

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (4), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Szilágyi Dezső mint tanu.

Budapest, április 2.

Nem tudom, mikor érkezik el az az idő, amelyben kötelességemnek fogom tartani, abból a semlegességből kilépni, amelyet mostani állásom parancsol, és egyéni meggyőződésemet indokoltan kifejezni; de mindaddig, míg házelnöki minőségemben üdvözölnek polgártársaim, politikai felejtésektől tartózkodnom kell.

(Gróf Apponyi mai szavai a halásziakhoz.)

A képviselőház elnöke nem először mutatott ma rá arra a lehetőségre, hogy talán lelép az elnöki emelvényről s kifejezi az ország színe előtt véleményét az egyre erősebben zavarodó helyzet felől s eddig világosan meg nem definiált aggodalmait a fenyegető alkotmányválság tekintetében. Mai nyilatkozata mintha eme szándékának izmosodását jelezné. Csak azt nem venni ki belőle világosan, hogy felszólalása után továbbra is megtartaná-e elnöki tisztét, avagy a tervbevitelt beszéd elnöki hatyudala lenne-e? Ez utóbbi eshetőségnek pusztá gondolata is mély megdöbbenést kelt mindenütt, amelyet a halasi küldöttséghez intézett szavainak tüzetes analízise csak fokozhat. Mert nem azt helyezi ki látásba Apponyi, hogy a *mostani vita idejére* fog a semlegességből kilépni, hanem a kilépést emlegeti abból a semlegességből, amelyet *mostani állása* parancsol. A két szöveg közli a különbséget szembeötöl. Az a szöveg, amelyet mi ohajtottunk volna, megnyugtatta volna az országot affelől, hogy Apponyi a vita lezajlása után ismét el akarja és el fogja foglalni az elnöki széket, amelyre őt a közbizalom emelte. Am a valóságos szöveg az elnöki állás parancsolta semlegességből való kilépést emlegeti. Szabad-e remélnünk, hogy az a gondos és mesteri stílusza, akinek Apponyi Albertet ismerjük, ne vette legyen észre a lényeges különbséget?

Legyen bárhogy, azt az aggodást alig utasíthatjuk el immár magunktól, hogy ez az obstrukció is — éppugy, mint az 1898-iki — egy elnökválság bonyodalmait fogja az amugy is végzetesen felkavart parlamentre zudíthatni. Lelkünk minden érzésével ohajtjuk, hogy e félelmünk alaptalannak bizonyuljon. De hogy ez az analógia csakugyan fenyeget, az nem a mi egyéni pesszimizmusunknak rémlátomása többé, hanem hetek óta adják suttogva ajkáról-ajkra az emberek a parlamentnek ama helylén, ahol a tanácskozó-teremből kiszorult őszinteség ma még menedéket talál: — a félyosón. És kell-e mondanunk, hogy e bajjóslatu sejtlem valamennyi politikai táborból komor hangulatot vált ki, a legkomorabbat persze a többség táborából? Hiszen élénken emlékszük mindenki, hogy a Bánffy ellen indított obstrukciós hadjáratban a helyzet valójában akkor borult fel, mikor az ország az ex-lex küszöbére jutott el s az elháríthatatlannak látszó alkotmányválság Szilágyi Dezső lemondása révén váratlanul elnökválsággal tetőződött.

Idáig az analógia tökéletes. Akkor is obstrukció volt, ma is az van. Akkor is elkerülhetetlennek mutatkozott az ex-lex állapot bekövetkezése, ma is ugyanigy fest a helyzet. Ámde van-e oka és joga Apponyi Albertnek ma ugyanazt megcselékedni, amit akkor Szilágyi Dezső tett meg? Mi azt mondjuk, hogy *nincs*. És van erre egy klasszikus tanuk: —

Szilágyi Dezső. Ezt a tanut akarjuk mi szembebesíteni azzal a lehetőséggel, amelyről ma gróf Apponyi Albert a halasi küldöttségnek beszélt.

Az elnöki tisztségről való lemondása ötletéből Szilágyi Dezső 1898. december 21-én a pozsonyi választókhoz intézett nyílt levélben számolt be elhatározásának indító okairól. Meg fogjuk vizsgálni e motívumokat. Hadd lássa maga gróf Apponyi Albert s vele együtt az egész nemzeti közvélemény, *vág-e* csakugyan az első színre tetszetős analógia.

Átadjuk a szót Szilágyi Dezsőnek. Hadd tegyen hát tanuvalloását. Ez a szótát a sírból csendül fel. S a legelfogulatlanabb tanuk a halottak. Ők mindig igazat beszélnek.

Itt van előtűnk a pozsonyi levél. Mesterműve a hazafias érzésnek s az államférfiu gondolkozásnak. Tömör és világos nyelvezetéből fény és melegség árad ki. Mondatai tömörök és sulyosak, egy-egy gránit-szíkla mindenik. E mondatokban gyónt meg a nemzetnek Szilágyi Dezső. Bennök fejtette ki lépésének okait és céljait.

Első ok a Tisza-lex volt. Ezt ő nem helyeselte.

Meg is mondta, mert a multra nézve a kormányt minden felelősségtől felmentette, holott a főkérdés, melyet tisztán és egyedül kellett szem előtt tartani, a kibontakozás volt, hacsak a szoruló helyzetet és a feltűzelt szenvedélyeket fel nem akarták használni arra, hogy a multban való vezetésért a felelőség egyszersmindenkora eltöröltsék. A multban pedig ezek voltak a Bánffy-kabinet bünei: a választásoknál a nagymérvű vesztegetések s hivatali erőszakoskodások, a választási bíráskodás megbízhatatlansága és az ellenzéki választók közizagztatási üldözése, mely a nemzet szabad akaratát nem engedte érvényesülni.

Imhol a Szilágyi Dezső első tanuvallo-mása. Az ő szavainak fonalán indulva, azt kérjük elsősorban, van-e most is Tisza-lex? Akarja-e Széll Kálmán is, mint akarta Bánffy Dezső, hogy az ő kormányát, midőn törvényes hatalmát túlhalad intézkedésekre vállalkozik, a többség már előre ugy fegyverezze fel, hogy a felelősséget már előre leveszik válláról s azok, kik a felelősségrevonás kérdésében dönteni hivatottak, felmentő szavazatukat már előre lekötik? Semmi ilyes szándék vagy terv mostanában nem kísért. Ha Széll Kálmán az ellenzék belekergeti az ex-lexbe, hát akkor belemegy fájdalmas kötelessége szerint, *de kizárólag a saját politikai felelősségére*. S a felelősségből egy porcikányit sem kíván pártjára áthárítani, hanem ő egy-maga vállalja az egész terhet, az egész parlamentnek pedig megóvja azt a jogát, hogy a felelősség megállapításánál szabadon hozhassa meg ítéletét.

Hát a kormányzati szellem s a választások erkölcsstana ugyanaz-e ma, ami volt Bánffy idejében? Dul-e még az országban a választási korrupció s a választási erőszak? Maga az ellenzék beismeri, hogy *nem*. Folyik-e még az ellenzéki szavazók közizagztatási üldözése? Maga az ellenzék beismeri, hogy *nem*. Hát a választási bíráskodást befolyásolja-e még az igazság rovására a többség brutális pártérdeke? Erre maga a köztudomás mondja azt, hogy *nem*, mert hiszen az ország legelső bírói foruma ül törvényt a megtámadott mandátumok felett.

Ezeket tanítja Szilágyi Dezső első tanuvallo-mása.

Második csoportja a Szilágyi Dezső lemondása okainak a politikai vezetésben előfordult hibákat ostorozza. Im' így szólt ezekről a pozsonyi levél:

Féltreismarhetetlen jelei mutatkoztak annak, hogy a kiegyezési kérdésekben a *közjogi alapon álló pártokkal számos érintkezési pont van*, hogy számos kérdésben éppen *együtt lehet velük haladni*, nemcsak a provizóriumok, de a végleges megoldások körében is. Csak határozottan kellett volna erre az utra realélni és a felvett fonalat következetesen tovább-szóni. Mindez megtörténhetett volna a szabadelvi program minden sérelme nélkül. Ezt a politikát nagy országos érdekek is javasolták. Minő helyzetet biztosított volna ez Magyarországnak, nemcsak a *kiegyezési kérdésekben*, de minden azzal kapcsolatban előállható változásokkal szemben is! Többet nem is említek, csak azt kérdezem: lehet-e azt a politikai vezért hibátlanunk mondani, *ki szavahihetőségét az ellenzékkel szemben, amnyit érintkezés után teljesen elvesztette*, ki nagyfontosságú kérdésekben felhívta és elfogadta az ellenzék teljesmértvű közreműködését, azután pedig *ridegen visszantartja az ellenzék*et, annak összes panaszait és sérelmeit, és belekergeti a teljes elkeseredésbe?

Mondja meg a közvélemény, áll-e vajjon a Szilágyi Dezső okai e második csoportjának tekintetében az analógia? Hiszen az érintkezési pontokat a nemzeti párttal Széll Kálmán nemcsak el nem hanyagolta, hanem megcsinálta a *fuziót* is, mely a szabadelvűpártot és gróf Apponyi pártját egy harmonikus egységbe akarta összefoglalni, hogy biztosítsák a jog, törvény és igazság uraima. És a két pártnak ezt az összeolvadását a nemzet javára a *kiegyezési* küzdelemben is hasznosította Széll Kálmán. Hiszen oly kiegyezést hozott haza, melyről az ellenzék is kénytelen elismerni, hogy vívmányokban gazdagabb minden elődjénél. A mostani kormányelnök szavahihetőségében sem kételkedik még legszilajabb indulatu ellenfele sem. Politikai kötései a férfiúi szó szentségének biztos oltalma alatt állanak. Igéreteiben fukar, és mindig többszörösen váltja be azt, amire nézve az országnak fogadalmat, vagy az ellenzéknek ígéretet tett. Szilágyi Dezső második tanuvallo-mása is tiltakozik tehát az 1898-iki analógia feltevése és utolsó izig való megvalósítása ellen.

De azt mondhatná talán valaki, hogy maga az ex-lex olyan dolog, mely önmagában elég okot szolgáltat az államférfiu skrupulizitásnak arra, hogy kiméltlenül, feltétlenül és gyökeresen foglaljon állást ellene. Hát hallgassuk meg erre nézve is Szilágyi Dezső tanuságtételét.

Megengedem, jöhetnek létre helyzetek, midőn a kormánynak cselekednie kell, bár törvényes hatalma nincs az intézkedésre. Ha ilyen helyzet állana elő, mi az a legkevesebb, ami biztosíthatja, hogy szükség nélkül, önhibáján kívül ily helyzetbe a kormány bele ne menjen, hogy intézkedéseiben a legszükségesebb határok közt maradjon? A legkevesebb az, hogy a kormány felelőssége teljes és osztatlan maradjon. Azt nem szabad gyengíteni, nem szabad megosztani.

Szilágyi Dezső tehát az ex-lexet nem tartotta olyan dolognak, melybe lelkiismeret-

tes és törvénytisztelő kormány bele nem lehet. Csak két kikötése volt: hogy a kormány ily esetben ne lépje túl a legszűkebb határokat s hogy egymaga viselje a felelősség egész súlyát. Széll Kálmánról senkinek sincs joga feltenni, hogy ex-lex esetén áthágja az állam életössztöne által megvont legszűkebb korlátokat. Ha ilyesmit mégis megtenne, akkor ma még korai volna ellene fellépni. Az elszámo-lás időpontjában lesz mód és alkalom annak a megvizsgálására, történt-e ilyen hatalmi túllépés és ha történt: a bíróság megtorlására. Ami pedig a felelősséget illeti, azt Széll Kálmán sem gyengíteni, se mással megosztani nem kívánja. Tisza-lex ma nincs, nem is lesz. A törvényhozói hatalmat ma nem kívánják átköltöztetni a képviselőház terméből a többség pártklubjába. A kormány tisztában van az iránt, hogy az alkotmány-válságért, ha bekövetkezik, az egész erkölcsi felelősség az ellenzékét, ellenben az egész köz-jogi felelősség őt magát terheli.

Szilágyi Dezső befejezte tanuvalomását. Bemutatta okait, amelyek az elnöki szék elha-gyására bírták. Egy későbbi alkalommal — a pozsonyi választókhoz intézett beszédjében — e nyilatkozatát még megtoldotta, megjelölve azt a célt is, mely rendkívüli elhatározásá-nál lelke előtt lebegett. Ezt a célt ebben az egy szóban foglalta össze: *kibontakozás!* Azért hagyta ő el az elnöki dobogót, mert felismerte a parlament betegségének kutfejét. S oly célból lépett le, hogy elmondja az orvoslás módozatait és eszközeit. Kuriai bíraskodás, fizetésséges közigazgatás, új összeférhetelenségi törvény és fuzió: ezek voltak az általa ajánlott orvosszerek. Azaz, hogy nem csupán ezek. Mert azt is vallotta Szilágyi Dezső, hogy amikor a kormány és a többség az ellenzék minden jogos panaszát orvosolta, akkor aztán nyújtson a kisebbség is bizto-sítékot a kormány és a többség akaratának zavartalan érvényesülésére. Erre nézve ezeket mondta a pozsonyi beszédében:

Ezzel kapcsolatban biztosítani kell azt a törvényes és természetes alkotmányadta jogát a kormánynak, hogy akaratát a parlament-ben érvényre juttassa. És semmi tekintet által nem lehet a kisebbség igazolva, ha ennek elleneségül, ha meg akarja gátolni a tanácskozás zavartalan menecésnek s a többségi akarat alkotmányos érvényesülésének biztosításait.

Igenis, Szilágyi Dezső nyersen kimondta,

hogy a kuriai bíraskodásért, az összeférhetelenségi törvényért s a közigazgatási erőszak megszüntetéséért viszonsszolgálatul mi jár a kormánynak és a többségnek: *a klotir.* Szilágyi Dezső örökségének ez a pontja még várja megvalósítását. Vajjon utóda azért akar-e az ő példáján indulva az elnöki dobogóról leszállani, hogy az ellenzékét erre a kötele-ségre figyelmeztesse? Ha így volna, az ország dörgő tapsai jutalmaznák e bátor fellépést. Ha így volna, szívesen viselnék addig ama lidércnyomást, amelyet az Apponyi elejtett célzásaiból kiáradó balsejtelem okoz.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, április 2.

Az obstrukció szónoki tartaléka már nagyon megesapant s ebből a kiesi tartalékból is öt szónokot használt el a mai ülés. Hát bizony elvi okokon kívül egyéb okai is vannak a szélsőbal-nak, hogy az indennitást is megobstruálja. Ha az nem volna, a katonai javaslat általános vitáját nagyon rövid időn belül be kellene keszteni. De jókor jött az indennitás s a tartalék kiesése nem fog még kiderülni.

A mai ülés naprendje előtt Boda Vilmos visszavonta egy régebbi interpellációját, aztán Gál Sándor szóba hozta a kereskedelmi kormánynak állítólagos bizalmas rendeletét, melylyel a vasuti üzletvezetőségeknek gyöngéd figyelmeztetést adott volna a vidéki küldöttek visszatartására. Láng Lajos kereskedelmi miniszter erre mosolyogva konstatálta, hogy az a bizonyos rendelet az üzleti szabályzat 113. §-ára hivatkozik, pedig a szabály-zatnak összesen csak 91 szakasza van. Így figyel-meztette Gál Sándort arra, amit egyébként min-denki tudott, hogy az a rendelet apokrif s csak áprilisi tréfája volt egy jókedvű újságírónak.

A katonai vitához Jankovich Béla, Hegedűs Károly és Halberth Károly dicseretes rövidséggel, Zboray Miklós és dr. Molnár Ákos pedig legalább érdekesen beszéltek. Különösen Molnár Ákos ütött el az obstrukciós szónokok tömegétől higgadt, tartalmas okfejtésével és eleganciájával. De esőnd volt végesvégi, incidens nem fordult elő.

A képviselőház ülése április 2-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán minisztere-nök, Lukács László, Láng Lajos Cseh Ervin.

(Báró Feilitzsch indítványa.)

Elnök: Jelenem a t. Háznak, hogy báró Feilitzsch Arthur képviselő ur tegnapi felszólalása következté-ben jelentést kérvén a pénzügyi bizottság elnökétől, tőle azon felvilágosítást nyerte az elnökség, hogy ebben a kérdésben léreértés jorgott fenn. (Halljuk! Halljuk!) Feilitzsch Arthur képviselő ur időkben indítványát újból betervezve a pénzügyi bizottság-hoz, ezen indítványt kinyomtatot és a bizottság elnöké-nek annak tárgyalása iránt már intézkedett. (Helyes-lés jobbjelöl.) Ennek következtében ezen indítvány-nyében való további intézkedés szükségse nem torog-tenn. (Helyeslés.) Azt hiszem, a t. Ház ezen elnöki kijelentést tudomásul veszi. (Helyeslés.)

(Egy interpelláció sorsa.)

Boda Vilmos: A földmívelésügyi miniszter teg-nap aposztrofálta, mint akiről azt hallotta, hogy a hozzá intézett interpellációt visszavonni szándeko-zik. Kijelenti, hogy miután a miniszter személyesen felvilágosította az ügy mibenlétéről, az interpellációt visszavonta.

Ugron Gábor: Nem tartja helyesnek az inter-pellációknak négyeszer közötti elintézését. Annak a felfogásnak a híve, sőt ezt az interpellációk elvétel-kiindulva, bizonyítja is, hogy a ház előtt megtett interpellációk nyilvánosan bírándók el.

Elnök: Kéri a képviselőket, hogy az inter-pellációk kitérését máskor neki személyesen je-lentsék be.

(Áprilisi tréfa.)

Gál Sándor: Felhozta, hogy a sajtóban a na-pokban a kereskedelemügyi minisztérium egy rende-letét látott napvilágot, melyben bizonyos rendszabályok foglaltak a fővárosba üzülő küldöttek ellen. Kérde, autentikus-e ez a rendelet?

Láng Lajos: A vasuti üzletszabályzat érvényes a magyar korona területén a közforgalmat szolgáló összes vasútra és egészben véve 91. §-t tartalmaz. Tehát ennek 113. §-a nincs és ezt megváltoztatni nem lehet. Egyébként én magam ilyen rendeletet nem adtam ki, államutkárom ily rendeletet nem adott ki, a minisztériumból ily rendelet nem ment ki. (Élénk derűtlenség jobbjelöl.)

Gajry Géza: Április! Felültették őket!

Gál Sándor: Tudomásul veszi a miniszter ki-jelentését.

(Az újonc-javaslat.)

Jankovich Béla: Rövid felszólalásban jelenti ki, hogy a létszámmelést szükségesnek nem tartja s ennéltova a javaslatot nem fogadja el.

Hegedűs Károly szerint nem hiába hirdeti az ellenzék minduntalan a nemzet alkotmányos jogait. Ismerteti ezután, hogy miért tartja szükségesnek a magyar szolgálati nyelv érvényesülését. Követeli to-vábbá a magyar zászlót és jelvényeket, valamint a szolgálati idő leszállítását. Elfogadja pártja határozati javaslatát, s maga is benyújt egyet az újonc érszám aranyos elosztás tárgyában. (Helyeslés a szélsőbal-on.)

Halberth Károly: Kijelenti, hogy a közös had-sereg céljaira egyetlen krajcár sem szavaz meg. Ennek a hadseregnek halvány fogalma sincs az al-kothmányról. Mindent csak parancsóra cselekszik. Szólo, mint kereskedő ember, feltétkény a haza gaz-dasági érdekeire és ezeket nem rendeli alá a hadse-regnek s a nagyhatalmi állásnak. Határozati javas-la-ban követeli a békéletszám leszállítását. (Tetszés a szélsőbalon.)

TÁRCA

Nemzetközi tárlat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Yartin.

I.

Ha azt vesszük, hogy ezt a tárlatot igazán magas színvonalu nemzetközi tárlattá tudták tenni az illetékes körök, akkor mindenkit kielégít; ha azonban azt vesszük, hogy mekkora és milyen szerepe van benne a magyar művészetnek, akkor már kevésbbé. Konstatáljuk a tényt, de okait ne kutassuk a magyar művészet hátraszorulásának s örüljünk, hogy oly előkelő külföldi kollekcio-kat kaptunk, aminőt tán még soha. Igaz, hogy nem éppen új képek, mert a külföldi jelesebb művés-zek nem igen sietnek primeurjeiket Budapesten mutatni be elsöben, s különösen a francia osztály retrospektív gyűjteményszámba megy, s 10, sőt 25 éves képeivel föleleveníti az impresszionizmus aranykorát. Többféle kor és irány van a tárla-ton képviselve. Vannak képek az idealizmus korából, mikor a „szép“, az „érdekes“ volt a festészet célja, mikor azt hitték, hogy az a szép és érdekes a művészetben, amit általában s éppen nem festői szempontból érdekesnek tar-tunk a valóságban. Vannak műalkotások a másik véglet korából, a művészi pantheizmus korából, mely nagyzási hőbortban szenvedvén, kivétel nélkül mindent méltónak tartott a művészi ábrá-zolásra. Vannak képek az akadémia dohos leve-gőjéből, mely merov szabályok békájába veri a művészetet, s vannak nagybecsű műalkotások az impresszionizmus korából, az egynézés korából, mely összeszik a multszázadvégi idegesség korá-

val. Söt van mutatóna a jövendő idők előlegéül, a zivataros holnapból is egy szocialista kép, mely szertelenül ki lévén bélelve értelmi elemekkel és tendenciákkal, nem sokat törődik a művészi, a festői szempontokkal. Az új időknek ez a szele magyar képről fú le ránk.

Reakció-e, lelki szükség-e, hogy ismét az impresszionizmus felé fordul tekintetünk, vagy pusztán esetlegesség s a szomszédban lévő im-presszionista kiállítás révén jutottunk hozzá, azzal most ne törődjünk, hanem örüljünk és ör-vendezzünk, hogy a nagy impresszionisták né-melyikének műveiben gyönyörködhetünk, s ne tegyünk le arról a reményről, hogy ennek áldá-sos behatása lesz a magyar művészetre. Az im-presszionizmus tisztára francia művészet s a Szajna mellékéről áradt szét a világba. Annyi mindent lét irtak már róla hozzáértők és hozzá nem értők, hogy bátran mellőzhetjük az elmélet-t, zavartalanul örülhetünk annak, hogy a gyakorlati új mesterek mutatják be ezen a tárlaton, mint Monet, Manet, Renoir, Pizzarro, Sisley s a többi nagy. Akik még nem láttak tőlük semmit (főképp a legújabb művésznemzedékre gondolunk), azoknak a tárlat első nagy ter-mének képei ad ceulos demonstrálják azt az isteni adományt, mely e festőket megárnnykozta, a zseniális hirtelenséget, a gyors benyomások azt a rövidséget, mondhatni pillanatnyi voltát, mely élesztöje az érzelmeknek, táplálója a fantá-ziónak, mely tehát festett képre váltva, igazán impressziókat kelt s tág teret nyit a képzélet-nek. Nem ugy, mint Markó Károly tájképei, hol a fantáziának, az érzelmek sejtelses borongásá-nak semmi szerepe sincsen, mert a Markó-képe-ken minden falevél, minden fűszálzat tisztán, pozitíve kivesztünk. És nem ugy (a magyarokat tán mégse sértenek meg), mint a kétes erekélyű Bal-thazar Demer szörszálás, póruss amlékné, hol a kézi ügyesség clownkodását kell bámulnom,

mert mást nem látok. A szemem legel ugyan raj-tuk, de a szívem és az érzésem nyugszik.

Jaj nektek, magyar művészek, ha ezek a francia impresszionista képek ihletet keltenek bennetek! Jaj a magyar festők közül azoknak, kik nem szuverén urai a rajznak, a tónusnak, a mesterség egész technikájának, mert szuverén tudás és kiesordulás alkalmas érző szív nélkül nincs impresszionizmus. A nagy érzés sokakban megvagyon, de a játszi tudás, a rajz kérelhetet-len bizottsága és gyorsasága, melytől a külső kifejezés könnyedsége függ, már sokkal keveseb-ekben. Boldog francia szellem, melyből nemcsak kisarjad az impresszionizmus, de annyi különféle irányba is divergált, annyi kitűnő művészen külön-különféleképpen megnyilatkozott: ugy a szintelen és hideg Manetban, mint Cottetben és Lucien Simonban, kikkél a festők az érzelmek kifejezője; ugy tisztán kolorista Besnardban és La Toucheban, mint a csupa gyöngédségből álló Monetban. Természetes dolog, hogy nem fogadunk el vakon minden impresszionistát s nem nyug-szunk bele ez iránynak tulzáisaib és szertelen-ségeibe.

A tárlatunkon szereplő Denis ellen például sok kifogásunk van. Inkább mondják azt, hogy nem értünk a dologhoz, mint azt, hogy neu-ösztine meggyözdösébből beszélünk, de Denisért egyáltalában nem tudunk lelkesedni. Oly messze megy, hogy csak az istenek őrzik a karikatúrától ezt a groteszk tradiciókból élt művészt, akit sa-jtáságos rokononvás fűz a mi Rippl-Rónainkhoz. Körülbélül az övéhez hasonlatos alkotások kerül-nének ki a magyar Feiks Jenő esete alá, ha festeni akarna s szüzeket akarna kezelni köcs-szakállú férfiak és nagygyomru vénasszonyok helyett. A többi impresszionistának hiszünk, de neki nem hiszünk, mert nagyon is stilizál (nem azt a stilizálást értjük, mely kezdetleges elemekből alkot valami művészeset, mint az ornamentisták) és kész-

Horváth Gula a házszabályokhoz szólva, kifogásolja, hogy Putnoky Móric háziarozati javaslata az ügyorszóból kimaradt.

Elnök meg fogja vizsgálni az ügyet s intézkedni fog.

Zboray Miklós tiltakozik azon szándék ellen, hogy a kormány az esetben, ha indeminty nem kap, ex-lex utján akar kormányozni. Micsoda alkotmányosság ez, melyet meg lehet azért sérteni, mert az ellenzék teljes erővel a nemzeti szempontokat követeli?

Madarász József: Helyes. A néppárt a mennyországba kerül!

Zboray Miklós: Madarász bátyánk annyit küzdött már a nemzet érdekében, hogy jutalmul bizonyára ő is a mennyországot kapja. (Derültség.) Ezután a közönség kérdését bírálja közjogiilag, majd hosszasan foglalkozik a hadmentességi adó kérdésével s csodálkozását fejezi ki a fölött, hogy ezt az alapot nem fordítják a törvény által előrendelt céljaira. Egyéb kiadások címén kisebb-nagyobb tételeket talál. Főnképpen az adókat. Mi jövedelmezik ezek?

Gromon Dezső államtitkár: Az alapján az a csőja, hogy a háborúban elesett katonatisztek özvegyei és árvai segélyezzenek. A többi csak kivételes eset.

Zboray Miklós köszönettel veszi az államtitkár nyilatkozatát, de nagyobb hiteltelenség céljából határozati javaslat utján fogja felhívni nyilatkozatra a honvédelmi minisztériumot. Csodálkozik azon, hogy az alapítóke tavaly óta kibebbedt.

Gromon Dezső államtitkár: Kikérem a gyanúsítást. (Nagy a szélsőbaloldalon.) Tessék megnézni a pénzügyminisztériumban az aktákat s csak azután beszéljen. (Zaj a néppártban.)

Zboray Miklós: Ha a képviselő az elője terjesztett okmányok alapján bírál valamit, az nem gyanúsítás. Beterjeszti határozati javaslatát, mely egy részletes kimutatást kér a hadmentességi adó bevételéről, állapotáról, kiadásairól részletesen; utasítandó továbbá a honvédelmi miniszter egy javaslat benyújtására a hadmentességi adó leszállítására vonatkozólag. Ezután szünetet kér.

Elnök felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Zboray Miklós folytatja beszédét. Elmondja, hogy a bécsi Heeres-Muzeumban az osztrák hősök közé van sorolva Hunyadi János és Zrínyi Miklós, kiknek szobra ott van Haynau és Jellasics szobra mellett.

Gróf Zichy Jenő: Az ember szíve vérzik az ilyen hallatára!

Zboray Miklós ezután a volt nemzeti pártot aposztrofálja, s azt reményli, hogy tagjai inkább ott hagyják a politikai életet, minsem elveiket feláldozzák. A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Molnár Ákos: Az egész nemzet talpra állott nemzeti jogai megvédésére. A nemzeti becsület kívánja, hogy a végelőkép tüzeljünk a javaslat ellen.

Beöthy Ákos: Helyes. Igen helyes.

Molnár Ákos: A közös hadsereg magyartalan szellemén kívül az abban uralkodó hagyományos katonai szellem is akadályozza helyes működésében. A katonaságnak kezdődik a csilagos emberek uralma a csillagatlanok előtt. Három legszebb esztendőjét éljüknek ad ak oda ifjaink az osztrák császárnak. Szabadára nevelt fiaink odaadnak szolgásgába.

Chernel Gyula: Eviszlik kutyamosónak.

Molnár Ákos: Az egész katonai élet csupa pa-

rádésából áll. Télen a szakaszok, tavasszal a századok kiképzése van előírva. Az alpos kiképzés azonban elmarad a csapat szemlé miatt. A fő a tartás és a fényes kard és gomb. A király születésnapja előtt festik az ágyukat, pucojják a mündert pihentetik a lovakat. Az a fő kötelessége a gyalogságnak, hogy szépen tudjon elvonulni a szemléken a nagy tisztek előtt. A hadgyakorlatok egyébre sem valók, mint hogy tábornokok tüntetessenek ki ezredek lépjenek elő. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Budapest célőlvőterét a promontori magaslatokra helyezték ki.

Gromon Dezső államtitkár: Nincs közelebb tér.

Molnár Ákos: Rákos mégis közelebb lenne. Promontorra kell menni a szegény bakának, hogy 7-8 lövést leadhasson. Szól a célszerűtlen, rikió színű egyenruhák ellen. Kifogásolja a katonatisztek nagyszámú lőtartását. Reggel zupát lözöttek a katonának, amely oly rossz, hogy a csatornába kerül. Kifogásolja a mai előléptési rendszert. Nevelésnek tartja, hogy a magyar katoná egy előtte ismeretlen nyelven áll a raportra. A magyar vezényleti nyelv nem fejezheti, hanem szolgálja a nyelv kérdése, a magyar vezényleti nyelv az erkölcsi erő kérdése. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A magyar nyelv a harcoképeséget is képes volna emelni. A magyar katonának termett. Vakságnak tarthatja csak, hogy a magyar raj katonái önértékét nem akarják felkelteni.

A vezényleti nyelvet előrangú kérdésnek tartja. Hogy ezen még nem változtattunk, ez igazi törvénytelenség. A hadseregben már az államszerkezet egyik részében is a magyar nyelvnek kell uralkodniának lennie, a királynak nem szabad ettől eltérnie. Nem alkotmányos dolog az, hogy az uralkodó a nemzet nyelvét háttérbe akarja szorítani. Tultengése a féséjgöknak (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos: Visszaélés! Valóságos törvénytelenség!

Molnár Ákos: Van arra példa, hogy egy szabad nemzetnek féltelnie kellene nyelvét királyától? A 67-es alapon is lehetetlen hadseregünkben a német nyelv alkalmazása. A magyar nemzeti állam kiépítése addig csak humberg és irásis marad, míg a magyar nemzetnek a magyar nyelvnek a hadseregben is meg nem adatik érvényesülése. Hivatkozik a világ legelső katonájára Napoleonra, aki azt mondta, hogy a háborúban kétharmadrésben az erkölcsi rugók biztosítják a sikert, a győzelmet. Ezt nálunk most sem akarja megérteni a király. Elég volt már hiperofantasiunkból. A királyi felségjogokat nem szabad a nemzet jogaival szemben túlságosan kiterjeszteni...

Elnök: Nem tudom, jól értem-e a szöveget, de a király személyét a vitába belevonnai nem szabad. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Várady Károly: Közöngi fejtetést! Ezt szabad!

Molnár Ákos megismétli, amit mondott.

Elnök: Nem utasítottam rendre a képviselőt, felvilágosítást kértem tőle.

Molnár Ákos: A javaslatot nem fogadja el és határozati javaslatot nyújt be a magyar vezénynevel alkalmazása iránt. (Elnök helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Köher Tivadar: Szól a hadseregben uralkodó állapotokról. Benvújta a következő határozati javaslatot: Utasítja a Ház a honvédelmi minisztert, legyen gondja rá, hogy a hadsereg magyar ezredeinek altiszti iskolájában, a katonai gyakorlatok, legyervezet, ruházatra vonatkozó és katonai szolgálatnak egyéb foglalkozásainál is az ott használatban levő idegen kifejezések jó magyar elnevezésekkel cseréltesse fel és így taníttassanak a legénységnek.

akarva, szinte lázas erőlködéssel rajzolja el alakjait. Készakarva ferdit és higitja színeit, hogy megfeleljen az általa elképzelt impresszionizmusnak, ami nem a valóság, hanem a valóság pillanatnyi benyomásának is csak a víziója. Mivel tudjuk, érezzük, hogy nem őszinte léleknek a mélyebből fakadnak a rajzai, mivel tudjuk, hogy nagy erejébe kerül másképpen rajzolni, mint ahogy tud, s mégis úgy rajzol, mivel azt látjuk, hogy mindenáron oly naiv akar lenni, mint az Oberländer kis Mórca, hogy mindenáron másképp akar festeni, mint ahogy lát, s bizonyos meghatározhatatlan színeket keres ki a lelke állapotának, hidegen hagy s nem minden fejesóválás nélkül nézzük sorra a képeit. Ha rég letűnt századok naiv művészetének a hangulatába akar benyúlni visszaringatni, ha a román korszakot is megelőző idők illatát akarja szívatni velünk, akkor csak sajnálni lehet az igyekezetét. Ha pedig őszintén akar testet adni tulinomodott lelke vízióinak, akkor tiszteljük ugyan perverz művészetét, de nem méltányolhatjuk. A mi egészséges művészeink lelkeiben nem fog nyomot hagyni Denis, akinek ártatlan alakjai és egész föltölgása mintha nem lenne egyéb, mint az okkultizmus és a Rose Croix levegője által oxidált perispritis művészet. Ez a mondás talán nagy zagyvalék, de megfelelő neki.

Az 5. számú képe (Anyai boldogság) még a legpozitívabb. Igen érdekes a 7. sz. Körmenet, egy kódos májusi reggeli látomány, továbbá egy hálószobába tervezett falfestménye, a többi képek azonban nem létező és nem is létezett, elképzelt vízionárius világnak rendkívül gyorsan elfutó képei. Vagy ha jobban tetszik és szebben hangzik: álomsejtelmek s e ridog világban idegenül bolyongó léleknek a neszelesei. Az a csodálatos, hogy mindent összevéve, mégis érdekes művészet. Általában véve pedig úgy az ő kollekcióján, mint néhány komorabb foltot kivéve, az egész francia

termen jótékony diskkrét tónus árad el. Ami e teremben van, az egy tulinomodott civilizációnak, igen nemes dekadens fajnak, rutinmozott agysejtnek a terméke s megdöbbenő az ellentét, ha a Denis utolsó képeinél a tárt ajtón véletlenül bepillantunk a szomszédos magyar terembe, hol egy vasosabb, színesebb, sokkalta de sokkalta fiatalabb civilizáció nyílik, mely úgy aránylik ehhez, mint a gyilkos primárszíneltől harsogó tót kendő a bányagat, fél- és harmadárnyalatu liberty-selyembez.

Megfigyeltük e teremben a közönséget s a következőt tapasztaltuk. Amit közelről zavarónak s groteszknak talált, az a körpamlagról egy-egy darab igazi életet reveltél neki, s ami közelről nem légitette ki, az kellő távolságról édes megnyugvással töltötte el. Voltaképpen ez a trise az impresszionizmus főereje. Az ez küldönben *Lerolle* gyönyörű aktjairól, *Pizzarro*, *Sisley*, *Simon*, *Lewis* és *Gandara* képeiről. Némelyiknél ez a kellő távolság pár lépésnyire, némelyiknél azonban jó messzire kell hogy essék.

Gervez A Place Duquesne-nél (2.) megkedvelteti velünk a városi vedutákat, melyek többnyire leiketlenek, szárazak szoktak lenni. A kis kép csupa rajz s tónusa finoman tompított délutánt sejtet. *Oféliája* azonban (23.) nagyon *Le-febre*-reminiszcencia. *Bouvet* képe (4.) mélységes nyári alkonyat s rokon tónusokban folólvadó harmóniájával nagyon egységes hatást tesz. *Lerolle* aktjai nagy tanulmányul szolgálhatnak ifjainknak, amennyiben teljesen előlék a mi festészetünk technikai hagyományaitól. Akáregesen közelről, akár pár lépésről nézzük is, meglep, hogy mily öntudatos intelligenciával, mily biztos szingyakorlattal készültek, mily finoman kezeli a testet mint formát, mily ügyesen elsínkófalja a korlátozó konturokat, mily gyönyörűen kezeli az árnyékokat s a vizes testen előmő napfényt s mily igazi levegőbe meríti alakjait.

Rátkay László: Kéri beszéde holnapra való hasznosítását. (Helyeslés)

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét s az ülést három órákor bezárja.

BELFÖLD

Két vótum. Nyitramegye tegnap tartott rendkívüli közgyűlésén Szatmár-Németi, Arad és Debreczen városoknak az üjoncléttség felmérése ellen irányuló átiratát egyszerűen tudomásul vette azzal a megokolással, hogy a megye közönsége bizik a kormányzóknak politikájában. Ugyanabban az órában történt ez a bizalmi demonstráció, amelyben a székesfehérvárosi közgyűlés megszavazta a március 20-iki események megtorlására vonatkozó indítványt. Ha figyelembe vesszük a főváros törvényhatósága elé terjesztett indítvány valóságos célzatát, akkor lehetetlen az egyidőben történt két állásfoglalás közt összefüggést nem látnunk. Ez az egyidőben kimondott két vótum egy lére nem ismerhető szimptomá, amely kétségtelen fordulatot jelez az ország közvéleményének megnyilatkozásában.

Apponyi a helyzetről. Gróf Apponyi Albert ma a *halasi* küldöttség előtt, amelynek kérvényét *Babó Mihály* képviselő nyújtotta át, érdekes nyilatkozatot tett, mely, úgy tetszik, az aktuális helyzetet is érinti. Apponyi beszéde ez:

Kérvényüket, alkotmányos kötelességemben híven az országgyűlés elé terjeszttem. Mindazokra, amit szönuks az én szerény politikai egyéniségemről mondott, visszahagot nem adhatok. *Nem tudom, mikor következnek be azon idő, melyben kötelességemnek fogom tartani abból a semlegességből kilépni, amelyet most állomás parancsol és egyeni meggyőződésemet indokoltan kifejezni, de mindaddig, míg hazánoki minőségemben üdvözölök polgártársaim, politikai tejtetésektől tartózkodnom kell. Egyet azonban már most is mondhatom. Nem alapítanul hivatkozott tiszteit szönuks arra a lángoló szeretetre, melylyel nemzetünk ősi szabadsága iránt viseltelen, évezredek alkotmányunknak szóló szeretet, mely nemzetünk összes szabadságának egyedül biztos alapja és azért minden törökös, mely az alkotmány megszállására irányul, engem lelkes támogat, minden előjárás pedig, mely annak szilárdaságát veszélyezteti, engem határozott ellenőből között fog találni. Tartás meg önök is ragaszkodásukat az alkotmány- s törvényteltséthez és ebben a szemlemben várják meg nyugodtan a törvényhozás döntését.*

A beszéd a Házban nagy föltűnést keltett. Ma fogadta gróf Apponyi Albert a *gyomai* választókerület *Füzesgyarmat* közönségének küldöttségét is, amelyet *Hentaller Lajos*, a kerület képviselője vezetett. A küldöttség tagjai a delegációk-teremből a karnatar mentek föl, ahol meghallgatták a képviselőház ülést. Délben közös ebédre gyűltek össze, amelyen lelkesen ünnepeleik képviselőjüket.

Lerolle intelligenciájára kiterjed mindenre s megnyilatkozik még abban az igénytelen részletben is, ahogy a tükör álló üvegeknek szinte csak az asztráját festi oda, rafináltan kiszámítván, hogy mily hatást tesz ez messziről, de megnyilatkozik még a vászon megválasztásában is, mely ehhez a páratatos kezeléshez csakis krétaalapú lehet. Tavaszi fölemítésre méltó epizód, hogy a 24. számú kép előtt nagykalpau művészlegények félnéyes kézigyintéssel haladtak el, ami bizonyára a tartalomnak szól, mert még nem bírják látni azt a nagy művészetet, melylyel a kép meg van festve.

Simon Lucien (31. Birkózók Finistereben) képe egy darab kivagott élet Dél-Franciaország páratatos, poros, vibráló levegőjéből. Micsoda rajz a tömegben, melyet egy modelnek vesz s micsoda igaz sokadalom pár lépésről, ez a közelről kivethetően maszat, melyben vagy kétszáz embernek és asszonynak egyetlen vörös eszterhuzással adja meg az arcvonalt. E remek kis kép érdekes ellentéte a 44. sz. (Nyílt cirkusz), melyben meghatóan jellemzi a kisemberek lelki-világát és nyomorúságát. *La Touche* a reflexzeknek, a mesterséges világítások hatásának érdekes, de szinte beteg haszsolója (34., 36., 47.) ugyan, de rendkívüli az a művészet, melylyel ezeket a reflexzeket visszaadja. *Zandomeneghinél* (19.) szinte eltűnik az embernek az a benyomása, hogy vászonra festett képpel áll szemben. E kis kép még közelről is oly diskkrét, oly minden részletet mellőző, hogy csalódásig hű mását adja egy messziről nézett kertrészletnek. *Cottet* (39. 40) sőtét, borongós színekben dúsalkodik s szinte heroikus lelkiületű a többihez mérve. Mindkét képe bretagnei kép, az egyik a szentjánosnapfényes ábrázolása a másik a bretagnei halászok tragédiája triptichonra tagolva. A középső képen a halászok bucsulakomája, balra: akik maradtak; elhagyott asszonyok a tenger szirtjeinél, — jobbra: akik mennek; a sik tengerre induló

Bosnyákok Kállaynál. Bécsből jelentik, hogy oda egy nagyobb mohamedán küldetés érkezett Boszniából és Hercegovinából, hogy *Kállay* miniszter-nél panaszt tegyen *Stadler szerajevói érsek* ellen.

A néppárt és az indemnty. Az országgyűlési néppárt ma este értekeletet tartott, amelyről a párt a következő kommunikát adta ki:

Az országgyűlési néppárt gróf *Zichy János* elnöke alatt ma este tartott értekezletén egyhangulag elhatározta, hogy az indemnty-javaslatot nem fogadja el, de meg nem obstructálja, mert az ex-lexet ki öhatja kerülni. A párt álláspontját az országgyűlésen gróf *Zichy János*, a párt elnöke fogja kifejezni.

Összeférhetlenségi bejelentés Györfly Gyula ellen. Tudvalevőleg *Györfly Gyula* országgyűlési képviselő az ellene folytatott inkompatibilitási eljárásnak pár hónappal ezelőt azot vetett véget, hogy lemondott a mandátumáról. Minthogy azonban régi kerületében újra megválasztották, most az összeférhetlenségi bejelentést újra beadták ellene.

A kiegyezés a bizottságban.

Budapest, április 2.

A képviselőház közgazdasági bizottsága gróf *Andrássy Tivadar* elnöke alatt ma délután 6 órakor folytatta a vám-és kereskedelmi szerződés tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: *Széll Kálmán* miniszterelnök, *Láng Lajos*, *Darányi Ignác* miniszterek, gróf *Wickenburg Márk* államtitkár, *Biró Lestyánszky*, *Ottlyk* miniszteri tanácsosok, *Vargha Gyula*, az orsz. statisztikai hivatal igazgatója.

Rubinek Gyula, a mai vita első szónoka, csatlakozik Nagy Ferenc azon iellogásához, hogy a vámterület kérdése nem politikai, hanem gazdasági kérdés. A közönség fenntartását a külföld elzárkózása indokolja mely minket egyenest Ausztriára. Ausztriát Magyarországra utalja. Ha a külföld vámpolitikájában szabadkereskedelmi irányzat log uralodik, akkor beáll az önnálló berendezkedés gazdasági lehetősége. mert a politikai ma is megvan. Foglalkozik az ipari fejlesztés lehetőségével s kimutatja, hogy gyártmányokban a magyar kivétel a behozatalnak 49%-a volt az 1891-1896. évek átlagában s 66%-a az 1896-1901. évek átlagában. Ugyanily fejlődést feltételezve 1913-ban már 67%-a lesz az ipari kivétel a behozatalnak. Ha a térgyártmányokat is figyelembe vesszük, akkor a helyzet sokkal kedvezőbb, mert itt kivételünk nagyobb, mint behozatalunk. A Magyarországra az új vámtarifaival nehezede vámterület évenként 84 millió korona az ipari behozatal révén. Ezzel szemben Ausztriára évenként 20 millió métermészes gabonát és 200 millió értékű áhátot viszünk ki az új, magasabb vámok védelme alatt. A kartelek szabályozását maga is szükségesnek tartja, mert így iparunk kevésbé szenved az osztrák versenyől. Foglalkozik a vámszövetségi törvény részleteivel és különösen az állatforgalmi intézkedésekkel. Végül hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a vámszövetség és a kereskedelmi szerződések egy időben járjanak le, hogy 1913-ra akció-szabadságunk biztosítsassék.

Gróf *Bathányi Tivadar* a függetlenségi párt egyik szónokával szemben hangsúlyozza, hogy az

hajósok komor hangulatban, sőtét tengeren, melynek titokzatos mélyén ezer veszedelem leskelődik.

A francia grüjteménynek, de az egész tár-latnak is legbájosabb képe a *Monet* Tavasz (48.). A leggyönyörűbb tavasz (már t. i. mint festmény), üde, pálás részlet, toladók színek nélkül, a tavasznak bágyatag, ezüstös, szürkés-kékes tónusai-ban. Gyönyörű rajz, bájos színharmónia. Mily csodás kis részlete ez a maga végtelenségében ennek az úrben keringő sárgóbnak s mily művészelék, aki ezt észre is vette, vissza is tudta adni. A lélekbe magát szerényen behizelgő elsőrangú műremek ez, melynél az ég bámulato-san össetartozik a földdel, mely előt névet örö-mében az emberi lélek s kárpótolva érzi magát a köznapri ridég két minden szimplexségéért.

Eladó ez a kép, eladói Vegye meg a kor-mány gyűjteményünk számára a gyönyörűségnek ezt az örökség kultúrásait, hogy legyen kalau-zolója a fiatal magyar művésznemzedéknek.

Méltó párja *Sisley* 51. számú képe, St. Mam-mós partvidéke, mely különösen pár lépésről bá-mulatos hatású. De nem ihatunk bővebben a francia osztályról, mert a többi osztályok is sok feladatot mérnek még ránk. Csak megemlítjük, hogy *Sisley* szomszédságában több érdekes *Puis* de *Chavannes* van s legszebb az 52. számú, mely absztrakt, monumentális emberi ténykedésnek a visszaadása, mintegy leszűret a téli idő munká-lataiból és karakteréből. S e terebben van még *Ménard*nak egy antikizálóan deris képe *Korzikából* s *Renoir* "A páholy" című szép képe, melynek kitűnő kvalitásaihoz csak azt a rafináltan megcsi-nált gyönyörű légválatot emeljük ki, amely az elűtérben ülő delnő és a mögötte, a tómpioit vilá-gításban álló férfi közt van.

áltaala szóbahozott s a kormánypárti képviselőkre vo-nakoztatott feszélyezettség egyáltalában nem forog ienn. Mint a kormánypárt tagja megvonja a kiegye-zés mérlegét és e mérleg irányítja a kiegyezéssel szemben elfoglalandó álláspontja nézve. E mérleg kedvező volta mellett elfogadja a kiegyezést, de a maga részéről még feltételül tűzi ki, hogy Ausztria törvény-zóháza is akként járuljon a kiegyezési javaslatokhoz, amikent azokat a két kormány megegyezése megálla-pította, továbbá a függő államadosságok kérdéseinek jogos és méltányos rendezése és a készfizetések fel-vele, amely utóbbira különös súlyt helyez, annyira, hogy e nélkül megfontolandónak tartaná, vajjon ne térjenek-e át az önnálló vámtérültre. Magára a kiegyezésre nézve megjegyzi, hogy kétségtelen ba-hadást tapasztalhatunk. Nem való, hogy a Széll-kiegyezés gyöngébb volna az ugynevezett Bánffy-kiegyezésnél, amit bizonyít a két kiegyezés különb-ségeinek demonstrálásával, amelyeknek mérlege há-tározottan a Széll-kiegyezésre kedvező. A dunai-szállí-tási adót maga is már régóta követeli magyar köz-gazdasági érdekből, a tiroli gabona-vámmal szemben pedig ott áll Széll vívmánya a készfizetésre és az állatforgalomra vonatkozólag, amik olyan előnyök, melyeket mindenki csak elismeréssel honorálhat és amelyek hatása alatt általánosságban a javaslatot készséggel megzavazza. A közös vámtérültre a mai vámpolitika mellett meggazdaságunk miatt szüksé-günk van és iparunk így is virulhat, de csak ha a készfizetéseket teljesítjük. Nem osztja, hogy iparunk csak akkor fejlődhetik, ha földmives-osztályaink járulnak hozzá a fejlődéshez. Föld-mives-osztályaink első kötelessége, hogy a gaz-dálkodást intenzívebbé tegyék, helyzetüket szanalják és ha csak tőkét gyűjtöttek, gondolhatnak az ipar nagyobb-sabásu alapítására. Ma így egy pár földbir-tokos képes vagyoniilag ipar létesítésére. A kormány a magyar ipar támogatására és fejlesztésére biztosí-totta a szabad kezet s erről elismeréssel kell meg-emlékeznünk. Nagy baj, hogy nálunk mindenki föld-birtok szerzésére törekszik, a helyett, hogy a keres-kelemnél és iparnál értékesítő szakterület. tudását. Óajítja, hogy Ausztria szerdülő iparunkat kartelekkel tönkre ne tegye s ezért óajítja, hogy ugy Ausztriá-ban, mint nálunk oly karteell-törvény alkotassék, amely a hasznos kartelek fenntartását biztosítja, a mellett azok helytelen kinövését elhárítja. Meg-alkotva magának az egész kiegyezési mű mérlegét, azt egész teredelmében a jelzett feltételek mellett elfogadja. Helyesli hogy a kereskedelmi miniszter utalt arra, hogy a közös vámtérület állapota az országre nézve kedvezőbb, de a külüm vámtérület mellett sem látja az ország helyzetét reménytelennek.

Széll Kálmán miniszterelnök Láng miniszter, az eladói és bizottsági tagok nyilatkozatai után nem akart a vitában részt venni, mert utakat ezek után elmondani aig lehet Mindössze öszszeloglalást ad-haja a mástólévi nehéz küzdelemnek. A gazdasági berendezkedés helyessége a cél és éppen ezért nem helyes valamely forma mellett merőven állást foglalni-Bizonyos körülmények között helyes lehet az önnálló vámtérület is, de épp úgy lehet helyes, aminthogy ma egyedül helyes a közös vámtérület. Nem szabad politikai álláspontra helyezkedni és gazdasági érde-keket csak ilyen álláspontból megítélni, mert a poli-tikai tekintetek másodrendűek a gazdaságiak mel-lelt. A kérdés feltevése ugy helyes, hogy meg-vannak-e óva ezuttal gazdasági érdekeink a köz-szós vámtérületen, igen, vagy nem? A kiegye-zési tárgyalások küzdelmeiben állandón az volt az irányadó szempont a kormányra nézve. Igaz, hogy nem maradhatunk mindig földművelési állam. De a kormány nem is csinált s ennek folytán nem is ajánl olyan kiegyezést, mely az ipar fejlődését lehetetlené tenné. Azt mondják, hogy ellentétek érdekeink Ausztriával és így nem lehetünk közösségekben. Ez nem áll. Vannak pontok, ahol az ellentétek megvan-nak, de a többségi érdekek a döntők. bárha ezt ma nálunk nem hallják szivesen, (Derültség.) s ha ezeket a többségi érdekeket öszszeyeztetjük, akkor igenis lehetünk és maradhatunk közösségekben. Megtaláltuk a kölcsönös kiegyenlítési pontokat és ebben van a köz-össég lehetőség, mert nekünk biztosítva van az osztrák piac, Ausztriának megvan a mi piacunk. Két-ségtelenül Ausztriának beoszebb a mi piacunk, de ez nem zárja ki azt, hogy nekünk is értékes más hiányá-ban az ó piacunk, mert közelebb van hozánk minden más piacnál. Ha mi ma a szakítás terére lépünk, ki hiszi, hogy Ausztriával mi olyan szerződést tudnánk kötni, amely szerződés nekünk olyan mérvben bizto-sítaná az osztrák piacot, amilyen mérvben nekünk arra szükségünk van; hogy megadná nekünk az állat-forgalmi szabadságot, hogy megkapnók az aktív ga-bonavámot? Szakítás esetén iparvámokban kellene koncessziókat adnunk, hogy koncessziókat kapjunk. De ha iparvámokban kedvezményeket adunk, akkor a mi iparfejlesztési előnyeinket adjuk oda, holott ezt az önnálló vámtérület oly nagy előnyének mondják. Tehát a jelenleginél rosszabb helyzetbe jutotunk volna. Így áll a dolog. Ha nem lehetett volna tisztességes egyezséget csinálni, mely iparfejlesztési szabadságunkat is respektálja, akkor indokolt lett volna a szakí-tás. De tisztességes szerződést csináltak, amely mind a két állam érdekeit figyelembe részesítette. Nem plaidiroz általában a vámszövetség egyedül boldogít volt mellett, de plaidiroz a jelen vámszövetség mel-

lett, mert meg van róla győződve, hogy — Ausztria érdekeink kötelese figyelembevétele mellett — a mi érdekeinket gondosan megóvja ez a szövetség. Igen, a kiegyezési tárgyalások során csaknem he-tenként olvasta lapjainkban, hogy már ismét, meg ismét egy nagy érdekünket áldozta fel, Termé-szetes, hogy ugyan ki reflektálna ilyesmire? De ma, a kiegyezési műnek teljességében, láthatja mindenki, hogy mindez valakirra volt. Rubineknek azt feleli, hogy mindenben állja azokat, amik a kereskedelmi szerződések lejáratainak a vámszövetség lejáratával való öszszeseése tekintetében az 1899: XXX. t. cikk-ben foglaltatnak. Megnyugtatta *Bathányi* a kész-fizetések feltevére nézve, ami a megállapodások ré-vén biztosítva van, ugyszintén a függő államadossá-gokra nézve is, amennyiben érdekeink megvédésére a szükségést a kormány megtette, amit bizonyít az is, hogy az osztrák kormány, bár megkapta az egész konverzióra a felhatalmazást, a konverziót még sem terjesztette ki az egész adósságra. Dióhéjban ezeket tartotta szükségesnek elmondani s ezek alapján kéri a szövetség elfogadását.

A bizottság általánosságban elfogadta a javaslatot és a legközelebbi ülést a jövő szombatra tűzte ki.

KÜLFÖLD

Az angol király Rómában. A római *Capitale* jelentése szerint megérkezett a hivatalos értesítés Rómába *Eduárd* király látogatásáról. *Zanardelli* miniszterelnök már tanácskozott a fogad-ás részleteiről *Viktor Emánuel* királlyal. *Ganotti* gróf palotafőnök utasítást kapott, hogy *Eduárd* király számára a házasa rendbe a *Quirinal*ban azokat a termeket, amelyekben *Margit* királyné lakott. *Eduárd* király április 27-én reggel érkezik Rómába és 30-áig marad ott. *Eduárd* király *Nápoly*ban fog partaszállni, onnan azután *Roma*ba megy. *Eduárd* király olaszországi látogatása alatt nagy hajórajzszemle lesz *Nápoly*ban. Hir szerint a földközi-tengeri hajóraj már parancsot kapott, hogy április második felében *Nápoly*ban gyűlekezzen.

A dublini akirály tudatta a lakossággal, hogy a királyi pár július vagy augusztus havában meglátogatja *Irország*ot. Minthogy az új ir agrár-törvény benyújtása következtében az izek hangu-lata egy csapásra megváltozott, a király látogatá-sának híret az egész országban ösztatlan öröm-mel fogadták.

A francia kulturharo. Azon ötvennygy kongregáció közül, melyektől a francia kamara megtagadta az állami elismerést, s melyek leg-közelebb fölösztlanak, az egyik máris áldozatul esett a kamara határozatának. A *Combes*-minisz-terium tegnap már el is rendelte a karthauziak kongregációjának azonnal való fölösztalását, míg a többi kongregáció csak a napokban fogja meg-kapni az erre utasító rendeletét. A kormánynak az a sietsége, melylyel a karthauziakat fölöszt-alta, nagyon egyszerűen megmagyarázható, mert maga a kongregáció kényserítette a kormányt erre a gyors eljárásra. A kamara fontemlített el-utasító határozata után egy nappal a karthauziak priorja fölösztalította a *St. Laurent du Pont*-kór-házban működő apácákat, hogy azonnal hagyják el a kórházat s vonuljanak vissza az anyaházba. Ezt a kórházat eddig a karthauziak kezelték s a betegek ápolását apácákra bízták, kik egy hely-benhagyott kongregációhoz tartoztak. A préfet a nővéreket figyelmeztette, hogy ha a betegetek elhagyják, akkor saját kongregációjuknak nagyon ártanak. A kormány, hogy a betegetek megmentsé attól, hogy ápolás nélkül maradjanak, elrendelte a karthauzi kongregáció azonnal való fölösztalá-tását s likvidátort rendelt ki a rend javaira, mely-hez a kórház is tartozik. A törvény értelmében a likvidátor a betegetek és szegényeket a kar-thauziak vagyonának terhére fogja ápolatni. A likvidátor föladata lesz továbbá a karthauziak vayo-nának külföldre hurocolását megakadályozni, mert a szerzetesek a likórgyártáshoz szükséges retortákat s egyéb készülékeket és gépeket kiakarták csempészni a határon. A likvidátor nemcsak a grand chari-reusi szerzetesi birtokokat, de a rendnek *Francia*országban található minden ingó és ingatlan vagyonát el fogja adni. A rendnek 400 tagja van, s *Francia*országban tíz hatalmas gyárteleppel rendelkezik.

Az egyházi kongregációk jövődó terveiről nézve nagyon érdekes a következő párisi jelen-tés: A párisi községtanács már régóta foglalkozik a gázvilágítás kérdésével, melynek megoldása nagy nehezségekkel jár. A számtalan ajánlat közt van egy amerikai konzorciumnak az ajánlata is, mely a városnak legalább is tizenhét millió frank nyereséget biztosít. Ez az amerikai terv ötven millió frank tőkét helyez kilátásba. Negyven milliót *Rockefeller*, az amerikai petroleumkirály adna hozzá, tíz milliót pedig *Mr. de Guarnay* jegyezt, aki nem más, mint a francia egyházi kou-

prográdok pénzügyeinek a vezetője. Ezt a nagy összeget egyetlen kongregáció, az asszumpcionista kongregációja bocsátotta Gournay rendelkezésére. Menier radikális képviselő egy levelet intézett Delcassé külügyminiszterhez, amelyben azt mondja, hogy a francia szerzetek közül többben a belga határ közelében, belga területen iskolákat állítottak a szomszéd községekből való gyermekek számára. Ezeket az iskolákat a belga kormány segíti. Kéri tehát Delcassét, hogy kérjen felvilágosítást ebben az ügyben a belga kormánytól.

Páris, április 2.

A prefektusok azt az utasítást kapták, hogy a tanító és prédikáló szerzetekkel, a kórházat fenntartók kivételével, közöljék, hogy a kamara elvetette engedélykérvényeiket. A prédikáló szerzetek kétheti határidőt kapnak a feloszlásra, a tanítószervezetek 1-4 havi határidőt.

A balkáni forrongs.

Budapest, április 2.

A tavasz tehát mégsem fog elmúlni komoly zavarok nélkül. A keresztények mellett hirtelen előtérbe léptek az albánok, s míg amazok a reformokért ragadnak fegyvert, emezek — mint a mitrovici események is tanúsítják — erélyesen ellenszegülnek minden újításnak. A porta gondjai alaposan megszapordtak, mert ha a keresztények és a mohamedán albánok közt kitér az irtó fajharc, s ha még Bulgáriát is belevonatkozik, akkor lángba borul az egész Balkán s a török kormány teljes erélyre s főleg őszinte jóakaratra lesz szükség, hogy ura maradjon a helyzetnek. S a porta tart is a bajtól, mert szokatlan sietőséggel küldözi a csapatokat a forrongsó területekre.

Az albánoknak Mitrovica ellen való támadását egyelőre visszaverték s a harc most szünetel, de kérdés, hogy mit hoznak a legközelebbi napok. A mitrovici helyőrséget, amely a harc idején négy zászlóaljából és három útegből állott, még négy zászlóalj és néhány száz esendőrel megerősítették, azonkívül elrendelték a 23. és 24. redifandár mozgosítását. Szmirnából és Aidinből 6 zászlóalj van utban és körülbelül egy hét múlva odaérkezik. A szultán, noha az összes miniszterek s főbb méltóságok erélyes rendszabályokat ajánlottak, eleinte ingadozott, de most a nagyvezér mégis rábírta, hogy a Mitrovicát fenyegető albánok ellen erélyes eljárásra adjon parancsot.

Szerbina mitrovici orosz konzul állapota, ki a mitrovici harcok alatt megebesült, török források szerint, nem veszedelmes, belgrádi források szerint azonban nagyon komoly, s dacára, hogy nyomban orvosi kezelés alá vették, Belgrádból is egy jeles sebész azonnal hozzá utazott. Megebesüléséről különben a következő hiteles értesülés érkezett: Szerbina tegnapelőtt (múlt hó 31-én) délután fél 5 órakor, az albán támadás visszaverése után, kavaszoktól és egy rendőrbiztostól kísérve, megnézte a védelmi és támadási vonalat. Amikor a puskaporraktár elé ért, az ott őrt álló Ibrahim nevű albán gyalogos Szerbinára lött. A golyó a konzul hátát szorította. A merénylő a Szerbinát védő kavaszokra is lött, de nem találta őket. A merénylőt azután odasietett török katonák lövésekkel halálosan megebesítették. Mitrovica parancsnoka, Szaid bég ezredes rögtön megjelent a helyszínen és Szerbinát a konzulátusra vitette s a legnagyobb gondallal ápolatta. Időközben Uszkibből különvontan megérkezett az orvos, aki a sebet nem találta veszedelmesnek. Szaid bég rögtön vizsgálatot rendelt el. A merénylőt nem lehet kihallgatni, de egyik bajtársa azt mondja, hogy Ibrahim azért lött a konzulra, mert egyik rokona elcseszt a Mitrovica ellen intézett támadásban, a miért a merénylő az orosz konzult tette felelőssé. Szinovicz nagykövet jelentést küldött az esetről Pétervárra és időközben itt is megfélemlítő lépéseket tett. Ma délelőtt Nuri bég, a külügyminisztérium főtitkára és azután Ferid basa nagyvezér a szultán nevében felkeresték a nagykövetét, sajnálkozásuknak adtak kifejezést és biztosították a nagykövetet, hogy a merénylő és esetleges bűntársai a legszigorúbban fognak bünhődni. A nagyvezér egyúttal biztosította a nagykövetet, hogy a szultán erélyes intézkedéseket rendelt el a rend és nyugalom teljes helyreállítására. Szinovicz Maszkov úszkubi konzult Mitrovicába küldte Szerbina támogatására. Az eset, úgy látszik, mély hatást tett a Jildizben és a portán. A mai minisztertanács is foglalkozott az esettel. A Jildiz legfőbb katonai felügyelő-bizottsága tegnap és ma a szükséges katonai intézkedésekről tanácskozott és elhatározta, hogy az albánok ellen való eljárást az erélyességéről ismert Samsei basa hadosztályparancsnokra bizza, aki a támadás idején nem volt Mitrovicában.

Oroszország magatartása e zavarok közt eddig- elé még teljesen kifogástalan, de alkalmazottai közül néhányan már nagyon gyanúsán kezdenek kacérkodni az agitátorokkal. Így diplomáciai kö-

rökben már régebbi idő óta kinos föltűnést kelt, hogy Lazarev alezredes, a párisi orosz nagykövetség katonai attaséja szoros összeköttetésben van a macedón-bizottság párisi tagjaival. Egész viselkedése ellenkezik a hivatalos orosz politikával. Bolgár tiszték, akik mindennapos vendégei, azt hírszerlik, hogy Macedóniában rövid idő múlva kiút a forradalom. Az attasé a minap Petrov volt tanítónak, a macedón-bizottság tagjának 20.000 frankot adott át a macedón propaganda céljaira. Jó volna tudni, hogy kinek a pénzből adta ezt az összeget, a magáéól-e, vagy a nagykövetségnek valami titkos alapjából.

*

Szerbek az albánok ellen. Gruics Száva tábornok konstantinápolyi szerb követ azt az utasítást kapta kormányától, hogy a portánál erélyes védelmet kérjen az 6-szerbiai szerb lakosság számára a főfelügyezett albánok ellen, s egyidejűleg kérje ki az osztrák-magyar és orosz nagykövetelek támogatását. A dreznai és samai albánok (akik tegnapelőtt Mitrovicát megtámadták), táviratot küldtek a szultánnak, kijelentvén, hogy addig nem lesz nyugalom, míg a reformok végrehajtásától nem áll, s míg a keresztény csendőrök el nem bocsájta.

Fenyegető levél a szultánhoz. Az Usztava Szerbia jelentése szerint a Demi-Hiszár és Proja közti vasútvonalon egy bolgár fölkelő levél találtak, melyben a szultánnak április közepéig engednek időt a reformok végrehajtására. Ha ez nem történik meg — mondja a levél — akkor a törökökön mindazt a kegyetlenséget előkövetjük, miket ők követnek el rajtunk. Gyermekeiket a börtönben, asszonyaikat a tűzhelynél fogjuk darabokra vágalmi.

Bolgár propaganda Görögországban. A Görögországban élő macedonok, nagybőrra kőművesek és ácsok, veszedelmes propagandát üznek Görögországban. Pénzt gyűjtenek, fegyvereket szereznek be, s minden előkészületet megtesznek arra nézve, hogy görög területekről is berontásnak Macedóniába.

Orosz lapok Franciaország ellen. Az orosz félhivatalos lapok Franciaország ellen egy idő óta rendkívül éles hangot használnak, s ez különösen Berlinben kelt nagy feltűnést. A macedon üzemekre éles világot vet a *Novoje Vremja* egy cikke, melynek jelentőségét kölesűnő az a körülmény, hogy a félhivatalos *Journal de St. Petersburg* is reprodukálja. Az említett orosz újság keserű szemrehányásokat tesz Franciaországnak azért, mert diplomáciájának és sajtójának sajtóságot magatartása hű reményeket kelt a macedonokban és oktan ellenállásra tüzel őket. A *Novoje Vremja* már gunnyal ajánlja Franciaországnak, hogy továbbhaladva a megkezdett uton, küldje flottáját Konstantinápolyba a macedóniai keresztények felszabadítása végett. Oroszország ebben nem fogja megakadályozni, de nem is fogja segíteni szövetségesét. Mindenestre feltűnő módja, a kedveskedésnek szövetségesek között; de egyszerűen sajnálatos tünete a külön érdekek hajszolásának akkor, amikor Európa békeje érdekében legfőbb szükség volna az összes hatalmasságok szilárd összetartására.

Pétervár, április 2.

A hivatalos lap kivonatot közöl a szalonkői orosz főkonzulnak március 14-én kelt jelentéséből. A jelentés szerint az őszi rendetlenkedéseket nyugtalan időségek követték, amelyben azonban erélyes tevékenységet fejtettek ki a forradalmi bizottságok, amelyek állandóan azon fáradoznak, hogy általános lázadást készítsenek elő. A bizottságok remélik, hogy amidőn a keresztényeket tudatosan egyenlőtlen harcra hívják fel, Európát beavatkozásra fogják készíteni. Mind a mohamedánok, mind a keresztények hangulata nagyon nyugtalanító. A hatalmások esetleges bonyodalmaktól tartva, utak és kaszárnyák építésével vannak elfoglalva. A bandák száma napról-napra növekszik. Az egész kerületben nincs falu, amelyben nem volnának bandák, amelyek a keresztény lakosságot csatlakozásra kényszerítik. A bizottságok sietve megtesznek minden előkészületet a lázadásra. Keresztény ifjakat toboznak és lábbelit, ruhát, lővérszerkeket szereznek be. A fölkelés programja szerint a bandákat a hegyek között fogják összevonni, ahova a lakosságot is csalogatják és különböző pontokról megtámadják a török katonaság egyes csapatait. A bandák és a török csapatok között utóbbi időben sürűberek lettek az összeütközések. Az a feltételezés, hogy a forradalmi mozgalom, amely az évek során mely gyökeret vert, néhányszor magától fog megszűnni, bajosan hihető el. Noha nincs rá ok, hogy általában felkeléstől tartsonk, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egyszerre a három vilájet különböző pontjain törhet ki a lázadás.

Köln, április 2.

A *Kölnische Zeitung*, nyilván sugalmazásra, közli, hogy az orosz és a francia kormányok közt a macedóniai rendszabályok miatt feszültség állott be.

Oroszország attól fél, hogy a bolgár kormány kétszínű magatartása, amelyet még bátorít a francia kormányunk ugyancsak kétszínű viselkedése, kockázattal fogja az orosz kormány békés terveit Macedóniában. Oroszország minden áron békét akar az európai Törökországban. A két kormány közt nem a célok, hanem a módszerek különbözősége hozta létre az ellentétet. Remélhető, hogy a két kormány keresni fogja az alkalmat az eltérés kiegyenlítésére.

Bécs, április 2.

A *Piccolo* fiumei levelezőjének alkalmá volt a Pannónia fedelzetén beszélni Mirko montenegrói herceggel, aki utban van Páris felé. A herceg elmondotta, hogy az olasz királyi pár cettinjei látogatásának időpontja meg nincs megállapítva, aztán a Balkán-viszonyokra tért át a beszélgetés. Mirko herceg szerint Montenegró feltétlenül bizik az osztrák-magyar-osztrák reformok sikerében, de szerinte O-Szerbiában a keresztények még nehezebben várják, hogy rajtuk segítsenek, mint Macedóniában, mert az arnauták kegyetlenkedései már elviselhetetlenek az 6-szerbiai keresztényekre nézve. A szultán levelet intézett Nikita fejedelemhez — mondotta Mirko herceg — s ebben a levelében kifejezte azt az őszinte vágyát, bárha sikerrel járnának az osztrák-magyar-osztrák reformtervek, egyben hangsúlyozta, hogy Albániában leközlethetetlen nehézségek akadályozták a reformok keresztülvételét. A szultán véleménye szerint a hatalmaknak egyidejűleg a nemzetközi bizottságot is ki kellett volna nevezniük, hogy az ne csak ellenőrizze a reformok keresztülvételét, de egyúttal közre is működjen a reformterv megvalósításában.

Mirko herceg szerint Hilmi basa tábornok teljes bizalomra érdemes parancsnok. Egyébként — ezzel bucsuzott Mirko herceg a hírlapudósítótól — nem hiszi, hogy az idén a Balkanou komolyabb bonyodalmak álljanak be.

London, április 2.

A *Neues Wiener Tagblatt* levelezője előkelő diplomáciai körökből arról értesül, hogy lord Lansdowne egy diplomáciai részről, mint a Balkánon anyagilag érdekelt vállalatok is arról iparkodnak meggyőzni, hogy az osztrák-magyar-osztrák reformterv, még ha teljesen sikerül is azt keresztülvinni, nem elegendő a viszonyok rendezésére s a helyzet gyökeres megjavítására; ezek a körök rá akarják bírni Lansdownet annak kezdeményezésére, hogy a berlini kongresszus szignatúrái hatalmai közös és egyértelmű jegyzőkönyvben biztosítsák a Macedóniában eszentul szükségesnek mutatkozó rendszabályok keresztülvételét. Lord Lansdown erre kitérőleg válaszolt, a múlt héten azonban egy ízben megjegyezte, hogy az időt még nem tartja alkalmasnak erre.

HÍREK

Budapest, április 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter ma délelőtt 1/2 órákor Abbázába utazott. — Dr. Lers Vilmosnak, a budapesti keleti kereskedelmi akadémia tanárának a bolgár fejedelem a bolgár polgári érdemrend közep-keresztjét adományozta.

— József főhercegek Fluméből. Fiuméből József főherceg családjával még hosszú ideig marad a Villa Guiseppeben. A főhercegi család, amelyet a lakosság tisztelete és szeretete vesz körül, az idén sokkal gyakrabban látható, mint az előző években. A főherceg állandóan kertészetével foglalkozik, Klotild főhercegnő rendszerint kirándulásokra megy leányaival Szirmay grófnő udvarhölgy kíséretében, leggyakrabban rendes hajójáratokkal Abbázába, Cirkvenicába és a partvidék más részeire. A főhercegi család ma délután a luxemburgi nagyherceg látogatására Abbázába hajózott.

— Ferenc Ferdinánd főherceg pápai rendjele. Bécsből jelentik: Taliani pápai nuncius ma délelőtt kihallgatásán volt Ferenc Ferdinánd főhercegnél, aki visszatért egyiptomi utjáról és átadta neki a pápai Krisztus-rendet. A pápa ezt a magas rendjelet, melyet igen ritkán szokott adományozni, akkor szánta a főhercegnék, amikor az osztrák katolikus iskolaegylet küldöttsége átadta a szent-átjának Ferenc Ferdinánd főherceg arcaképét. Taliani nuncius ez alkalommal közölte dr. Lányi Józseffel, a főherceg udvari papjával, hogy XIII. Leo pápa prelatússá és protonotáriussá nevezte ki.

— **A német hercegek keleti útja.** *Portsaiból* jelentik: *Vilmos* és *Eitel Frigyes* hercegek Konstantinápolyba utaztak.

— **Magyar nemesség.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *dr. Janny Gyulának*, a magyar korona országai *Vörös Kereszt Egyesülete Erzsébet-kórháza igazgatójának* és *törvényes utódainak*, a közegészségügy török szarzett érdemei elismerésül, a magyar nemességet adományozta.

— **A történeti kongresszus.** Rómából táviratozzák: A történeti nemzetközi kongresszusát ma délelőtt nyitották meg a Kapitólionum a községtanács ülésében. A megnyitáson jelen volt a király és a királyné, *Giollitti, Morin, Nasi, Ottolenghi, Carcano, Cocco-Ortu, Di Broglio* miniszterek, továbbá a szenátus és a kamara elnökei, valamennyi hatóság, igen sok kongresszusi tag és nagyszámú közönség. A Kapitólionum és különösen az ülésterem remekül volt díszítve. A királyt és a királynét megérkezésükkor nagy lelkesedéssel fogadták. Amint a királyi pár helyet foglalt a teremben felállított trónon, *Colonna* herceg polgármester beszédet mondott, amelyben Róma városa nevében üdvözölte a kongresszus tagjait, különösen azokat, akik idegenből jöttek. Azután *Nasi* közoktatásügyi miniszter mondott általános helyeslés között üdvözlő beszédet és a király nevében megnyitotta a kongresszust. Utána a kongresszus elnöke *Villas* szenátor, majd *Federick* brüsszeli tanár beszélt, utóbbi az idegen tagok nevében. A beszédek elhangzása után a királyi pár a Kapitólionum levő *Palazzo Curia* ciba ment, hogy megnyissa Róma legrégebb, részben rekonstruált terveinek kiállítását. A megnyitás főnyesen ment végbe. A díszelőadót a városi tisztikar végezte díszgyűlésben. A közönség lelkes ovációkban részesítette a királyt és a királynét. A Forma Ürdis megnyitása során *Itche* tanár, a berlini egyetem rektora *Vilmos* császár nevében négy kötetet adott át, amelyek a saalburg római kasztrum és a baalbeki régi templomok fényképeit foglalják magukban. — *Óváry* Lipót hazánkiát osztályelnökké választotta a kongresszus.

— **Merényletet terveztek a német trónörökös ellen.** Rómából telegrafálják, hogy a Tribuna értesülése szerint az utóbbi időben Dél-Olaszországban több gyanus letartóztatás történt, melyek állítólag egy, a német trónörökös ellen tervezett merénylettel vannak összefüggésben. A merénylet hír szerint egy *Molosi* nevű gravossai szabó révén tudódott ki. Áznap kellett volna a merényletnek megtörténnie, amikor a trónörökös *Brindis*ben tengerre szállott, hogy Egyiptomba utazék.

— **Tanítói szűnidei tanfolyam.** *Wlassics* Gyula kultuszminiszter a folyó év nyarán az eddigi sablonoktól eltérő és egészen új alapon tervezett tanítói továbbképző tanfolyamokat fog életbehelyezni olyan tanítók részére, akik már a gyakorlati téren működnek.

A miniszter kiváló élelétását és népünk szociális és gazdasági érdekei iránt való élénk érdeklődését dicséri az új intézmény, melynek célja a tanító képzettségének fokozása által két irányban érvényesülő előadások által arra képesíti a tanfolyam hallgatóit, hogy a falujukbeli kisiparost és kisgazdát gazdasági produktivitásának okozásában irányíthassa és jótanácsokat eláthassa. A hazafias érület és a nemzeti szellem ápolásáról a hazai irodalomtörténet, a hazai történelem és földrajz köréből vett előadások által történik gondoskodás. A négy tanfolyam közül a *budapesti*, a *máramaroszegetre* és a *csáktornya*ra tértek vétnék föl, a *szabadkai*ra pedig nök. Egy-egy tanfolyam ötven-ötven hallgatóra van tervezve, kik közül az iskola költségére való tekintet nélkül 30–30 ingyen ellátást és utazási költséget is kap; a többi 20 pedig alig egynebányi korona fejében fog ugyancsak az illető intézet internátusában ellátást kapni. Polyamodványok a kir. tanfelügyelőség útján a közoktatásügyi miniszterhez intézendők.

— **Az egyetem husvétii szűnete.** Holnapot kezdve szűnet lesz az egyetemen. A husvétii pihenőt a rektor már holnapot kezdve rendelte el, úgy, hogy pénteket és szombatot rektori pihenőnapnak adta. A miegyetemen csak hétfőn kezdődik a husvétii szűnet és mint a tudományegyetemen is, április 17-ig tart.

— **Megjutalmazott tudós.** Párisból jelentik: *Az Institut de France Roux* Emil tanárnak, a Pasteur-intézet vezetőjének ítélte oda a százezerkoros díjat, amelyet *Oster* bankár az utolsó három év kiváló fölfedezéseinek jutalmazására alapított.

— **Városi képviselők választása.** *Félegyházán*, mint onnan jelentik, ma választották ötven városi képviselőt. Közülük negyven független, tíz szocialista. A választás ellen *felebbezéssel* élnek.

— **Házasság.** *Dr. Fényes* Márk fővárosi középiskolai tanár április 5-ikén vezeti oltárhoz *Reich* Jolan kisasszonyt, *Reich* Lipót leányát Lukán.

— **Az uradalmi tanítók a miniszternél.** Az uradalmi tanítók ma tisztelegtek a kultuszminiszternél s arra kérték őt, hogy ők a többi nyilvános iskolákban működő tanítókkal egyenlő elbánásban részesítenek egy a fizetés, mint a korpótlékok illetőleg. A küldöttséget *Vanek Gáspár* vezette s a magyarországi tanítók egyetemét képviselő országos bizottság nevében *Hajós Mihály* kérte a kérés meghallgatását. A miniszter biztosította jóakaratról a küldöttséget.

— **Egyiptomi fűrdővendégek Magyarországon.** Nagyarányu és ez ideig még nem igen eredményes az a mozagalom, amelyet egy a társadalom, mint a kormány elkövet arra nézve, hogy Magyarországra esalogsassa az idegeneket. Győnyörűbb vidékeink vannak, mint akár Svájcban, fűrdők szobek, a betegségek leküzdésében eredményesebbek, mint sok világfűrdő, a külföldiek azonban mégis csak szórványosan vállalkoznak arra, hogy bemezszkedjenek ebbe az előtők ismeretlen országba. Lassankint azonban mégis csak sikerül eredményeket fölmutatni. Remélhető, hogy a most megalakult nagyszabású idegenforgalmi iroda is hasznos lesz majd az idegenforgalom emelésére, s tegnap emlékeztünk meg arról, hogy egy angol pénzeszopár már bebörtököt Magyarországra a millióival, hogy világfűrdőt csináljon a Rudasfűrdőből. Ma meg a földmívelésügyi miniszterium dícekedhetik el és méltán olyan sikerrel, amire mi, a dolgon kívül állók, egyáltalában nem számíthattunk — és ami egyszerre világhírűvé teszi a magas fekvésű magyar fűrdőket. A miniszterium — mint a *Magyarország* írja — tárgyalásokat folytat kiváló egyiptomi orvosokkal, akik Európában enyhe levegőjű fenyves fűrdőket keresnek. Amig ugyanis az európai orvosok betegeiket télviz idején kairói meleg tengerpartra küldik, az egyiptomi orvosok nyáron a svájci és németországi fenyves fűrdők használatára utasították a betegeiket. Ezek a közép-európai fűrdők azonban nem feleltek meg teljesen a meleg égövhöz szokott betegeknek s az orvosok újabb helyeket kerestek. Így került a sor a magyar fűrdőkre s az orvosok közvetlenül a földmívelésügyi miniszteriumhoz fordultak, ahol a legnagyobb előzékenységgel elkövettek mindent, hogy a magyar fűrdők használatára megnyerjék az egyiptomiak. A tárgyalásokat rövidesen befejezik s már az idén kilátás van arra, hogy közel kétszáz előkelő család jön az állam tulajdonában lévő fenyves fűrdőkre s ez a szám az eddigi megállapodások szerint évről-évre emelkedni fog, főképp, ha a közlekedési nehézségek teljes elhárítása sikerül.

— **Az új helyesírás.** Egyik napilag azt a hírt közölte, hogy *Wlassics* miniszter az iskolák számára kiadott új helyesírás a vezetéke által álló miniszterium központi és külső hivatalaira nézve is kötelezőleg elrendelte. Illetékes helyről vett értesülés alapján kijelenthetjük, hogy ez a hír teljesen nélkülözi az igazságot. A miniszter ily rendeletet nem adott ki és ilyet a jövőben sem szándékozik kiadni.

— **Syndon festő kegyelmet kapott.** Emékezetes még az a igazalmas szerelmi dráma, amelynek egyik hőse, *Syndon* francia festő, agyonlőtte kedvesének az urát, *David* francia bankárt. A roueni esküdszék tízezer kényezermunkára ítélte *Syndont*. Azóta semmi hír nem szolt róla. Most érdekes fordulatot jelentenek Párisból. Francia festők nemrégben azzal a kérelemmel fordultak *Loubet* elnökhöz, hogy enyhítse az elítelt festő büntetését. Az elnök meghallgatta a kérelmet és a festő büntetését *tízévi joghátra* változtatta. Ennél fogva *Syndon* nem fogják deportálni, hanem büntetését fogházban fogja kitölteni, sőt ha jól viseli magát, három év múlva szabadon bocsátják.

— **A bebiztosított Marconi.** Római lapok írják, hogy a *Marconi* találmány értékesítő részvénytársaság a híres feltalálót összesen 3,750.000 frank erejéig biztosította több biztosító-társulattal. Ez a biztosítás arra szolgál, hogy *Marconi* halála esetére a társaság veszteséget ellen fedezve legyen.

— **A pétervári egyetemet betárták.** Pétervárot néhány nap óta forrongnak az egyetemi hallgatók, tüntetéseket rendeztek, amelyek ma olyan mérvet öltöttek, hogy a hatóság erélyes rendszabályokhoz volt kénytelen nyulni s mint onnan táviratozzák, az egyetem rektora s tanácsa ellen való tüntetések miatt az egyetemet hivatalból bezárták.

— **Hó. Miskolcra**l táviratozzák: Ma dében itt erős villámlás és menydörgés volt és szép napos idő után egész délután hideg eső esett. A szomszédos, alig tízenkét kilométer távolságban fekvő *Zsolozán* ma dében havazott. Az utakat és a mezőt majdnem három ujnyi hó fedte.

— **Halálos verekezés.** *Szegszárd*ról írják: *Hegedűs* János a vásáron megtámadta *Révész* és *Márton* nevű ottani legényeket, akik azonban *Hegedűst* úgy összeszerkálták, hogy ott a vásáros nép szemelátára meghalt. A csendőrség a gyilkosokat elfogta.

— **Báró Kaas Ivor nyilatkozatai.** Báró Kaas Ivor ismeretes ügyében ma *Nyilatkozat* címen röpiratot írt, melyben bőven foglalkozik a *Bokányi Dezső* és társai ellen fölhözött vádjaiával. Kijelenti, hogy nem bujik el képviselői immunitása mögé és éppen azért lép a sajtó terére, hogy alkalmat adjon egy a rendőrségnek, valamint a szocialdemokrata párt vezetőségének, *Bokányi Dezsőnek* és bárkinek, ki magát sértve érzi, ellene a törvényes eljárást megindítani.

A röpirat további részében újból elmondja azt, amit képviselőházi beszédében állított, majd a főkapitány ismeretes nyilatkozatával szemben ismerteti *Balière Sándor* hírlapírónak elbeszélését, mely írásba foglalja és két országgyűlési képviselő által előttemezve van. Ebben az elbeszélésben *Balière* föntartja, hogy a főkapitánynál látozott egy nyugtát, melyen *Bokányi Dezső* neve szerepelt, s határozottan emlékszik, hogy ez a nyugta százötven forintról szólt. *Kaas Ivor* ezeknek előadása után kijelenti, hogy a szocialistáknak ad elégtételt a törvényszék előtt, ha ennek ítéletét kéri.

A röpirat azzal végződik, hogy a harc csakugyan nem *Bokányi Dezső* és *Kaas Ivor* közt, hanem a klerikalizmus és a szocializmus közt folyik, mert — így írja a röpirat szerzője — én klerikális vagyok és keresztény-szocialista. *Bokányi* vallástalan és nemzetközi forradalmi szocialdemokrata.

Ugyancsak ma felel báró *Kaas Ivor Aiding*er Jánosnak is, akit képviselőházi fölszólalásában belevont ebbe az ügybe s aki tegnap a *Magyar Szóban* nyilatkozatot tett közzé. *Kaas Ivor* nyílt levele így hangzik:

Nagyságos *Aiding*er János urnak, Pécsen. Nagyságos uram! *Március 31-én* dében vettem levelet, melyet ugyanaz este a „*Magyar Szó*” hírlap is közölt. Nyílt levélnek tekintem tehát ugyanugy válaszolok. *Március 24-én* a képviselőházban fölolvastam önnek *Balière Sándor* urhoz intézett sorait, az eredeti példányt, melynek hitelességéről előbb meggyőződtem s melynek valódiságát ön elismeri. Egy szót el nem halgattam, hozzá nem tettem. Semmi megjegyzést nem írttem hozzá az ön személyére, vagy *Werner* képviselő urra vonatkozólag. Amit nagyságod *Balière* urról ír, azokra nézve felelettel nem én tartozom. Amit magam mondtam, azért — ha szándékomban ellenére ön abban saját személyét illetőleg valami valótlanságot, gyanúsítást, vagy sértést vél láthatni — a lovagias elégtételadásnak minden módját fölajánlom. Teljes tisztelettel, Budapesten, 1903. április 1-én, *Kaas Ivor*.

— **A zágrábi tüntetés.** *Zágrá*ból jelentik: *Elegovic* joghallgatót ma letartóztatták, mert a tüntetések alkalmával azt kiáltotta: *Le a magyar címerrel!* A letartóztatott diákok a királyi ügyészségnek. — Ma elkoboztak egy röpiratot, amelynek címe: *Ausztria-Magyarország és pénzügyi függetlenségünk.* — A városi tanácshoz ma kérvényt nyújtottak be vásárpark tartandó népgyűlés és körmenet engedélyezése tárgyában.

*Zágrá*ból táviratozza tudósítónk, hogy a hatóság beitolotta a szombatira hirdetett népgyűlést, amelyet *Frank József* képviselő hívott egybe. A gyűlés rendezői ennek következtében vasárnapra a stájer határon levő *Ranuba*, osztrák területre hívtak össze tiltakozó gyűlést. A kormány hetven egyetemi hallgatót megfosztott ösztöndíjától a tüntetésekben való részvétel miatt s azoktól a diákoktól, akik a *Menza* Akademiában igyenes ellátást élveztek, ezt a kedvezményt is megvonta. Az ellenzéki képviselők a megbüntettet szegénysorsu diákok javára gyűjtést indítottak.

— **A melegedő-szobák.** A gróf *Csáky* Albinnó lakásán a mai nappal *Lánczy* Gyuláné és *Hertka* Emma urnók által végzett pénztári vizsgálattal végleg befejeződött a melegedő-szobák idej akciója. A számlák végeredményével teljesen megegyezőnek találták a 4153 korona pénztári maradványt, amelyet kamatozóan tognak elhelyezni. E végelszámolás alkalmából ismételtén kifejezte a bizottság a háját *dr. Farkasházy* Zsigmondnak ama fáradságot nem ismerő, lankadatlan buzgalmáért, amelylyel az elvállalt titkári teendőket önfeláldozóan és teljesen önzetlenül az első perőtől az utolsóig végezte. Ez önfeláldozás volt egyik főtenyezője az elért sikereknek. A bizottság ezért nyilvánosan fejzte ki igaz hááját, köszönetét.

— **Harakiri.** *Csicsai* Ferenc komáromgyógyi-izsapi gazdaember kedden kora reggel átment gyönni Nagymegyerrre. A gyónás után hazament és nyugodtan költötte el reggelijét s azután elült. Mikorra felesége keresésére indult, úgy déltájban megtalálta a kamarában, ott fekvő halva, mellette balta s a hasában egy nagy konyhakéssel. A körörszó véleménye szerint a nagy kést baltaival verte a saját hasába és így vált meg az élettől. A vizsgálat is igazolta ezt a véleményt.

— Vigyázzon az almájára, néni. Hogy meghalt Dankó Pista, azt már mindenki tudja ebben az országban, csak egy süket, szegény, összetöppördött vén cigány asszony nem: — az édesanyja. És ebben ne tessék valami különös gyöngédséget keresni. Dehogy. A gyászban egyszerűen elfeledkeztek arról, hogy a halott Dankó Pistának él az édesanyja. Szörnyű esőndességben persze amint ez egy ilyen szegény piaci kolához illik. Él és almát árul a szegedi piacon. Azonban hangosan kell beszélni vele, mert csak a nagy szót hallja a szegény. Arról se tudott, hogy a halállal küzködik a fia, s arról se, hogy lehunyt szemeire rátették a rézgarast, amint ez már cigányéknál szokás.

Azonban majdnem hogy megtudta. Almát árult tegnap reggel is a szegedi piacon. Köröskörül a város gyászban s ő meg törülgette, rakogatta az almát s a barangot se hallotta, ami zugott, mert temetik a gyermekét.

Arra ment egy boltiszigla, aki tudta, hogy ki a vén asszony — és rászólt.

— Néni, tudja-e, hogy meghalt a fia?

S azzal ment is tovább.

— Mi? Mi? — kérdezte a vénasszony s a kosarában válogató uriaszonytól megkérdezte, hogy mit mondott ez az ember?

Az asszony szemére hályogot vont a víz s hangosan belekiabált a cigányasszony fülébe.

— Semmit, csak hogy vigyázzon az almájára, néni.

— **Eltűnt osaló.** Bécsből jelentik, hogy ott bizonyos körökben nagy ieltűnést kelt egy *Blaschitz* Róbert nevű 21 éves fiatalember eltűnése, aki hamis okmányok segítségével 200,000 korona adósságot csinált. *Blaschitz* tekintélyes stájer család sarja és azelőtt ulánusönkéntes volt. Manipulációival a Práter egyik vendéglőstől kilencvenkétezer koronát, egy magánzótló barminkilencezer koronát csalt ki és ezenfelül több hiszékeny kereskedő esett áldozatul. A bécsi rendőrség a nyomozatok során lömleült adatokból az következteti, hogy Budapesten egy okmányhamisító-gyár van és ez a gyár volt az, mely *Blaschitz* ot a szédüléséihez szükséges okmányokkal ellátta. *Isánid* hadnagy, kit Orsován tartóztattak le s aki hamis okmányokkal Budapesten egy ékszerésztől 8000 korona értékű ékszeret kicsalt, az okmányokat szintén erről a helyről szerezte. A bécsi rendőrség már megkereste a budapesti rendőrséget, hogy a hamis okmánygyárat nyomozza ki.

— **Szocialisták tüntetése.** Rómából táviratoznak: *A Popolo Romano* és a *Messaggero* milánói magán-táviratokat közölnék, amelyek szerint a republikánusok és a szocialisták ott gyűlést tartottak, amelyen tiltakoztak *Góiz* letartóztatása ellen. A gyűlés után a résztvevők az orosz konzulátus elé vonultak, de a rendőrség szétkergette őket. A tüntetés alatt *össze-zörték a konzulátus házán lévő zászlórudat.*

— **Eladott feleség.** Egy varsói lap írja a következő nem mindennapi esetet: Varsóban egy kereskedőnek annyira megtetszett segédjének a felesége, hogy végre is azt az ajánlatot tette segédjének, hogy adja el neki az asszonyt. Hosszas tárgyalás után ötezer rubelben egyeztek meg. A vásárba az asszony is beleegyezett. De a kereskedőnek még tízezer rubelt kellett fizetnie, még pedig az asszonynak. Így aztán a vásárnak semmi akadályja nem volt.

— **A vezetségi áldozata.** *Grábó*l táviratoznak, hogy *Csechen*klubban, a stájer-magyar határ egy kis községében ma meghalt egy *Kronjec* nevű paraszt-asszony, akit két héttel ezelőtt megmárt egy veszett-kutya. Az asszonyt a budapesti Pasteur-intézetben kezelték, de nem lehetett rajta segíteni, mert a véredényeit is megtámadta a kórság.

— **Az osztályorszájkát húzása.** Az osztályorszájkát mai húszan *övenezer koronát* nyert a 79002. *tízezer koronát* 67356 2151 67470. *ötezer koronát* a 91221 34821 20600 1057 90993. *kétezer koronát* a 80142 58380 19013 15944 14175 66913 52457 35143 3375 57939 23968 59285 52675 116 16027 74693 52561 81803 53324. *ezer koronát* a 12178 52656 71922 5249 101458 73202 37047 53110 74775 42170 103467 12683 62238 3974 12444 48105 65943 6343 10273 31881 47006 77200 105990 4495 84499 91057 74645 4770 35023 18934 56152 6904 65793 4135 96536 63972 68570 46510 78188 107518 61046 10404 47391 93488 59481 87143 *ötssz* koronát a 20401 33346 89992 17401 36394 80033 43995 73637 107363 77021 56927 78576 61666 5426 87593 94579 33191 3075 17468 33593 39901 14113 60311 1446 2274 42852 54346 7302 108273 63572 62698 44078 83955 52509 10658 69000 17987 44879 72398 66682 98402 32317 106998 45481 55401 56555 26667 24353 21507 61665 9094 70009 59292 83811 81758 66092 64196 41426 16745 36245 2126 11344 92441 100692 61863 4560 79491 69042 76599 43202 68572. számú sorsjegyek.

Fróblajon egyszer szerencsét Lukács Vilmos osztályorszájegy-felárusítónál, Budapest, V., Fűrdő-u. 10.

(x) **Esger-féle mellpasztillák** gyorsan és biztosan hatnak köhögésnél, rekedtségnél, elnyákásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. F6- és széküldési raktár: Nador-gyógytár, Budapest, Váci-körút 17.

(x) **Husvétii tojások, locsolók Kertész Tódornál.**

Gróf Andrássy Aladár.

— 1837—1903. —

Budapest, április 2.

Nevezetes halottja van újra a magyar arisztokráciának. Gróf *Andrássy* Aladár m. kir. főkamarmester halt meg, az ősrégi, hazafias érdekekben oly gazdag *Andrássy*-nemzetség köztiszteletben állt szenióra. Vele az utolsó fia is sirba szállt gróf *Andrássy* Károlynak, aki egyszerre három fiát küldte a szabadságharcban a csataterre és mikor felvirradt alkotmányunk napja, mind a hárman megtalálták tehetségük számára azt a teret, ahol munkásságukkal tiszteletet vitak ki nevüknek. A most elhunyt gróf *Andrássy* Aladár nem államférfi, nagy alkotások teték ismertét, mint nagy testvérbátyját, gróf *Andrássy* Gyulát nem is hatalmas iparvállalkozások, amelyekkel *Manó* bátyja a „vasgróf” megtisztelő epithetionját érdemelte ki magának. *Andrássy* Aladár, ámbár sohasem tagadta meg szolgálatát a közügyektől, inkább a fővárosi jótékony társadalom vezetésében tünt ki és itt szerzett nagy érdemeit csak az kisebbítheti, aki nem tudja, mily lelkesedéssel fáradozott az elhunyt főur a társadalmi nagy ellentétek kiegyenlítésén. Az ő buzgalmának és áldozatkészségének köszönheti a népszerű *Önkéntes Mentő Egyesület* alapítását és fennmaradását és csak a legbeavatottak tudják, hányszor mentette meg a derék egyesületet a gróf bőkezűsége a esőndes elmúlástól. Ifjabb éveiben ahhoz a fiatalisághoz tartozott, amely a nemzeti ébredésnek és a szabadelvű haladásnak lelkes híve volt és tántoríthatlan liberalizmusát megőrizte az ország minden viszonyai közepette. Szóval, gróf *Andrássy* Aladár is egészen betöltötte helyét a közéletben és elég érdeme volt önmagának is, hogy ne számítsa különös érdemei közé, hogy véletlenül nagy ember bátyjának született. A magyar arisztokrácia melyen meg fogja gyászolni az elhunyt öreg főurat, és velük a társadalom minden rétege, amely bizik a szabadelvű eszmék államfenntartó erejében és különösen érezni fogja hiányát az a sok gazdasági és jótékony intézmény, amelyekért a megboldogult főur még az utolsó években is nagy agilitással és buzgalommal dolgozott.

Gróf *Andrássy* Aladár (az idősb betléri ágról), a magyar főrendiháznak örökös jozon tagja, 1827. február 16-án született, mint gróf *Andrássy* Károly és Szapáry Etelka grófnő fia. Peregriny Elek a jeles pedagógus volt nevelője. Középséklőának elvégzése után jogot tanult, a szabadságharcban, mint *Manó* és Gyula testvérbátyjai, és is beállt honvédnek és az erdélyi seregben szolgálva, mint Bem tábornok szárnysegéde több ütközetben vett részt. A világi felegetései idején őrnagy volt s neki is külföldre kellett menekülnie, ahonnan csak az általános amnesztia idején tért vissza.

Iltion eleinte kizárólag gazdasági kérdésekkel foglalkozott és különösen a lónemesítés ügyét karolta föl. Az alkotmány helyreállítása után 1870-ig Zemplén-, majd Gümörvármegye főispánja volt, azután Budapesten telepedett le s a gazdasági és pénzügyi életben kiváló szerepet játszott, támogatva e közben minden jótékonycélú intézményt. Igazgatósági elnöke volt a Magyar Általános Hitelbanknak, a Budapest-pécsi vasutnak, az Első magyar-gácországi vasutnak, a Tiszavölgyi-társulatnak, a Felső-bodrogi vizszabályozó-társulatnak és alelnöke az Országos Gazdasági Egyesületnek. Nagy és felejtethen érdemei vannak az *Önkéntes Mentő-Egyesület* alapítása és fennállása körül és érdeklődésének köszönhető, ha e szép intézmény ma már a hivatalos körök támogatásában is részéül.

A politikai életben a szabadelvűpárt hívei közé tartozott s a delegációban már mint elnök is szerepelt. A főrendiház bizottságaiban tevékeny részt vett, de a plénumban csak akkor szólalt fel, amikor az egyházpolitikai javaslatok a liberalizmus minden hívét sorompóba szoltították. Ő felsége több ízben kiűntette, 1883. óta titkos tanácsos volt, 1895-ben kinevezték a főkamariási méltóságra, 1893-ban pedig az aranygyapjas-renddel tüntették ki. Nejével, *Wenckheim* Leonthe grófnővel 1862-ben kelt egybe, rajta kívül két gyermeket, gróf *Andrássy* Sándort és gróf *Szőehényi* Imrénét sutja leggyászosabbán halála, amely fájdalomman megéppé azokra, akik nem ismerték annak a banak győgyhatatlan természetét, amely már tíz nap előtt a megboldogultat ágyba döntötte. Mert *Andrássy* Aladár izmos, erős testalkatú férfi volt és senki sem ismerhette volna fel a hetvenöt évét, amely vállalt nyomta. Kezelőorvosa, *Herczel* tanár, ma szivgyengülést észlelt a betegen, mire konziliumra hivta *Müller* tanárt és dr. *Klement*, Szűkebb családján kívül

nagyszámú rokonság állta körül halálos ágyát, amelyen ma este egynegyed 8 órakor örökre lezárta szemeit.

A Turul katasztrófája.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 2.

Az első léghajós-szerencsétlenség ma történt a fővárosban, ahol körülbelül egy esztendővel ezelőtt alakult meg az *Aéronauták* Klubja, hogy léghajójával, a *Turul*l a tudományt szolgálja. A *Turul* ma tizenegyedik utjának kezdetén érte az első szerencsétlenség. Erős szélben akart utnak indulni bátor utasaival, de egy erős szélroham még az elindulás előtt kiszakította a köteleket a léghajót tartó munkások kezéből és a *Turul* játékvá lett a szeleknak. Utasai a legkésőbbi helyzetben voltak, mert az oldalra fordult léghajót a szélroham nekivágta a lipótvárosi gázgyár tetőzetének. Az egyik utas, *Oródy* Pál földbírtokos kiesett a léghajó kosarából és összezsuzta magát, míg a többi három léghajós lezuhant a léghajóval együtt s csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy aránylag csekélyebb sérülések árán megszabadultak a haláltól.

(A Turul.)

Nem egészen egy esztendővel ezelőtt, 1902. évi május elején szentelték föl a *Turul*t, a Magyar aeroklub léghajóját, amely az említett napon szállt föl első légi útjára a margitszigeti sporttelepről újabb *Tolnay* Lajosnak, a meteorológiai intézet tudós fiatal asszisztensének parancsoksága alatt. Európa legkésőbbi nagyvárosaiban, sőt Amerikában is alakulnak mostanában ilyen léghajós társaságok, hogy a tömeges léghajózással természetudományi célokat szolgáljanak: a levegő felsőbb rétegeinek megállapítását. A felszállásokat a strassburgi nemzetközi léghajós-egyesület rendezei, amely a *Turul* mai utjának indulási idejét reggel kilenc órára szabta meg.

A *Turul*t még tegnap kiszállították a lipótvárosi gázgyárnak a Külső Váci-út 64. szám alatt lévő telepére s ma reggel 6 órakor kezdték megtölteni a gőmböt. Fél kilenckor már annyi gáz volt a léggömbben, hogy a juttatékot a kosarat és hozzákötötték. A beszállás ideje akkor még nem érkezett el s csak a léghajó kapitányának, ifj. *Tolnay* Lajosnak lett volna szabad ekkor még a kosárban elhelyezkednie, hogy a kötelek egyenként való elvágására kiadja a parancsot. Auda utitársai, *Král* Sándor tüzérlőhadnagy, *Kubik* Gyula mérnök és *Oródy* Pál földbírtokos is a kosárba ugrottak. Pár pillanattal alatt elvágták a rövid köteleket, amelyek a gőmböt szorosan a földhöz fogták, úgy hogy négy hosszú kötéltartotta már csak a *Turul*t, amely kötelekbe harmincöt ember fogódzott. Ekkor következett volna el a beszállás ideje, amelyet a szél irányának alapos megfigyelése után a kapitány állapít meg, de az utasok ekkor már a kosárban ültek.

Ezekben a pillanatokban hírten heves széllroham kerekedett, amely óriási erővel kapaszzkodott bele a dagadó gőmbbe s azt rézsutos irányban elkapta. A hatalmas gőmb egy pillanatra megingott s erős reszesenés halasztott. Az egyik kötelek-tartó munkás megjírdt ettől a robbanáshoz hasonló hangtól s elszólta magát:

— Jaj, valami baj van!

A többi munkások megrettenve elbocsátották a köteleket és riadán szétszaladtak. Ebben a pillanatban hirtelen erős szélroham támadt.

(A szerencsétlenség.)

A szabadjára hagyott léggömböt a szélroham hirtelen felkapta a kosárral együtt s nekiesdorta a gázométer ereszének. Minden léggömb burkolatán van egy biztosító-gerezd, amelyet a kosárból a gőmb belsőjebe vezető zsinórral föl lehet tépni. A gőmbön így jókora rés támad s a gáz kiömlik belőle. *Král* főhadnagy — látva a veszedelmet — a kétségbeesett pillanatanban ehhez a zsinórhoz nyúlt s azt megrántotta. A gerezd egy darabon fel is szakadt már, amikor a kosár beleütközött a gázométer ereszébe. A lőhadnagy azonban szintén beleütközött a lejtő az ereszbe, úgy hogy szédülten bukott hátra a kosárba s a zsinórt kieresztette a kezéből. Ugyanakkor *Kubik* Gyula is megsebesült a lejtőn. Ekkor hallatszott *Brunner* Rudolinnak, az aéro-klub aéroautájának a kiáltása:

— Kinyitni a szelepet!

Ifjabb *Tolnay* Lajos, a *Turul* kapitánya ragadta meg erre a zsinórt s egy hatalmas rántással végighasította a biztosító-gerezdet. A gáz nagy erővel tödült ki a léggömbből, amely már szemmeláthatólag horgadozni kezdett. Az alatt lévő kis közönség már azt hitte, hogy a merész légi utasok meg vannak mentve; de mikor már a kosár megült volna a gázométer ereszének a szélén, hatalmas roppanással le-

szakadt az eresz és a Turul kosarával együtt átbukott a szomszédos Vulkan-gépgyár tetejére.

Ekkor történt a tulajdonképpeni szerencsétlenség. A szél a léggömböt a Vulkan-gépgyár egyik kis kéményéhez sodorta. Ordódy Pál — mint egyes szemtanúk állítják — már a gazométer ereszénél ki akart lépni a kosárból. Mikor azonban a szélroham a Vulkan-gyár tetejéhez sodorta a gömböt, kibukott a léghajóból és mintegy 3—4 méter magasságból a Vulkan-gyár épületének alsó tetejére zuhant. A szerencsétlen ember fejfel esett a tetőre és vértől borítva, eszméletlenül maradt ott. Onnan is lebukott volna még s ebben az esetben halálra zuzsa magát, de a tetőn éppen két munkás dolgozott s ezek siettek a segítségére. A szerencsétlen ember koponyatörést s agyrázkódást szenvedett. A másik három utasnak már nem maradt ideje a kiszállást megkísérteni, mert — fel sem eszmélhetek még az előbbi halálos ijedelemből — a léggömb összezsugorodva a kosárral együtt a földre zuhant.

A szél a léggömböt esés közben átsodorta a szomszédos üres telekre, ahol hatalmas butorszállító kocsik állottak. A léghajó gömbje a telken álló kis ház kéményét lesodorta, a kosár pedig az egyik butorszállító kocsihoz vágódott. Oly erővel történt a zuhanás, hogy Kubik Gyula fejfel zuhant a kocsinak és eszméletlenül maradt a kocsi alatt. Král János is véresre zúzta magát, míg Tolnay még idejében a földre ugrott a kosárból és apróbb zuzádon kívül komolyabb baja nem esett. A szerencsétlenségnek tanúja volt Kubik Béla országgyűlési képviselő is, aki kocsin vitte ki az ösöset a felszálláshoz. Nyomban öcsöse segítségére sietett, akit egyenesen a Rókus-kórházba szállított. Itt az orvosok koponyarepedést állapítottak meg.

A léghajó felszállást a meteorológiai intézet tornyából messzről figyeltek meg, és a katasztróának szemtanúi voltak az óriási távolság daóra. Szalay Károly titkár bérkocsin sietett a katasztróia színterére.

(A sebesültek.)

A Turul mai szerencsétlen felszállására szép közönség gyűlt egybe a gázgyár telepén s szorongó szívvel lesle a katasztróia következményeit. Mikor a léggömb lezuhant, mindenki odasietett a szerencsétlenül járt léghajósokhoz, hogy segítségükre legyen. A katasztróiról értesítettek a mentőket, akik autonóbilon siettek a szerencsétlenség helyére.

A katasztróia legsúlyosabb sebesültje Ordódy Pál földbíró, osztrácsi és királyi kamarás. Őt Dollinger tanár klinikájára vitték a mentők s a klinika egyik eszméletlenül külön szobájában helyezték el, ahol még most is eszméletlenül fekszik. Mellette van felesége, akit értesítettek a katasztróiról s aki azonnal a klinikára sietett férje ápolására. A beteg sebeit ma délután nem bolygatták. Dollinger professzor a sebesült fejéteteljen lévő, mintegy tíz centiméternyi, oncsig hatoló sebtét beköszöve. Folyadékét rendelt neki s tekintettel arra, hogy a beteg azt le tudta nyelni, reményét adt arra, hogy *higgyélly nagyon súlyos sebtétől*. A nagyfokú agyrázkódás tünetei megvannak s így valószínű, hogy a beteg csak hosszabb idő múlva nyeri vissza eszméletét. Közéttünk kitűnősegi közül sokan jártak ma a klinikán, de a beteghez — tekintettel nagyon súlyos állapotára — senkit sem bocsátottak be s a látogatók csak névjegyeiket hagyták hátra. Ordódy Pál szerencsétlensége az egész előző társaságban nagy részvétet keltett. Lili leányát a télen vette otárhoz gróf Csáky Károly honvédszárszázados, gróf Csáky Albin fia. A fiatalokat táviratilag értesítették a katasztróiról.

A másik súlyos sebesült, Kubik Gyula. Farkas László főorvos osztályán fekszik a Rókus-kórház II-ik sebesülti osztályán a 19. számú kórteremben. Állapota súlyos ugyan, de nem életveszélyes. Dr. Balázs és Orley orvosok új kötetet alkalmaztak sérüléseire a delután folyamán, amikor is közérzete elég jó volt. Hőmérséklet 37,7 fok volt, érverése 73-at tett ki. A beteg látványán, Kubik Béla országgyűlési képviselőn kívül számosan keresték fel s gratuláltak szerencsés megmeneküléséhez.

A harmadik sebesült Král Sándor tüzérbádnagy. Akkor szenvedett a fején súlyos zuzádot, amikor a léggömb szelejét ki akarta nyitni s lejtét beleütötte a gazométer ereszébe. Ezenkívül a léggömb lezuhanása alkalmával is több helyen összezsugorodott. A negyedik — legkönnyebben — sebesült ifjú Tolnay Lajos, a Turul kapitánya, a meteorológiai intézet kitűnő asszisztense. Kiváló léghajós, aki ma *hízenegyszer* akart felszállni a Turullal. Léghajós ismereteinek s higgadságának köszönhető, hogy könnyebben természetes lejtés árán menekült a veszedelemből.

A fővárosi sportkörökben, főleg a léghajósok között nagy megdöbbenést keltett a Turul szerencsétlenségének híre. A Turul kapitánya, ifjabb Tolnay

Lajos első kapitánya a budapesti aéro-klubnak, Král Sándor tüzérbádnagy pedig a klub másodkapitánya. Mind a ketten képzett szakemberek, akik Bécsben oklevelet nyertek a léghajó-vezelésből. Král Sándor képezte magát ebben a sportban a bécsi katonai léghajó-intézetben. Maga a léghajó pedig, a Turul, a legkitűnőbb gyártmány, egy augsburgi gyárban készült Lipót Szalvator főherceg léghajójának a mintájára.

(A katasztróia története.)

Král Jánosnak, a katasztróia egyik sebesültje a következőleg adta elő a szerencsétlenség történetét:

Réggel, mikor kiértünk a gázgyár telepére, megvizsgáltuk a léghajót és azt tapasztaltuk, hogy nincs egészen megfőtve és egy utánköltést kell rajta végezni. Ez elartott félkeléno óráig. Réggel gyenge szél fut, de ez nem lett volna baj, mert már nagyobb szélben is tettünk légtúrást.

Néhány percel félkeléno óra után jobbnak tartottuk, hogy a léghajót nem a gazométer előtti szűk és felszállásra alkalmatlan téren hanem szabadabb helyen engedjük felszállni. Beléptünk tehát mind a négyen a léghajó kosarába és kiadtam a parancsot, hogy vontassák le a léghajót arra a szabadabb térére. Ez meg is történt.

Alig voltunk azonban ott, egy délkeleti irányú szélroham belekapaszkodott a léghajóba, amelyet vagy husz munkás tartott ugyanannyi kötélén. A léghajó a szélroham következtében jobbra fordult, de oly erővel, hogy a munkások kezéből kiragadta a köteleket. A munkások a földhöz vágódtak mi pedig felszökkenünk a levegőbe. A szélroham odavágtott beuntünk a gazométer felső tetejéhez (a gazométernek két teteje van: egy alsó, a nagyobbik és egy felső, a kisebbik). Ekkor beláttam, hogy óriási veszélyben jorgunk. Hamar felkapaszkodtam a léghajó toroklatához és felhastottam a burkolatot. A következő pillanatban a gáz kezdett kiömleni és mi kezdünk leereszkedni. Közben egy újabb szélroham odasodort bennünket a Vulkan-gyár tűzfalához, melyet a léghajó kosára lötört.

Itten esett ki Ordódy és a tűzfal mentén levő gyáriraktár tetőzetére zuhant. Fél perc múlva mi is a földön voltunk: a Váci-ut 64. szám alatt levő, Münz Izidor tulajdonát képező udvaron.

Mind a hárman a földre estünk. Az én sérülésem olyan, hogy — azt hiszem — nem is kell megszakítanom szövegálatomat.

Ifjabb Tolnay Lajos, a Turul kapitánya, aki ma delután 3 órakor megjelent a kapitányságon a következőleg adta elő a katasztróia részleteit:

A Turul a lipótvárosi gázgyárban, a gazométer közelében töltöttük meg. A felszállásnak azonban — úgy mint az eddigieknek — nem innen, hanem a közel levő szabadabb területről kellett volna történnie s így szükségessé vált a léggömb átvétele erre a területre. Az első és főszabály az ilyen légi utaknál, hogy minden résztvevő engedelmessédjék a parancsoknak. Amde Ordódy Pál és Kubik Gyula abban a pillanatban, amikor a léghajót át akarták vonszolni a szabad térére, a saját iniciatívájukból a kosárhoz ugrottak. Tolnay meg is jegyezte, hogy a két vendég beszállása szabálytalanul történt s ellenkező esetben — ha nem lettek volna bent a kosárban — a léghajó a szerencsétlenség dacára is könnyen túl tette volna magát az akadályokon. Amig ezek történtek, a kosarat 30—40 ember tartotta — valamennyien gyakorlati emberek — és egy nem is túlságosan erős szélrohamra valamennyi ember parancs nélkül eresztette a kosarat tartó köteleket. Král Jánosnak, aki gyakorlott léghajós, ebben a pillanatban megrántotta a léghajó biztonsági szelejét, de a gömb ekkorra már a gazométer fedeléhez ért s a főhadnagy, lejt a eresze útve, visszaesett a kosárhoz. Erre ő fogta meg a biztonsági szelep köteleit és felrántotta azt. Ekkorra azonban már megtörtént a szerencsétlenség.

A Vulkan-gyár főmérnöke, dr. Fischer, aki szemtanúja volt a katasztróának, a következőket mondja: — Azt hiszem, hogy Ordódy Pál nem esett ki, hanem kinyitott a léghajóból. Láttam ugyanis, hogy amikor a léghajó odacsapódott a tűzfalhoz, Ordódy bele akar kapaszkodni a tűzfalba nyilván azzal a szándékkal, hogy a tetőre jusson. Persze, a tűzfal lödöse után ez nem sikerült neki és ezért kockázta tatta az ugrást.

Petty Sándor gyári munkás, aki a gyár udvarán foglalatokodott akkor, szintén látta amint Ordódy, aki az esés után eszméletlenül vonatott a tetőzetén, oly erővel ugrott le, hogy a tetőzetét egy helyen be is törté.

(A Turul utjai.)

A Turul eddig tizenegy alkalommal indult légi utra s mindig baj nélkül vezette derék kapitánya. A tizenegy ut a következők:

1. 1902 május elején, amikor a felszentelés alkalmával felszállt a margitszigeti sporttelepről. Ifjabb Tolnay Lajoson kívül ekkor résztáltak: *Hinterstoisser* Ferenc százados és *Lusnyay* Damó Tibamér.

2. 1902 május 17. Utas kapitányon kívül résztáltak az utazásban: *Wärmdorfer* Lilly, egy bécsi gyáros fiatal felesége és *Morvay* Istváné. A két hölgyre való tekintettel Tolnay ekkor a klub eronautáját, *Brunner* Rudó-t is magával vitte. A felszállás ekkor nagy szépen történt.

3. 1902. május 30. Utas Tolnayon kívül: báró *Edelsheim-Gyulay* Lipót.

4. 1902 június 5. Utasok Tolnayon kívül: Král főhadnagy és *Vojnich* Oszkár.

5. 1902. június 15. A Turul ekkor Szegeden

szállt fel Tolnayval és Brunnerrel, a szegedi martini-népelelnep alkalmából.

6. 1902. augusztus 7. Utasok Tolnayon kívül: *Tóth* Béla, *Köng* Rezső és Král főhadnagy.

7. 1902. szeptember 4. Utasok Tolnayon kívül: dr. *Dirner* Gusztáv dr. *Kosztka* Emil és *Brunner*.

8. 1902. október 2. Utasok Tolnayon kívül: dr. *Schwäyer* József, dr. *Csikusz* Miklós és Král főhadnagy, dr. *Csáky* György, dr. *Kosztka* Emil és *Brunner*.

9. 1902. október 19. Utasok Tolnayon kívül: gróf *Barthos* Andor, *Ringer*, *Golwitz* és *Brunner*.

10. 1902. október 26. Utasok Tolnayon kívül: Král főhadnagy, *Brunner*.

11. 1902. november. Utasok Tolnayon kívül: Král főhadnagy, *Brunner*.

12. 1902. december 4. Utasok Tolnayon kívül: *Szabó* Nándor, *Halasz* Béla, Král főhadnagy, *Brunner*.

13. 1903. február 2. Utasok Tolnayon kívül: Král főhadnagy, *Viczián* Ede, *Szalay* István.

14. 1903. március. Utasok Tolnayon kívül: *Hercegy* Ferenc *Vojnich* Oszkár.

Ma szállt volna el tizenötödösör a Turul.

(A rendőség intézkedése.)

Az V-ik kerületi kapitányság részéről *Szentkirályi* Béla rendőrfogalmazó ment ki a szerencsétlenség színteréhez, hogy a katasztróia körülményeit megállapítsa. Kihaligatta a telep munkásait: *Novotny* Ede, *Tauszeg* József, *Szarka* Béla és *Gyurkovits* József nap-számosokat, akik reggel fél öt órakor kezdték megfőtteni a hatalmas gömböt *Brunner* léghajós utatásisa szerint. Brunnernek már kora reggel aggodalmait támadtak a nagy észekanyagú szél miatt. Ezt az aggodalmát közölte is a reggel fél 9 órakor megérkező urakkal, akik ennek dacára is elhatározták a felszállást. A rendőség az ügyben folytatja a nyomozást, amelynek célja megállapítani, hogy terhel-e valakit gondatlanság.

Budapesti házak.

— Statisztika az épületekről. —

Budapest, április 2.

Azokról a palotákról és a bérkaszányákról, melyeken még alig száradt meg a vakolat, érdekes statisztikát írt dr. *Kővöly* József, a fővárosi statisztikai hivatal érdemes igazgatója. Az 1893-tól 1900. év végéig emelt építkezési statisztikát öleli fel, a becses munka. Ebben az időben esik a fővárosi építkezésnek eddig még soha el nem ért föllendülése, de egyuttal a rohamos tevékenységnek 1899-ben beállott rögtöni megszakadása is. Ki hinné, hogy ha az ez idő alatt keletkezett lakóházakat és egyéb épületeket mind egy helyre összehordhatnák, ezek nem kevesebb, mint harmadik négyzetkilométernyi területet foglalnának el! Avagy ki hitte volna a főváros egyesítése idejében, a hetvenes évek elején, mikor Budapesten évenként mintegy száz lakóház épült, hogy egy negyedszázad múlva az építkezések száma a hatszázat is túl fogja haladni? Nem kevésbé meglepő és az eddig felhozott tényeknél még jellemzőbb a szobaállomány szaporodása. Az 1870-ik évben Budapesten 90,000 szoba létezett. Vajjon ki képzelt volna, hogy egy negyedszázad múlva öt év alatt közel 100,000 szoba keletkezneik és hogy így ez öt év alatt Budapesten a régi szobaállomány négyszer annyi szobával gyarapodnék, mint amennyi páldául egész Pozsony városában létezik.

Az építkezési tevékenység telőpontját az 1897—1899. években érte el, amidőn évenként 26 000 új szoba keletkezett, míg az akkor hirtelen beállott válság következtében ez a szám 1900-ban mintegy 12,000-re, sőt 1901. évben 6941-re szállt alá. A főváros terjedésének egyik jellemző vonása a külteleknek erős beépítése; a nyolcvanas évek elején az új lakóházaknak egy negyedrészre esett a kültelekre, az utolsó évtizedben pedig már közel fele. A külteleknek ez erős beépítése részben a nagyváros természetes terőglalásának következménye, részben azonban színtomája a nagyon is külterjes terjedésnek, mely a főváros építkezési fejlődésében észlelhető. E jelenség következményeit a város külső képmében, azazabban érethetjük meg, hogy szerzetesét folyton újabb göpönpontok keletkeznek, holott a város központja sincsen meg kellőn kéiptve. Nagyon is megérzi ezt a közigazgatás is, mely a szét-szórt, ritka lakosság mellett költségesebb és nehezebb, mint a jobban tömörült külföldi városokban. A külteleki kerületek közt legtöbb új ház épült az utolsó öt esztendőben az Erzsébetvárosban (több mint három-száz), nem messze maradnak mögötte a József- és a Terézváros.

Érdekes a gyarapodás minőségének, azaz annak kutatása, hogy az új építkezések minő házakból állanak? Ezt három szempontból lehet statisztikailag megítélni, a házak emelet szerinti magasságából, ami az utcák külső képmének változására enged következtetni: a szobák számából, amiből a házak nagyságáról vonhatunk le következtetéseket, és végül az építkezésekre fordított költségekből. A házak magasságát

illetőleg fővárosunk építkezési fejlődését azzal lehet jellemezni, hogy az alacsonyabb lakházak építése nagy mértékben hanyatlak. Különösen feltűnő a földszintes házak erős fogyása. Husz-huszonöt évvel ezelőtt a felépült lakóházak kétharmad részben, tehát tulajdonképpen földszintesek voltak, tíz évvel később már alig fele részben, az utolsó évtizedben pedig még ennél is kisebb részben épültek. A három- és négyemeletes új épületek száma ellenben, melyek egy negyedszaddal ezelőtt alig egynegyedrészét tették az új építkezéseknek, jelenleg már azok 1/10-ed részére emelkednek. A négy- és többemeletes lakóházakról, az úgynevezett bérkaszányákról rendszerint azt tartják, hogy azokban nagyobb a lakóközpontok a közegészségügyi viszonyok s hogy járványok idején nagyobb a fertőzés veszélye, mint a családi házakban. Másrészt azonban legújabbban éppen Londonban, a családi házak mintavárosában azt konstatálhatták, hogy azoknak az egészségi állapota, még ha azokban kizárólag szegények laknak is, kedvezőbb is lehet, mint a körülöttük levő, gyakran világszagos és levegőt nélkülöző kis családoké.

A budapesti lakóházállományból a földszintes házak jelenleg 66 1/2%-ot tesznek, Bécsben 24 1/2%-ot, ellenben a három- és többemeletes házak Budapesten 15%, Bécsben 31-33%-ot. Budapesten tehát a földszintes épületek arányszáma több mint kétszer akkora, mint Bécsben. Nálunk a három- és ennél többemeletes épületek arányszáma már csak alig félszer kisebb, mint az osztrák fővárosban. Ami a Budapesten az utolsó évtized alatt keletkezett lakóházaknak szobaszámát illeti azt tapasztaljuk, hogy a külteleken még mindig épülnek kis, legfeljebb tíz szobát tartalmazó lakóházak. Ellenben a belteleken, különösen a pesti oldalon a nagyobb és legnagyobb lakóházak (azok, melyek 30-50, illetve 50-nél is több szobával bírnak) nagyon is felülkerekednek; ezek a pesti oldal belterületi részében az újból épült lakóházak körülbelül negyötöd részét, a Lipótvárosban éppenséggel kilenczöd részét teszik. Azonban egészen más képet nyertünk a fővárosi lakosság lakásükségletéről, ha nem azt keressük, hány szobából állnak a házak, hanem hányból a lakások. Budapest lakossága tulajdonképpen munkásokból és egyéb, egyszerűbb életmódot folytató népességéből áll és az újból keletkezett lakóházak negyötöd része ilyen kisebb, csak egy vagy két szobából álló lakásokból áll. Száz-száz újból keletkezett lakás közül olyan, mely ötnél több szobát foglal magában, mindössze csak kétféle szokott lenni; a szélsőséget találjuk egyrészt a Belvárosban, 21%al, másrészt O-Budán 1/3%-al. A fővárosi építkezési statisztika egyik különlegessége, hogy minden épület költségét is kipuhatója. Budapest az egyetlen város, mely teljes negyedszázad óta számot adhat arról, mennyit fektettek építkezésekre, de még arról is, mennyit a magánosok, mennyit az állam, a főváros, a felekezetek, a pénzüzetek, a biztosító-intézetek, egyéb részvénytársulatok és egyesületek. Az utolsó negyedszázad alatt az építkezésbe fektetett tőkék összege éppen ezermillió koronát tesz, melyből az utolsó időközre ennek kétfötöd része esik. Az építkezési költség adataiból legelőször vizsgálható meg a budai részek fellendülése. Míg ugyanis az egyesítés idejében itt évenként körülbelül 1/2-2/3 milliót fektettek építkezésbe, jelenleg több mint 13 milliót, az egész negyedszázad alatt pedig 130 millió korona értékű épületek keletkeztek. Érdekes felvilágosítást ad arról is a statisztika, hogy az egyes körletekben a főváros egyesítése óta lefolyt 27 év alatt mily összegeket fordítottak építkezésekre. A legkisebb tétellel szerepel O-Buda, tudniillik 18 1/2 millió koronával; az I. kerületre 34 1/2 millió, a II-ra 49 millió, a Belvárosra 54 millió, a Lipótvárosra 61 millió, míg a népszám tekintetében nem is oly előálló Ferenovárosra nem kevesebb, mint 81 millió korona esett. A főváros három legnagyobb kerülete, t. i. a József-, Erzsébet- és Terézvárosok, melyek a legerősebben épültek s ahol egész új városrészek keletkeztek, természetesen a legnagyobb összegekkel szerepelnek, a Józsefváros 153, az Erzsébetváros 179, a Terézváros 193 millió koronával. A pesti külteleken Kőbányával együtt a lefolyt negyedszázad alatt 149 1/2 milliót, a budai külteleken 31 milliót fektettek építkezésbe, melynek azonban csak kisebb része jut lakóházakra, nagyobb részét gyárakra, kaszárnyákra és kőbányákra fordították.

A legelőször épületek a budai külteleken találhatók, ahol egy-egy lakház átlag 15 ezer koronába kerül. Az I. kerület és a Ferenováros az átlagos költséggel szerepelnek; legelső helyen áll azonban a Belváros, ahol egy-egy lakház átlag 367 ezer korona értékét képvisel; közvetlenül utána következik a Lipótváros 221 ezer koronával épületeinként. A főváros egyesítéséig visszanyúló számítások szerint az építkezési költség a nyolcvanas években volt a legdrágább, azóta azonban lassankint olcsóbbá vált.

Marcel Prévost regénye.

— A merénylet részletei. —

Budapest, április 2.

Rövid táviratok révén tudomást szereztem a közönség arról az érdekes merényletről, melyet egy Thouré Emma nevű leány Marcel Prévost, a világszerte ismert regényíró ellen elkövetett. A ma érkezett párisi lapok a legnagyobb részletességgel tárgyalják az esetet, mely óriási szenzációt keltett a francia fővárosban. Maga a merénylet hélión történt, az írók egyesületének háza előtt. Thouré kisasszony ráesett Prévostra, akit az írók egyesülete elnökévé választott, s aki székfoglaló beszédjét ment megtartani. Egy kosóban üve leste az érkezőket, s mikor Prévost megérkezett, utána szaladt a ruháiba s revolverrel rálőtt. A golyó nem talált, s Prévost a legnagyobb nyugalommal fogta a lány kezét. Thouré kisasszonynak mindazonáltal sikerült revolverét még egyszer elsütnie, de ez a lövés sem talált. A portás két emberrel fogta aztán le a leányt s a lakásába vitte. Marcel Prévost pedig, mintha semmi sem történt volna, fölment az illesterembe s hosszú beszédben közönte meg elnökökkel megválasztását az írók egyesületének. Ezalatt lenn a portás lakásában izgatottan jelentette ki Thouré kisasszonyt, hogy nem megy el az étteiből, hanem megvárja, míg Prévost a gyűléstől távozik. Hiába mondták neki, hogy elmehet, Prévost megtiltotta, hogy rendőrt küldjenek, ott maradt. A gyűlés után aztán, mikor Prévost lejött és a leányt még mindig ott találta a kapu alatt, kénytelen volt a rendőrfőnökségre menni, ahonnan Ritew rendőrbiztos a leányt ment és magával vitte a rendőrségre.

(Vallomás a rendőrségen.)

A leány a rendőrségen minden kérdésre pontos választ adott. Elmondta, hogy harmincöt éves, s hogy anyjával lakik együtt, aki járadékaiból él. Bevallotta, hogy a merényletet előre megfontolt szándékkal követte el.

— Csak azt sajnálom, — tette hozzá — hogy a golyóm nem talált...

Aztán körülbelül a következőkben mondta el a híres íróval való viszonyát s tetteinek okait:

— Prévost ur édesanyja az én anyámnak jó barátja volt, s ő ezen a révén járatos volt hozzánk. Évekig tartott a barátságunk, mely lassanként szerelemmé fejlődött. Tapasztalatlan, naiv leány voltam, s így Prévost urnak, aki annál gyakorlottabb és ravaszabb volt, könnyű dolga volt velem. Viszonyunkat nem tudtuk sokáig titkolni, s anyám valósággal kétségbeesett, mikor megtudta. Ekkor kériem Prévost urat, hogy valamiképpen rendezze viszonyunkat: akár úgy, hogy váljunk el egymástól, akár úgy, hogy vegyen feleségül. De önzéremem és becsületem tiltakozott az ellen, hogy a viszonyt továbbra is az addigi módon folytassuk. Prévost ur kitérőleg válaszolt, s mindig egy nőre hivatkozott, akitől nem tud megszabadulni. Azt mondta, hogy amikor sikerülni fog ettől a nőtől megszabadulnia, megvalósítja életét célját — azaz nőülveszem engem. Én éreztem, hogy ez csak kifogás és Londonba utaztam, hogy elfelejdem. Öt hónapig ítem ott, de a helyet, hogy megnyugodtam volna, lelkialapomat egyre nyugtalanabb, zaklatottabb lett, úgy, hogy egy napon elhatároztam, hogy öngyilkos leszek. Ekkor anyám kívánságára visszatértem Párisba s ott, bármennyire küzdöttem is magammal, nem tudtam megállni, hogy Prévost urral ne találkozzam. Ezzel aztán viszonyunk a régi mederbe terelődött. Körülbelül három évvel ezelőtt aztán a legridegebb módon kijelenttem, hogy többé nem találkozhatunk. Ez annyira lesújtott, hogy minden önzéretől letéve, könyörgőni kezdtem neki. De könyörgésem nem használt. Valósággal szűkölt elöllem. Valahányszor lakásán, a rue Vineuseben kerestem, inasa azt felelte, hogy elutazott. Világosan láttam, hogy letagadta magát és nem akar többé tudni rólam. Azóta folyton kerestem. Öt hónappal ezelőtt találkoztam vele a Cercle militaire előtt s megszólítottam, azt mondván neki, hogy még egy utolsó magyarázatot akarok kérni tőle. Udvariasan megtagadta a kéresemet, sőt, hogy egészen biztonságban legyen, kocsiba ült és elhajtott. Azóta nem láttam. Néhány nappal ezelőtt olvastam a lapokban, hogy megmérített. Elvitte feleségül azt a nőt, akitől állítólag mindig szabadulni akart. Ekkor elhatároztam, hogy bármi módon, de megbosszulom magam. Tegnap megtudtam, hogy az írók egyesületének gyűlésére kell mennie. Odamentem tehát; ami ott történt, tudják. Nem akartam megölni. Hiszen, ha meg akartam volna ölni, már nem élnék, mert a közönség közelből akár a fejébe, akár a mellébe lehettem volna. De én a jobbkarjára céloztam, hogy megsebesítem, mert azt akartam, hogy a karja megsérüljön s ez okból ne párbajozhassék a bátyámmal, aki párbajra akarta kihívni. Ez az egész mondani-

valóm. És most küldjenek a börtönbe, nekem mindegy...

Ezt vallotta a leány, de Marcel Prévost kérésére nem vitték a börtönbe.

— Tuldigez, exaltált nő — mondta róla a rendőrfőnöknek Prévost — és nem is akart rámlóni. Csak fenyegetett a revolverrel, mely akkor sült el, véletlenül, mikor én a kezét megfogadtam...

Ez a mű-nagylelkűség annyira meghatotta a rendőrfőnököt, hogy a leányt azonnal szabadon bocsátotta. Prévost kérésére azonban a rendőrség Thouré Emma lakásán házkutatást tartott s felfogalta Marcel Prévostnak összes öt található leveleit.

(Prévost nyilatkozata.)

A Petit Journal tudósítója fölkereste lakásán Prévost-t. A Demi-Vierge szerzője előkelő dolgozószobájában fogadta a hírlapírót és minden megindulás nélkül beszélgetett vele a történetkről.

— Semmi érdekes részletet nem mondhatok önnek — szót — és azt hiszem, hogy ezzel ez az ügy végleg el van intézve. Minden, amit tehettem, az volt, hogy a legnagyobb utánjárásal kieszközöltem, hogy ne tartóztassák le Thouré kisasszonyt, s magam ellene semmitéle íőjelenést nem tettem. Kijelentem, hogy ezt a hügyet három estendő óta nem is látam, s ez idő alatt soha sem levélben, sem szóbelileg nem fenyegetett.

Marcel Prévost egyébként már elutazott Párisból, ahol a társaságokban és kávéházakban mindenütt az ő ügyét tárgyalják mosmanában. Elutazása előtt még elküldte egy barátját Thouré kisasszony lakására azzal a kéréssel, hogy a kisasszony ezzel tekintse végleg befejezettnek az ügyet, s többé semmi módon se zaklassa őt. A jóbarát azonban hiába járt közbe, mert Thouré kisasszony a legnagyobb izgalom hangján a következő választ adta neki:

— Mondja meg Prévost urnak, hogy ha a rendőrségnek nem lesz folytatása az ügynek s én egy bírói tárgyaláson nem mutathatom ki hogy mint élt ő vissza jóhiszeműséggel és bizalmammal, újra rá fogok lenni, s újra rá lövök. Egyszer majd csak talál a golyó...

A tudósítás teljessége szempontjából említjük csak fel itt újra a regény utolsó fejezetét: Marcel Prévost tegnap párbajt vívott Thouré kisasszony bátyjával, aki mindaddig semmit sem tudott a hűga és Prévost közt fennálló viszonyról. A párbajból Prévost sértetlenül került ki, Thouré kisasszony bátyja könnyebb sérülést szenvedett.

FŐVÁROS

(*) **Közegészségügyi rendeleték gyűjteménye.** Dr. Feleki Sándor VIII. kerületi tisztiorvos nagy szorgalommal és kiváló szakavatottsággal összegyűjtötte a székesfővárosi közegészségügyi közszolgálatra vonatkozó rendeleteket és elvi jelentőségű határozatokat s ezt a gyűjteményt a tanácsnak bemutatta. A tanács mai ülésében nagy elismeréssel jutalmazta Feleki munkáját s elhatározta, hogy a becses gyűjteményt a főváros költségén kinyomtatja.

(*) **Adókövetés. A II. kerületben az adókövetési javaslatokat kinttettől lajstromok e hó 5-től 12-ig a budai vigadó éttermében lesznek közszemlére kitéve. Az adókövetőbizottság e hó 15-én kezdi meg a tárgyalásokat. A IV. kerületben a III. osztályu kereseti adójavaslatok e hó 2-tól számítva 8 napon át, délelőtt 9-12-ig vannak közszemlére téve a bizottság Károly-körút 28. sz. alatti helyiségében. — A VIII. ker. adókövetőbizottság holnap az 5410-5578 brsz. házak lakóinak III. osztályu keresetadó-javaslatát fogja tárgyalni.**

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A regényesek.** A Nemzeti Színházban holnapután, pénteken mutatják be *Rostand* Edmondnak *A regényesek* című háromfelvonásos verses vígjátékát. A darab főszerepeit *Gál, Gabányi, Ligeti* Juliska, *Dezsi* és a színház ujjonnan szerződötletett tagja, *Pethes* Imre játsszák. Az ujjonásjarmelzés házi főpróbáját ma tartották meg, holnap délelőtt pedig a napisajtó képviselői előtt ismétlik a jelmezés főpróbát. Az ujjonásjarmelzés a hét folyamán még szombaton és vasárnapon este is színe kerül.

** **Népszínház.** A *Dob herceg* utolsó előadására holnapot, péntek délután 4 órától kezdve válthatók a Népszínház-utca felől elővetélt pénztárnál a jegyek. Az utolsó, 100-ik előadás tudvaleg a Népszínház műszaki személyzete és a Népszínház Nyugdíj-Intézeté javára fe emelt helyarok mellett tartatik meg. Erre az előadásra további előjegyzést már az igazgatóság el nem fogad s az előjegyzett jegyek az elővetélt pénztárnál szombat estig kiválthatók. A megmaradt jegyek

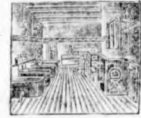
öven korona pénzbüntést ítélt, míg Berzeviczy társait felmentette. A tábla Berzeviczy büntetését le szállította egyházi fogházra, míg ma a Kuria dr. Baumgarten Izidor koronabíróhelyettes indítványára a benyújtott panaszok elutasításával a tábla ítéletét megerősítette.

88 Kriványék válópöre. Krivány Jánosné, az aradvármegyei árvaipentár hírbet sikasztójának felesége, — mint azt már megírtuk — beadta a válókeresetet férje ellen az aradi törvényszéknek. A békéltetési tárgyalások sikertelenek lévén, a törvényszék a házassági törvény 75. szakasza alapján a házastársak közötti kapcsolatot felbontotta. Ez a szakasz ugyanis azt tartalmazza, hogy ha a házastársak valamelyikét jogerősen öt évet meghaladó fogházra ítélik, az ellen a másik házastárs a válás kimondását kérheti. Krivány János pedig jogerősen nyolc évi fogházra van ítéltve és ezért az asszony keresetében a házassági kapocs felbontását kéri. Szégyenbe, gyalázatba taszított engem és gyermekeim, így mondta az asszony, amiótt kéri a válást. A nagyváradi tábla az ítéletet megerősítette s ehhez csatlakozott ma a Kuria is, mely a végleges válást kimondta.

Nyíltér.

Vételre keresek használt ponni-hintót és ponni-szerszámot (két lóra).

Cím: „PONNI” jelige a kiadóban.

Vizgyógyintézet a budai Szt.-Lukácsfürdőben
A vizgyógykezelés minden neme, hideg-meleg-gőzfürdő, meleg-villamos-fényfürdő, masszázs, gyógytorna. Állandó orvosi felügyelet. Prospektus kívánatra díjmentesen küld a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága.

A baranya-szent-lőrinczi országos vásár

helypénzbérlői tudatják, hogy az április 12-iki országos vásár az e napra eső husvét-ünnep miatt

1903. évi április hó 9-én, csütörtökön

lesz megtartva a keresked. miniszterium engedélyével.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

A német császár Dániában.

Kopenhága, április 2.

A Hohenzollern, amelyen Vilmos császár utazott, délután öt órakor vetett horgonyt az itteni kikötőben. Az erődök és a hadihajók üdvözléseket tettek. Keresztély király a hercegekkel rövid időre a Hohenzollernra ment amelynek hajólépcsőjén a császár a legszivesebben üdvözölte. Az uralkodók ismételtlen megölelték egymást. Vilmos császár félhat óraker a tömeg riadó hurrá-kialtásán közt partraszállt. A kikötő bidján Keresztély király a legszívesebben üdvözölte őt. A kopenhágai főelnök a város nevében üdvözölte a császárt, mire a két uralkodó megsejmelte a diszszázadot. Ezután a nagy tömeg viharos üdvözlése közt Amalienborg kastélyba hajtottak.

A német császár megérkezése után nyomban kintüzték a királyi palotára a császári lobogót. A kastély előtti téren a császárt egy osztály huszár, tábori tüzérség és a kastélyőrség diszfelállításban várta. Hat óraker a császár a királyi palotába ment, ahol Mária Feodorovna özvegy orosz cárné, az angol királyné, a dán trónörökös és a királyi család többi hölgytagjai üdvözölték.

Kopenhága, április 2.

Å dán király Vilmos császárt dán tengeragygyá nevezte ki. A császár a dán király nevével viselő 6. thüringiai ulánus-ezrednek a dán királyi névvonását adományozta a vöröslókra és vallszalagokra és a királynak az új névvonással ellátott vöröslókra és vallszalagokat nyújtott át. Waldemar dán herceget kinevezte a la suite a német haditengerészethez.

Kopenhága, április 2.

Keresztély király személyesen ment el a császárról, hogy a ma este a királyi kastélyban adott diszbeédhez kísérje. A császár: Alexandra angol királynét vezette asztalhoz, a király az özvegy orosz cárnét, Keresztély király a császár mellett ült. Porosz

ulánus egyenruhát viselt vöröslókkal és a fekete sas-rendet. Vilmos császár a 2. porosz gárda drago-nyos-ezred egyenruhát viselte az eljárat-renddel. Keresztély király a mai ebédén a következő felköszön-őt mondta német nyelven:

Felső! Rendkívül nagy megelégedéssel és örömmel tölt el engem, hogy császári és királyi felsőgedet üdvözölhetem. Midőn felsőged küszöbön álló születésnapja alkalmából nagybecsű látogatást bonyolítottatott meg-tisztelni, ismét újabb bizonyítékát nyújtja nekem felsőged barátságos érzelmeinek, amelyekért szíves és legmelegebb köszönetemet fejezem ki. Járnljon hozzá ez a látogatás a házaik és fujrokon népeink közt fennálló szíves viszony további fejlődéséhez. A német császár ő felsége és a császárné ő felsége egészéssé emelem poharamat, akinek mel-előbb teljes felgyógyulását a legőszintűbben óhajtom. Eljen ő felsége a császár, ő felsége a császárné és legfelsőbb házuk!

Ezután a zenekar a német nemzeti himnusz-t játszolta.

A császár a következő szavakkal válaszolt.

Kérem királyi felsőgedet, fogadják kegyesen szívem legmélyéből fakadó köszönetemet. Köszö-nöm felsőgednek kegyes engedelmet, hogy meg-látogassam. A legőszintűbb és hűséggel teli tengerészszívből mondom köszönetet a nagy meg-tiszteltetésért, melyben felsőged engem részesített, midőn kinevezett a dán hajóhad tengeragygyá, abba a hajóhadba, amely érvésével írta be történetét a világhistoria lapjaiba. Köszönetem mon-dok felsőgednek kegyes engedelmeért, hogy dsi-dáseredre örökidőkre viselhesse nekünk oly drága nevét. Köszönetem mondom felsőgednek és az egész népnek, kegyes, szerzetreméltó és fényes fogadásáért. En, a legifjabb Európa uralkodói közt hódolattal hajlok meg a mi fejünk előtt és egész, teljes szívem legmélyéből kiáltom és ebben egy-nek tudom magam egész néppel, amely taj-rokon a derék dán néppel: Isten óvja és tartsa, Isten áldja meg felsőgedet, akihez úgy tekintünk föl, mint országának kegyes, gondnal és szeretet-tel teljes atyjához, aki mintaképe a fejedelmnek és mintaképe a férjnek és atyának a trónon. Adassék meg felsőgednek még sok éven át, hogy virágzó gyermekek és serdülő unokák körében gondoskodják hű népe javáról és még sok éven át álljon Keresztély király nagy árboea előtt, amelyen a dán lobogó leng s még sokáig lengjek őt körül e lobogó rendőli. Ő felsége a király hurráh, hurráh, hurráh!

Ezután a zenekar a dán nemzeti himnusz-t ját-szolta.

Edvárd király utja.

Lisszabon, április 2. Edvárd király ma dél-után 3 óraker az ágyuk dörgése közt behajózott a Tavoba.

London, április 2. Mint a Reuter-ügynökség értesül, Edvárd király Gibraltárból Máltába megy a nélkül, hogy Marsellét meglátogatná.

Róma, április 2. A Tribuna szerint az angol király Stonor nevű kamarása, a norfolki her-ceg, Rampolla bitoros államtitkár és Vaughan bi-boros közt folyt tárgyalások arra az elvi határo-zatra vezettek, hogy Edvárd király látogatást fog tenni a Vatikánban. A egyetlen nehézség abban a kérdésben rejlik, hogy miképpen menjen a ki-rály a Vatikánba, mert Angliának nincs a pápá-rát nagykövetsége. A lap azt mondja, hogy a Vatikán azt ajánlotta, hogy a király szálljon az angol kollégiumba vagy Massimo herceg palotá-jába, ahol Edvárd király mint walesi herceg római látogatása alkalmával lakott.

Felrobbant löporkamara.

Gletwitz, április 2. Az osteldi királyi Lujza-tánában délelen a löporkamarában földalati robbanás történt. Az üzemet nyomban beszüntették. Az összes legénységet kirendelték a mentő munkálatokhoz. A Heintsfloetenben levő szállítóvázat déli irányban 300 méterig beomlott és meggyulladt. Eddig három halott, öt sebesült és egy eszméletlen munkást hoztak elő. Két embert még nem találtak meg. A mentési mun-kálatok közben egy bányász és egy felügyelő életüket veszítették.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, április 2. A bécsi tőzsdekarom hólnapi teljes ülésén kerül tárgyalásra Budapest székesőváros polgármesterének kérvénye a Budapest székesővárosi 1903. évi 46 510.400 koronás 4%-os kölcsön kötvé-nyeinek hivatalos jegyzése tárgyában.

Bécs, április 2. (A Budapesti Napló telefonje-lentése.) A határidőelőszédn költölet: buza tavaszra 7.55—7.54—7.00, rozs tavaszra 6.91—6.93, zab ta-vaszra 6.19 korona.

Zárlatkor maradt: rozs tavaszra 6.96—6.99 koronán.

New-York, április 2. (Terményiössze.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban helyben 10.05 (9.90), áprilisra

9.82 (9.60), Juniusra 9.61 (9.47). New-Orleansban helyben 9,5/4 (9,3/4). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8,25 (8,35), Stand white Philadelphiában 8,30 (8,30). Refined in Cases 10,50 (10,50). Credit Balances at Oil City 1,50 (1,50). — Zsír: Western steam 10,40 (10,55), Rohe & Brothers 10,50 (10,55). — Tengeri irányzata szilárd. — Áprilisra —, —, —, —. — Májusra 51,1/2 (51,—), — Juliusra 49,1/4 (49,3/4). — Buza irányzata szilárd. — Píros Gszí helyben 80— (79,3/4). — Ápr-ra —, — (77,3/4). — Májusra 78,1/2 (77,3/4) — Juliusra 75,1/4 (75,1/4). — Szept-re 74,1/4 (73,3/4). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1,1/2 (1,1/2). — Kávé: fair Rio T. sz. 5,1/4 (5,3/4). — Áprilisra 4.— (4,05), Juliusra 4,25 (4,25). — Zsír: Spring Wheat clears 3.— 3,10 (3.— 3,10). Cukor: 3,1/4 (3,3/4). On: 28.— 29,25 (28.— 29,50). — Rész: 14,50—15.— (14,75—15.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 2. (Terményiössze.) (Zárlat.)

Buza irányzata szilárd. — Máj-ra 74,1/4 (73,3/4). — Juliusra 70,3/4 (69,3/4). — Tengeri irányzata szilárd. — Ápr-ra —, — (42,—). — Zsír: Máj-ra 10.— (9,97), Jul-ra 9,82 (9,80). — Szalonna short clear 10,37 (10,43) — Sertésbús: Juliusra 17,25 (18,15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A levél.

Az ócska lím-lom között kutatva

Egy kis levél akadt kezembe,

Fakult az írás, régi álomok

Émleke zeng, zsihong fejembe!

A Kőrös mellől írta egykor

Egy szöke, ábrándos leányka,

Egy szöke lány, ki truhardurja

Hét évig híven visszavarta.

Egy szöke lány, ki verset olvas,

Rajjong a holdas éjszakkáért,

Misére jár vasárnaponként

S imádkozik — egy ideálért.

Egy hamvasarcu gyermek-ábránd

Panaszkodik e bús levélbe,

Hogy a mi boldog álmainknak

Örökre, mindörökre vége.

Örökre, mindörökre vége,

Nincs hatalom, mely visszahozza,

Csak egy-egy emlék száll szívünkbe

Hogy néha-néha megkínozza.

Örökre, mindörökre vége

Szemembe lassan könny gyűl, érzem,

Ez a levél egy a vöd a mulhól

Es nincs erőm, hogy összetépjem.

Szentessy Gyula.

† A pápa és a Szent Vencel-takarékpénztár.

A prágai Szent Vencel takarékpénztárnál történt sikkasztások után, írja egy bécsi lap, a károsult közönség egyideig azt hitte, hogy a püspökök és az ér-sekek majd közös erővel segíteni fognak, hogy a károsultak ne veszítsék el a pénzt, de mivel ez nem történt meg, végső reménységgel a pápára gondoltak. Egy Cermak nevű nyelvtanító vállalkozott arra, hogy felkeresi Talliani pápai nunciust és a közvetítését kérte. Monsignor Nicotra, a nuncius titkára fogadta de már az első szavakra kerekén kijelentette:

— A szent atya mindenről értesült, de fájdalom, semmit sem tehet, mert maga is jétékony adományok-ból él. Anyagi támogatást nem adhatunk, legfőbb erkölcsi.

Cermak ámult s nem akarta ezt hinni, mert hiszen azok az adományok, amelyeket a titkár em-lített, évenként ötven millióra rúgnak.

— Nem járna-e eredménynyel, ha Rómába men-nék? — kérdezte erre.

— Ebben az ügyben a pápa nem fogja őnt fo-gadni! — felelte a titkár.

Ez oly határozottsággal volt mondva, hogy Cermak távozni készült. De a titkár még vissza-tartotta.

— Hogy is lehetett évekig ilyen sikkasztásokat folytatni? Hisz ez érthetetlen!

— Mert pap volt az intéző élén, mindenki azt hitte, hogy biztos a pénze ott, ahol egyházi a ve-zetés s azért vitte oda. — És még hozzátette: — Ha legfelsőbb egyházi részről semmi sem történik a csőd megakadályozására, a katolikus vallásnak ez na-gyon árt majd él a cseh nép körében.

— Kérem, kérem — mondotta ekkor a titkár — majd rögtön jelentem a dolgot a nuncius ur ő ke-gyelmeségének.

Félóra múlva visszalért ezzel a válaszzal:

— Sem a nuncius, sem a pápa ebbe az ügybe bele nem avatkoznak.

Ezzel a kihallgatás véget ért.

† A macedon-bizottság legelső tagja.
Egyszaloniki tudósítás jelenti, hogy most, hogy az aszultán általános amnesztiát adott a politikai foglyok számára kiszabadult egy Polekszija nevű ó-szerbiai születésű bolgár énekesnő is, aki már két év óta ült török börtönben. Ő ugyanis Szófiában nemcsak a Café-santánokban énekelt, hanem egy kedves révén politikáit is, beiratván magát a macedon forradalmi komité tagjai közé. Szófiában fölült, hogy az énekesnő gyakran utazgatott külföldre, különösen pedig Macedóniába és Ó-Szerbiába, ahol a komité megbízásából forradalmi ügyekben járt el. Két év előtt azonban rajtaveszték, mert az útszűri állomáson a török rendőrség elcsípte. Letartóztatásakor egy revolvert és több titkos írással írt forradalmi levelet találtak nála, sőt amikor kirozint kezdték, azt is elismerte, hogy a forradalmi komité tagja és utazó ügynöke. A török törvényszék életfogytiglani börtönre ítélte az énekesnőt. (A török törvényszék szerint 101 évi börtönre.) Majdnem kétévi fegyházi élet után azonban az általános szultáni amnesztiá alapján kiszabadult, de valószínűleg ki fogják utasítani Törökország területéről. A kalandos énekesnő jó szímben van és valószínűleg ünnepélyesen fogják fogadni Szófiában, mert hiszen ő is politikai vértanu.

† Az érdemrend. Brémában a császár legutolsó fogadása alkalmával mulatságos jelenet történt. Ott volt a fogadáson egy amerikai állam képviselője is, akit nemrégiben tüntetett ki a császár. Önkéntelenül is az érdemrendet kereste a császár a követen, de nem találta. Később meg is kérdezte a követet, hogy hol van az érdemrendje.

— Felség, — dadogta zavarában a dekorált férfit — ezt az érdemrendet csak a legünnepesebb alkalmakkor viselem.

Szólt-e, nem szólt-e valamit erre a gorombaságra a császár, erről nem szól a krónika.

† Politika a színházban. Oroszországban már a hangversenyeken és színházokban is tüntetnek az abszolútizmus ellen, mint az legutóbb Bjelostokban történt Gorkij Nyársopogók című drámájának előadása alatt. A közönség három egymásután következő estén tüntetett, ami a rendőrség erőies beavatkozását vonta maga után. A rendőrség először csak megintette a tüntetőket, de amikor ez nem használt, többeket letartóztattak. Erre kitört a közönség dühe és „Le az abszolútizmussal!” kiáltásokkal követelték az elfogottak szabadonbocsátását. A földszinten nagy izgalom keletkezett az előadást félbeszakították, a rendőrök pedig revolverrel fenyegették a tüntetőket, akik, eközben a színház elé vonultak szitokkal illetve a rendőrséget és az abszolútizmust. Ekkor megérkezett a rendőrökönk, aki a tömeget át akart törni. A szocialisták „Le a rendőrséggel!” kiáltásokkal fölirtóztatták, mire az a tömeg közé lőtt revolverével és egy embert súlyosan

megsebesített. Eközben megérkezett a katonaság, mire a tüntetők a Marseillais énekelve elvonultak. A rendőrség husz embert letartóztalt és az összes boltokat bezáratta.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A jegybank tőtanácsa. Az Osztrák Magyar Bank tőtanácsa ma Bilenszki kormányzó elnöklésével Budapesten ülést tartott, amelyen Pranger vezértitkár üzleti jelentésének meghallgatása után csakis folyó ügyeket tárgyaltak.

Ipari utazási ösztöndíj. A kereskedelmiügyi miniszter pályázatot hirdetett egy felsőiparisoktól jó sikerrel végzett és kiváló gyakorlati képzettséggel bíró fiatal iparosnak a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank alapítványának kamataiból adományozandó 1850 koronás utazási ösztöndíjra. Ezen ösztöndíjért pályázhatnak a budapesti és a kassai magyar királyi felsőiparisok a következők. A folyamodványok a kereskedelmi miniszterhez címezve a pályázó lakóhelyére illetékes kereskedelmi és iparkamarához május 30-ig nyújthatók be.

Helyiérdekű vasutak. Amíg a múlt évben csak két helyiérdekű vasút, t. i. a 93 km. hosszú bánhidai—pápai és az 50 km. hosszú kunszentmiklós—dunapataji helyiérdekű vasút adatott át a forgalomnak, addig a folyó évben már idáig is biztosítva van az építés alatt levő következők, összesen 217 km. hosszú öt helyiérdekű vasút megnyitása: 1. Hódmezővásárhely—Makó—Nagyszentmiklós 51,6 km. 2. Halas—Bácsalmás—Rigyeica 72,4 km. 3. Sziszek—Caprag—Vrginost 58 km. 4. Tapoleca—Keszthely 26 km. és 5. az időközben már meg is nyit 9 km. hosszú felső-őr-felső-lővői helyiérdekű vasút. Biztosítva van továbbá a következők h. e. vasutak építésének megkezdése és részben talán megnyitása: 1. Breznóbánya—Vereskő 39 km. 2. Töketerpes—Varannó 31 km. 3. Kecskenet—Lajosmecske—Jászberény 32 km. 4. Vác—Verőce—Drégelypalánka 67 km. Összesen 169 km. Remélhető azonban, hogy ezeken kívül a folyó évben legalább még a következő helyiérdekű vasutak ügye is dülőre fog kerülni, esetleg építésük megkezdési: Kaba—Nádudvar 9 km, Jászapati—Vámosgyörk 15 km., Zombor—Ó-Becse 90 km., Nyékládháza—Mezőcsát 20 km. Körmen—Muraszombat 60 km. stb, úgy hogy a folyó évre 7—8 helyiérdekű vasút megnyitása, mintegy 300 kilométer hosszal várható, ami tavalyhoz képest ha nem is teljesen kielégítő eredménynek, de mindenesetre öröndetes haladásnak mondható.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1205 darab. magyar tehén 423 darab. szerbiai ökrök 298 darab, szerbiai tehén 15 darab, növekedmarha 46 drb, bivaly 91 drb, bika 85 darab, összesen 2173 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökrök —

darab, fejőstehén — darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 62.— K.-től 66.50 K.-ig, kivételesen 68.— K., 100 kilónként 60 súlyban, középminőségű 54.— K.-től 60.— K.-ig, silányabb minőségű 48.— K.-től 52.— K.-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 52 K.-től 53.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Silányabb minőségű 44 K.-től 50 K.-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64.— K.-től 68.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Középminőségű 54 K.-től 62.— K.-ig, silányabb minőségű 48 K.-től 52 K.-ig. Szerb és boszniai ökrök legjobb minőségű 52 K.-től 62.— K.-ig, kivételesen 64 K.-ig, silányabb minőségű 44.— K.-től 50.— K.-ig. Bika jobb minőségű 52 K.-től 60.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Silányabb minőségű 44.— K.-től 50.— K.-ig. Bivaly 32 K.-től 42 K.-ig, kivételesen — K.-ig. Magyar tehén 42.— K.-től 54.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Tarka tehén 44.— K.-től 52.— K.-ig, kivételesen 65.— K.-ig. Mind 100 kilónként 60 súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökrök elsőrendű — K.-től — K.-ig. Kilogrammonként, kivételesen — koronától — K.-ig. páronként, középminőségű — K.-től — K.-ig. 100 kilónként — K.-t — K.-ig. páronként, silányabb minőség — K.-től — K.-ig. 100 kilónként, — K.-től — K.-ig. páronként. Hizalmi való ökrök fehér — kg.-kint — K.-től — K.-ig. Fejőstehén keresztelőt színes — K.-től — K.-ig. darabonként, bonnyhádi faj — K.-től — K.-ig. darabonként, kivételesen — K.-től — K.-ig. Igás bivaly — K.-től — K.-ig. páronként.

Vágómarhából a főhajtás mintegy 350 darabban kisebb volt a mulhatinál, az irányzat mégsem mondható élenként, mert a helyi fogyasztás igen gyöngye. Az árak csaknem változatlanok maradtak, kivéve fiatal, könnyebb, gümölyű marháknál melyekért métervásáinknál 1 K.-val magasabb árakat fizettek, mert a kormányba való elhajtás már meg van engedve.

Borjувásár. 1903. évi április hó 2-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságától.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 626 drb, leölt borjú 12 db, bécsi borjú — db, — db., növekedmarha 45 darab, bárány 610 darab, leölt bárány 1495 darab. — Arjegyzékek — Belöldi élő borjú I. rendű 68—80 l.-ig, kivételesen — l., II. rendű élő borjúkért 62—68 l.-ig, I. kilónként, leölt borjú I. r. 82—90 l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. l. kilónként, levonas nélkül. Rugott borjúkért — l.-ig. Növekedmarha 44 l.-től 52 l.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű — l.-ig, alarendelt — l.-ig, I. kilónként. Bárány élő 8.—14 k., leölt bárány 6—16 k. K. kivételesen ár — k.-ig páronként. — Az irányzat a borjувásáron változatlan, a bárányvásáron élénk.

Sertéskonsumvásár. (A székesfővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) Április 2-ikán. Főhajtás: Zsírteszt, egymint 6reg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 280—350 kilogramm — darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül — darab, közép 220—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Huszteszt egymint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 478 darab. Előző napi maradvány 336 darab, összesen 809 darab. Eladatott 421 db. Maradvány 384 db. A vásár irányzata lanyha.

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irta: WILKIE COLLINS

(56)

Julian nem válaszolt. Amikor Mercy visszatért Horacehoz, Julian belépett — az ebédőbe. Azt az egyet, amit tehetett, megtette érte: zajtanul becsukta az ajtót; még Mercy finom füleit sem kerülte el, hogy jól betette.

Mercy beszélt előbb, nem várta be, míg Horace megszólal.

— Megígérted önnek, hogy magyarázatát fogom adni viselkedésemnek, — szólt reszkető hangon. — Hajlandó vagyok ígéretemet beváltani.

— Mielőtt ezt megtenné, még egyet kérdezek öntől, — válaszolt Horace. — Meg is tudja-e ön az igazat mondani?

— Csak az igazat fogom mondani.

— Alkalmat nyujtok reá. Szerelmes-e ön Julian Grayba, vagy sem?

— Szegyelje magát, hogy ily kérdéssel merélem állni.

— Ez minden, amit ön válaszolhat reá?

— Sohasem volam önhöz hűtelen, Horace, még gondolatban sem. Ha valaha nem jártam volna el öszintén önnel szemben, nem érezném oly súlyosnak mai helyzetemet, mint ahogy, érzem és önnek is látnia kell, hogy így érzem.

Horace keserűen fölnevetett:

— Megvan a magam véleménye az ön hüségéről és becsületességéről — mondá. — Még a szomszéd szobába sem engedte őt menni anélkül, hogy valamit előbb ne sugott volna neki. Egyébként ez most mellékes. Legalább is tudja, hogy Julian Gray ömbé szerelmes.

— Mr. Julian Gray, soha egy szóval sem beszélt erről nekem.

— A férfi másképp is megmutathatja, hogy egy nőt szeret, nem szükséges szavakban kifejezni érzelmét.

Mercy érezte, hogy e gyanúsításokkal szemben türelme kimerült. Még Grace Roseberry sem beszélt olyan sértő hangon Julianról, mint most Horace.

— Aki ezt Julian Grayról mondja, az hazudik! — kiáltá izgatottan.

— Akkor lady Janet hazudik, — vágta vissza Horace.

— Lady Janet ezt nem mondta soha, ő ilyesmire nem volna képes!

— Talán nem mondta ilyen sok szóval; de sohasem tagadta, ha én állítottam. Eszébe jutottam neki, mennyire izgatott lett Julian, amikor legelőször hallotta, hogy főlegénye vagyok önnek, olyan izgatott volt akkor, hogy alig tudott már udvarias lenni irányomban. Kérdeztem a ladyt, észrevette-e valamit, ami a kettejük közt való bizalmas egyetértésre mutatna. Ezt sem tagadhatta a lady. Kérdeztem őt, vajon együtt találta-e már önöket. Arra is igennel válaszolt és pedig a mai napon oly körülmények közt, amelyek igazolják gyanumot. Igen! Igen! Tessék csak haragosan nézni, olyan haragosan, ahogy kedve tartja! On nem tudja, mi történt odalent. Lady Janet fel akarja bontani viszonyunkat — és miért? Julian Gray miatt.

Juliant illetőleg Horacennak éppenséggel nem volt igaza. De lady Janetet illetőleg csak azokat a szavakat adta vissza, amelyekkel Julian Mercyt is figyelmeztette. Mercy megdöbben Horace kijelentéseire, de még most is ragaszkodott nézetéhez.

— Nem hiszem! — mondá határozottan.

Horace egy lépést tett Mercy felé és rászegzte dühös tekintetét.

— Tudja-e, miért hivatott lady Janet?

— Nem tudom.

— Hát megmondom önnek. Lady Janet önnel megbízható barátja, ez nem tagadható. Tudatni akarta velem, hogy az ön bejelentett nyilat-

kozatot illetőleg megváltoztatta nézetét és mássra határozta el magát. „Érett megfontolás után” — mondá a lady, — meggyőződtem róla, hogy nincs semmiféle nyilatkozatra szükség; utasítottam tehát fogadott leányomat, hogy az ígért nyilatkozattól álljon el. Megtette ezt.

— Igen.

— Tehát, jegyezze meg jól. Vártam, míg a lady befejezte mondanivalóját, aztán kérdeztem, hogy ezek után mi a teendőm. Lady Janetnek van egy jó tulajdonsága — nyilant beszélt. Azt válaszolta, hogy kövessen az ő példáját. En is álljak el a nyilatkozat követelésétől, úgy is felesleges az, és felejtsem el az egész ügyet.

— Komolyan gondolja-e ön ezt? — kérdelem tőle.

— Egészen komolyan.

— Ebben az esetben, — folytatta, — meg kell önnek mondanom, hogy ön sokkal többet követel, semmint hiszi, — ön ezzel miss Roseberryvel való viszonyom felbontását követeli. Vagy megteszi Grace az ígért nyilatkozatot, vagy lemondok e házasságról. Mit gondol, hogy fogadja lady Janet ezt a kijelentésemet? Összeszeritotta ajkait, szétártta karjait és tekintete szinte azt látszott mondani: Tégy, amint kedved tartja! Bontsd föl a házasságot; nekem az teljesen mindegy!

Horace egy pillanatra elhallgatott. Mercy sem szólt; sejtette, mi fog következni. Julian tévedett, amikor azt hitte, hogy Horace el fogja hagyni a házat, tehát a következtetése is helytelen volt, hogy Horacet ott fent a házasság felbontására ingerelték.

— Eddig megértett? — kérde Horace.

— Teljesen.

— Tehát csak rövid időre veszem még igénybe türelmét, — folytató Horace. — Azt mondtam lady Janetnek, legyen szives, válaszoljon nekem nyilant. Ragaszkodik ön ahhoz, hogy miss Roseberry meg ne tegye megígért nyilatkozatát? — Ragaszkodom hozzá, — volt a lady válasza. — Nincs semmiféle nyilatkozatra szükség, Ha ön oly alacsonyán gondolkozik és meggyanu-

Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzették: Zsirsértés: Öreg l. r. 350 kgr.-on felül 108—112 fillérig, 11. rendű 280—350 kilogramm 104—106 fillérig, selejtezett 100—106 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehé 300 kilogrammon felül 106—120 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 102—118 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 92—102 fillérig, süldő — fillérig, macac — fillérig, Husserstés: Nehéz 800 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszilyban.

Eősi szuromarhavászás. Április 2-án. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 263 darab borjut, 1512 darab élő sertést, 1894 darab levágott sertést, 165 darab levágott juhót, 4299 darab bárányt.

Eladási árak: É6 borju — fill., elsőrendű — fillér, legelője — fillér, lev. borju 91—104 fillér, elsőrendű 106—116 fillér, zsirsértés — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — l., levágott nehé sertés 88—124 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirra hizalt sertés — l., könnyű sertés 128 — fillér, elsőrendű süldő — l., élő juh 48—60 l., levágott juh 60—100 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként, Bárány 12—28. — korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, április 2.

Mérsékelt kínálatmal szemben a kereslet élénkebb volt és szilárdabb irányzat mellett 20.000 mm. került forgalomba 10 fillérrel magasabb árakon. Rozs 5 fillérrel emelkedett, a többi cikkek nagyjából változatlan árakon maradtak.

Eladatok: Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 81 k. 8 K. 07 1/2 l., 100 mm. 81 5 k. 8 K. — l., 150 mm. 79 5 k. 8 K. — l., 100 mm. 81 5 k. 8 K. — l., 100 mm. 81 k. 8 K. 02 1/2 l., 100 mm. 80 5 k. 8 K. 02 1/2 l., 300 mm. 81 k. 8 K. — l., 100 mm. 80 5 k. 8 K. — l., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 l. Szentesi: 1000 mm. 80 5 k. 8 K. 02 1/2 l., 1000 mm. 80 5 k. 8 K. 02 1/2 l.

Pestmegyei: 200 mm. 81 3 k. 7 K. 95 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 75 l., 400 mm. 79 k. 7 K. 90 l., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 72 1/2 l., 400 mm. 79 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 l., 150 mm. 78 5 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78 6 k. 7 K. 60 l., 2350 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 fillér.

Zentai: 2650 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 l. Deszkerei: 4080 mm. 77 6 k. 7 K. 55 f. Mind három hónapra. Rozs: 300 mm. 6 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 65 f., 250 mm. 6 K. 62 1/2 l., 150 mm. 6 K. 62 1/2 l. paritásra. Árpva: 190 mm. 5 K. 85 l., 100 mm. 5 K. 75 l. paritásra. Zab: 300 mm. 6 K. 40 f., 200 mm. 6 K. 40 f., 100 mm. 6 K. 37 1/2 l.

Tengeri: 1200 mm. 6 K. 30 f. hajból. Repce: 450 mm. 9 K. 75 f. dohos. Készpénzfutás mellett. A készpénz hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilos	Kilogramm ára		Kilos	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidéki uj	77	7.50	7.10	79	7.75	7.85
"	77	7.65	7.75	80	7.85	8.00
"	78	7.75	7.85	81	7.95	8.10
Fehérmezei	78	7.85	7.95	79	7.95	7.70
"	77	7.45	7.65	80	7.70	7.85
"	78	7.55	7.65	81	7.85	7.85
Pestvidéki	76	7.55	7.65	79	7.65	7.70
"	77	7.65	7.75	80	7.75	7.80
"	78	7.65	7.75	81	7.85	7.90
Bánági	76	7.89	7.45	79	7.65	7.80
"	77	7.85	7.45	80	7.65	7.80
"	78	7.85	7.45	81	7.65	7.80
Bécsi	76	7.85	7.45	79	7.65	7.80
"	77	7.85	7.45	80	7.65	7.80
"	78	7.79	7.45	81	7.65	7.80

Egyéb gabonafajták		Kilos	Kilogramm ára	
			K-tól	K-ig
Rozs	uj elsőrendű	70—72	6.70	6.75
"	másodrendű	—	6.40	6.65
"	lakarmány	30—57	5.99	6.11
Árpva	szentesi való	30—49	6.70	6.80
"	szilvási való	30—49	6.32	6.40
Zab	—	30—58	6.11	6.20
Tengeri	6 bányai	—	6.55	6.50
"	szentesi	—	6.50	6.50
Repce	uj kőmész	—	10.20	10.20
"	bányai	—	0	0
Kőlisz	—	—	5.75	6

A határőrszolgálat folyamán a következő költségek történtek:

Áprilisi buza 1903.	7.44—7.51—7.49
Májusi buza 1903.	7.36—7.40—7.39
Októberi buza 1903.	7.37—7.41
Áprilisi rozs 1903.	6.58—6.64
Októberi rozs 1903.	6.82—6.36
Áprilisi zab 1903.	5.91—5.92—5.90
Októberi zab 1903.	5.66—5.66
Májusi tengeri 1903.	6.09—6.11
Juliusi tengeri 1903.	6.14—6.15
Augusztusi repce 1903.	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1903.	7.49—7.50
Májusi buza 1903.	7.39—7.40
Októberi buza 1903.	7.39—7.40
Áprilisi rozs 1903.	6.62—6.63
Októberi rozs 1903.	6.34—6.35
Áprilisi zab 1903.	5.89—5.90
Májusi tengeri 1903.	6.09—6.10
Juliusi tengeri 1903.	6.18—6.14
Repce augusztusra 1903.	—

Delután tel 5 óraker zárul:

Áprilisi buza 1903.	7.52—7.53
Májusi buza 1903.	7.42—7.43
Októberi buza 1903.	7.41—7.42
Áprilisi rozs 1903.	6.66—6.67
Októberi rozs 1903.	6.35—6.36
Áprilisi zab 1903.	5.92—5.93
Októberi zab 1903.	5.87—5.88
Májusi tengeri 1903.	6.10—6.11
Juliusi tengeri 1903.	6.14—6.15
Augusztusi repce 1903.	—

sitja menyasszonyát, én viszont tartozom azzal fogadott leányomnak, hogy feltétlenül higgyek neki.

Erre én azt válaszoltam: Kérem önt, jegyezze meg jól, amit most mondani fogok. Nem szép ötlet, hogy ilyen gondolkodást ró terhemre. Én nem értem sem azt a bizalmas viszonyt, amelyben Julian Gray-jal van, sem viselkedését a rendőrtisztviselővel szemben. Csak a jogomat követelem, amikor tudni akarom mind a két pontra nézve az igazat — tudnom kell az igazat, hiszen jegyese vagyok Gracencnak.

Ez volt a válaszom. A továbbiakkal nem akarom önt zaklatni. Csak ismétlem azt, amit lady Janetnek mondtam. A lady hallgatást parancsolt önmagának. Ha engedelmeskedik neki, mágnak és családának tartozom azzal, hogy felbontsam viszonyunkat. Válasszon tehát a lady Janet iránt tartozó kötelesség közt és a közt, amelyvel irányomban tartozik.

Végre erőt vett magán. Méltósággal beszélt és abban az értelemben, ahogy megillte. Ahogy most itt állott, csak a jogát követelte.

— Választottam, — felelt Mercy, — amikor ott fenn ígéretet tettem önnek.

Egy pillanatig elhallgatott; a leleplezések, amelyekre készülődött, megbömbögtették és szinte megfosztották önralmától. Lesütötte szemét Horace tekintete elől; szíve gyorsan dobogott, de önralmát megőrizte. Kétségbeesett bátorsággal állt az ellenálhatatlan szükségesség elé.

— Ha meg akar hallgatni — folytatta — megmondom hát önnek, miért kívántam a rendőrtisztviselőt elküldését.

Horace intően fölemelte kezét.

— Megálljon — kiáltá. — Nemcsak erről van szó.

Esztelen féltékenységében tévesen magyarázta a leány igazságát és most is bizalmatlan volt iránta, amikor már az beszélni akart. Mercy fel akarta világosítani őt a rendőrtisztviselőt elküldéséről, de a másik kérdést, Julian-nal való viszonyát, megfontolt szándékkal mel-

lőzni akarta. Horace azonban szemtelen következtetéseket vont ebből is.

— Értsük meg egymást, — mondá. — Amit a rendőrtisztviselőről és a szobában törtétekről közölni akar velem, csak egy része irántam tartozó kötelességeinek. Felelnie kell önnek még egy más ügyben is. Legyen szives, kezdje inkább mindjárt azzal.

A leány nem titkolt meglepetéssel nézett Horacera.

— Miért kell még felelnem? — kérde.

Horace megismételte azt, amit lady Janetnek válaszolt.

— Már megmondtam önnek, hogy tudni akarom, mily viszonyban van ön Julian Gray-jal. Mercynek arcába szökött a vér, szemét fénytettek a haragtól.

— Ne beszéljen róla! — kiáltá megindultan. — Az isten szerelméért, ne játszsza el becsülésemet!

A jobb érzéshez való ez a felelkezés még csak fokozta Horace makacságát.

— Beszélni fogok róla.

Mercy feltette magában, hogy az elkövetett csalás bünhődésül mindent elszenvet Horacétól. De nem lelt volna asszony, ha abban a pillanatban, amikor reszkető ajkai a vállomás első szavaira megnyiták, nyugodtan türte volna Horace méltatlan gyanuját. Felkelt székéről és egészen Horace szemé közé nézett.

— Csak magamat és mr. Julian Grayt gyaláznám meg, — mondá — ha erre válaszolnék.

— Gondolja meg, mit eszelepszik, — válaszolt Horace.

— Alljon el szándékától, még mielőtt nincs későn!

— Már hallotta válaszomat.

Ez elszánt szavak, és szilárd ellentállás szinte megörjítette Horacet. Vadul karonragadta a leányt.

— Ön gonosz, mint a pokol, — kiáltá. — Köztünk mindennek vége van.

(Folytatása következik.)

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde a kedvezőtlen külföldi hírek folytán gyengén indult és lángha árfolyamok mellett zárultak az értékek.

Előtőzsde. Osztrák Hitelrészvény 698.——699.50. Jelzálogbank részvény 523.25—524.—. Rimamurányi 484.——487.—. Osztrák-Magyar Államvasutj részvény 693.50—694.—. Városi Villamos Vasut részvény 317.——518 korona.

A déli tőzsde: Koronajáradék 99.37 1/2—99.40. Magyar Hitelrészvény 730.——731.75. Jelzálogbank részvény 521.——522.—. Leszámitolóbank 490.—. Osztrák Hitelrészvény 687.25—688.25. Kereskedelmi bank 2690.——2710.—. Saigótarjáni 629.——631.—. Ujlaki Téglagyár 205.——210.—. Rimamurányi 482.——482.50. Adria hajózási részvény 452.——454.—. Közúti Vasúlya 617.50. Városi Villamos 316.50. Osztrák-Magyar Államvasutj 693.50—694.—.

A óraker zárul: Osztrák Hitelrészvény 683.50. Magyar hitelrészvény 759.—. Leszámitolóbank részvény 466.—. Rimamurányi vasúti részvény 481.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 692.—. Közúti vasut részvény 617.50. Városi Villamos Vasut részvény 316.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű nangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremagi luerna magyar 45.—55.— korona, vörös aprószemű 61.—60.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánági — korona, középszemű 62.—64.— korona, nagyszemű 65.—70.— korona. Diszonszár (budapesti) 79.—79.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki — korona, városi 4 darabos 67.—67.50 korona, 3 darabos 70.—70.50 korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.——13.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 15.50—15.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.75—12.— korona, 100 darabos 13.50—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.75 korona. Szilvák: sláviai 15.50—16.— korona, szerbiai 13.50—14.— korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előtőzsdén nagyon gyöngye volt az üzlet. Alpesi bányarészvényekből kiindulva, más téren is realizálási törekvések mutatkoztak, mi az árfolyamok általános gyöngülését vonta maga után. Főképpen Hitelrészvények, prágai vasműrészvények és török sorsjegyek gyöngűttek nagyon, míg ellenben Déli vasuti elsőbbségek ismét emelkedtek.

A déli tőzsde tartózkodó magatartással, de tartott árfolyamokkal nyílt meg. Később teljesen megakadt a forgalom és a vezető kulissza-papírok árfolyama lemorzsolódott. Közös járadék-címletek emelkedtek.

Zárult nagyon nyomott.

Bécs, április 2. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyjáradék 121.55. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 157.25. Magyar vasúti kölcsön érteiben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar leszámitoló- és pénzügybank 159.—. Rimamurányi vasműrészvény 480.50. Magyar koronajáradék 99.40. 4 1/2%-os Magyar földterem. kötvény 69.35. Magyar hitelbank részvény 729.—. Magyar nyeremény kölcson sorsjegy 201.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény —. Magyar keresk. bank —. Magyar cukorpar 1425.

Bécs, április 2. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjáradék 100.75. 4 1/2%-os osztr. aranyjáradék 121.90. 138%-os sorsjegy 151.—. Osztrák hitelsorsjegy 432.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyzet 496.50. Osztrák-magyar bank 1600.—. Déli vasut 47.—. Dunagőznagajási részvény 872.—. Donányrészvény 545.—. Csehszár és királyi arany 1128. Német bankváltók 117.—. 4 1/2%-os erdüt járadék 100.85. Osztrák koronajáradék 101.25. 1864-iki sorsjegy 247.—. Osztrák hitelintézet részvény 686.75. Unionbank 528.50. Osztrák Landerbank 410.50. Osztrák-magyar államvasut 692.—. Elbavölgyi vasut 451.50. Alpesi bányarészvény 384.50. 20 frank arany 19.05.—. Londoni váltóár 238.85. Bécsi Tramway Lätt B. —. Bécsi Tramway Lätt A. —. Liptó közt 290.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, április 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 687.—. Magyar hitelrészvény 728.—. Angol-Osztrák bank 273.—. Bécsi bankjegyzet 426.75. Union bank 529.—. Landerbank 411.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 692.—. Déli vasut 47.25. Elbavölgyi vasut 452.—. Eszaknyugati vasut részvény —. Donányrészvény 542.—. Rimamurányi vasút 481.—. Alpesi bányarészvény 384.50. Májusi járadék 100.75. Magyar korona járadék 99.40. Török sorsjegyek 117.—. Német: birodalmi márcs 117.07—117.08. Napoleon'or 19.06.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, április 2. (Lőszaki tudósítás.) A tőzsde eleinte nyugodt volt, de nem egészen egységes. Bankok tegnapozh képest alig változtak. Vassrészvények alacsonyabbak, szénrtekek ártartók. Belföldi járadékok állandók, idegenekben nem volt forgalom. Vasutak jól tartották magukat. A forgalom általában tartózkodó volt. Később az irányzat gyöngye volt a macedóniai zavarok miatt és a marokkói helyzetről szóló londoni jelentésekre. A második órában erősödött a nangulat, bányarészvények pedig realizációra gyöngyek voltak. Magánkamallab 20 1/2%.

Berlin, április 2. (Zárlati.) 4 1/2%-os papírjáradék —. 4 1/2%-os osztrák aranyjáradék 104.—. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajáradék 100.25. Osztrák-magyar államvasut 149.10. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár

85.40. Magyar vasuti beruházási kölcsön — Alpeai bányarészvény — Disconto-Commandit 191.40. Általános vilámmassági Edison 193.50. Gelsenkirchen 191.40. Laura-kőhő 215.10. 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.10. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelrészvény 217.40. Déli vasut 14.40. Karoly-Lajos vasut — Orosz bankjegyek 216.35. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 88.75. Török dohányrészvény — Olasz járdék 103.50. Magyar hitelbank — Dynamit Trust 165.75. Harpeni 185 —. Az irányzat gyengébb.

Berlin, április 2. (A *Luzacei Napló* tudósítójának adatai.) *Essai jorgalom* 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.50. Magyar koronajárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 217.25. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Déli vasut 14.25. Eszaki vasut —. Bányavölgy vasut —. Orosz bankjegyek közepén 216.35. Busenitshadi —. Orosz bankjegyek (Luzice) Lombard —.

Paris, április 2. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.70. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járdék —. Alpeai bányarészvény —. Déli vasut —. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 103.70. Paris bankrészvény 1092. Olasz járdék 102.90. Francia törleszt. járdék 98.35. Osztrák földhitelezési részvény 1324 —. Török conanyrészvény 373 —. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 2. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.03. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 108 —. Magyar koronajárdék 102.45. Osztrák-magyar bank 115.80. Déli vasut 14.23. Bányavölgy vasut —. Londoni váltó 20.49. Bécsi bankjegyet 125.90. Villamos részvény 119 —. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 89.80. 4 1/2%-os ezüstjárdék 101 —. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.45. Osztrák hitelrészvény 218.20. Osztrák-magyar államvasut 149.50. Eszaki vasut —. Bécsi váltó 853.83. Paris váltó 814.75. Unio bank —. Alpeai bányarészvény 197 —. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, április 2. (A *Budapesti Napló* tudósítójának adatai.) Aranybank januárja. *Essai jorgalom* Osztrák hitelrészvény 217.50. Német bank —. Disconto 191.50. Berlii kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni 185 —. Harpeni 185 —. Laura-kőhő 225.10. Olasz járdék —. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, április 2. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 100.90. 1860. sorszerv —. Déli vasut 14 —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.90. Osztrák hitelrészvény 217.40. Osztrák-magyar államvasut 193.70. Olasz járdék 103.20. 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 102.90. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 2. A sertésüzlet iránzata: csöndes.

A) *Húsot sertés: ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg néhez (pársonkint 400 kilogramm felüli súlyban) 123-130 fillérig. Oreg közep (pársonkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fiatál közé (pársonkint 320 kilogramm felüli súlyban) 137-139 fillérig. Fiatál közép (pársonkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 137-139 fillérig. Fiatál könnyű (pársonkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Néhez (pársonkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (pársonkint 240-260 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Néhez (pársonkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (pársonkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (pársonkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredetű (Stancu): Néhez (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Néhez (pársonkint 280 kilogramm felüli súlyban) 136-138 fillérig. Közép (pársonkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 134-138 fillérig. Könnyű (pársonkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 134-138 fillérig.*

Sertéslelés szám 1903. március 31. napján volt készlet 33.475 carab. — 1903. április 1. napján felhajtott 1183 carab. — 1903. április 1. napján elszállított 267 darab. 1903. április hó 2. napjára maradt készletben 34.391 carab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 2. —

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Teutsch Károly székelvudvarhelyi törvényszéki segédlekkönyvezetót az oklándi és Nagy Mihály téesi járásbírósi segédlekkönyvezetót a rahói járásbíróshoz telekkönyvezetők, továbbá Kúmszó Elek nyírbátori járásbírósi irnokot a téesi járásbíróshoz. Vajna Zoltán székelvudvarhelyi törvényszéki irnokot a székelvudvarhelyi törvényszéki segédlekkönyvezetők közé nevezi ki. A budapesti ítélőtábla elnöke Török Pál ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla kerületére díjaz joggyakorokká kinevezte.

Megejtés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ifj. Gasparits Lajos fehértemplomi állami főgimnáziumi rendes tanárt rendes tanári minőségben véglegesen megejtette.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter Irányi János nagyvárad városi járásbírósi aljegyzőt a nagyvárad törvényszékhez, dr. Póynár Sándor nagyvárad törvényszéki aljegyzőt pedig a nagyvárad városi járásbíróshoz; Szervácziusz Béla csáktörbői járásbírósi irnokot a nyírbátori járásbíróshoz, Kádár Gyula belényesi járásbírósi irnokot pedig a nagyvárad törvényszékhez helyezte át.

Kivétel. Az igazságügyminiszter Köhler Jenő váai járásbírósi joggyakorokot a váai járásbírósi mellett alkalmazott ügyészégi megbízottnak állandó helyettesül rendelte ki.

Pályázat. Esztergom vármegyénel mértékhiteléseitől állásra május 5-ig, a levai pénzügyigazgatóságnál számgyakorokot, a kisczei adóhivatalnál adóügyi, a zalakereségi pénzügyigazgatóságnál szemellenőrt, a nyárszederesi járásbíróshoz járásbírói állásra két hét alatt, a kolozsvári gazdasági tanmunkáknál segédel állásra április 25-ig, a nyitrai pénzügyigazgatóságnál fogalmazót, a nagyszombati adóhivatalnál ellenőrt állásra két hét alatt lehet a folyamodványokat benyújtani.

Napirend.

Naplár: Péntek, április 3. — Római-katolikus: Fajd. Szűz. — Protestáns: Rikárd. — Görög-orosz: (március 21.) Jakab. — Zsidó: Nisan 6. — Nap két: 5 óra 20 perckor. — Nyugzik: 6 óra 10 perckor. — Hold két: 8 óra 54 perckor reggel. — Nyugzik: 12 órakor éjjel.

Kereskedelmi miniszter tegnap délután 4 órától 5 óráig. **Nemzeti Múzeum,** Régészeti. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-11 óráig. **Mezőgazdasági Múzeum** (Kerepesi-út 72. sz.) nyitva délelőtt 9-11 óráig.

Az Akadémia Goethe-árbéla nyitva délelőtt 10-11 óráig. **Múzeum könyvtár** nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. **Akadémiás könyvtár** nyitva 3-7 óráig. **Egyetemi könyvtár** nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3-8 óráig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. **A fővárosi könyvtár** (Károlyi-körút 28.) mindennapnyitva van, köznapokon délelőtt 9-11 óráig, vasár- és ünnepnapokon 9-12 óráig.

Mentőegység helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 8-ig. **Az egészségügyi ártatók és múzeum.** Megtekinthetők egész nap. III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasut a Pálffy-térrel.

Állatker a Városházban nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaktörvényszék, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Vácz-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtereteni gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításiakat is eszközöl) a városi iparcarnokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 óráig 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület Vácz-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet napváltási jelentése. —

Budapest, április 2.

Hazánk nyugati részén ma reggel derülés állott be, keleten azonban az eső (havas eső) még tart, amely tegnap többnyire az 5 mm.-t meghaladta és helyenkint jelentékeny volt. Kolozsvár, Temesvár, Zombolya zivatart jelentettek. Az éjjeli hőmérséklet nyugaton megközelítette a fagyponrt.

Európa nyugati felet magas, keleti felet pedig alacsony nyomás borítja.

Európában az idő hűvös és sokhővűt eső vagy hó esett.

Küldés: Változékony, hűvös idő várható, helyenkint inkább csak keleten még csapadékkal és elvétel éjjeli fagygal.

Vizállás.

Apr. 2.		Apr. 1.		Apr. 2.	
m. é. t.		m. é. t.		m. é. t.	
Inn	Schärding — 0,66 0,60	Tisza	M.-Szigot — 1,19 1,18		
Duna	Pannau — 1,77 1,70		Tekelháza — 1,98 1,90		
	Déna — 0,63 0,85		Nyámszék — 2,31 2,75		
	Ócsa — 0,74 0,78		Tolna — 3,72 3,70		
	Pozsony — 1,89 1,26		Tisza-Püred — 2,72 2,70		
	Komárom — 2,64 2,82		Szolnok — 2,83 2,43		
	Budapest — 1,39 1,92		Csongrád — 1,86 2,48		
	Paks — 1,39 1,43		Szeged — 2,80 2,82		
	Móhács — 2,02 2,08		Török-Bocsa — 1,21 1,26		
	Gombos — 2,49 2,49		Titel — 2,21 2,10		
	Ujvidék — 1,78 1,49		Óp.-Fehérvári — 2,34 0,45		
	Panicsva — 1,80 1,82		Topolya Hód — 0,6 0,6		
	Orosva — 1,85 1,94		Bodrog Zemplén — 2,30 2,12		
Morva	Magyarfalva — 1,88 1,84		Sajó Zirc — 1,64 1,63		
Vág	Zsolna — 1,39 1,92		Hernád H.-Német — 0,86 0,15		
	Trencsén — 0,91 0,86		Berettyó Maros — 0,10 0,24		
	Szered — 1,26 1,20		B.-Ujfalva — 0,14 0,14		
Rába	Sz.-Gothárd — 0,14 0,14		Causca — 0,05 0,01		
	Sérvíz — 0,13 0,18		N.-Váradi — 0,12 0,15		
	Győr — 2,03 2,62		Belényes — 0,28 0,20		
Dráva	Pétan — 0,28 0,54		Tenke — 0,10 0,24		
	Zákány — 0,15 0,16		Gurshons — 0,84 0,42		
	Bárc — 0,28 0,28		Borosjenő — 0,36 0,62		
	Eszék — 0,97 1,11		Béka — 0,60 0,60		
Mura	M.-Szerdah — 0,65 0,65		Gyoma — 0,78 0,78		
Sáva	Zágráb — 0,42 0,48		N.-Váradi — 0,94 1,06		
	Százok — 0,56 0,80		Branjcska — 0,14 0,14		
	Mitrovica — 1,86 1,82		Soboratin — 0,10 0,10		
	Dobó — 1,09 0,95		Arad — 0,14 0,04		
	Matarn — 1,01 1,00		Budapest — 1,14 1,12		
Kraszna	N.-Majány — 0,10 0,10		Temes K.-Közé — 0,92 1,02		
Latorca	Munkács — 0,42 0,54		Békés — 0,14 0,12		
Laborca	Homonna — 0,28 0,46		Temesvár — 0,68 0,12		
Ug	Ungvár — 0,43 0,64		Becskerek — 1,22 0,24		

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmány gyógyszer, melynek az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ér, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalok kihágások miatt neki betegségekben, sphyllis és gyengült terfőterben szenvedtek. Ez célszerű elhatározás az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszerrel felvilágosított könyvvel együtt ingyen küldeni. A házioroszl a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalok kihágások miatt neki betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségesnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Oroszok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alant címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elátsorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukra nem hagyhatják el. A próbaküldemény bizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldeményt küldetik felvilágosított könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 5, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél börtmentesítendő.

Schicht-szappan

„szarvas”

„kules”

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennel fogva legolcsóbb szappan — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Biztos gyógyulást keresőknek

kik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgyves és hólyagbajok, húgyveszékületek, vizelet szarvas, elült magánbetegségek, melyek és bűnösök bántalmak (sphyllis) az emförtöztes utóbajokat felépő ideggyógy, korai fertőző elgyengülés, bármily börtökötök el. székelt ártóanyag, mely bajok alapos, gyors és gyökéres gyógyítására, szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymodjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírd és legregibb 30 éve fennálló rendelés-intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-11-ig és 7-8-ig este. Idült húgyves és hólyagbajok vizsgálata Villamos áramgyógyítások segítségével, Vidékiek levelekre kimerítő választ és szakorvosi tanácsot nyernek, gyógyszerrel ellátandókra lesz. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

AZ ANKER

élet- és járadékbiztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőseg: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapítottat 1858.

Összes vagyon ————— 145 millió korona
 Biztosítási állomány ————— 511 millió korona
 Eddigi kifizetések ————— 242 millió korona

A nyeregmen részvételével biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztályok szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták közpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztályok szerint (évenként emelkedő osztályok) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 3%-a, ugymint a biztosítási tartam

3 év, 4 év, 5 év, 6 év, 7 év, 8 év után
 9%, 12%, 15%, 18%, 21%, 24%

fizetett ki középszében.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Prospektussal és felvilágosítással szolgálunk a fenti magyarországi vezérképviselőseg, (hová ügynőkösök iránti ajánlatok is intézőndők), valamint a társaság ügynőköt.

Az „ATHENAEUM” részvénytársulat kiadásában megjelent:

MAGYAR és NÉMET KÉZI SZÓTÁR

TEKINTETTEL A KÉT NYELV SZÓLÁSÁIRA.

Szerkesztette: KELEMEN BÉLA

áll. főreáliskolai tanár.

I. Német-magyar rész.

Bolti ára szép félbörkötésben 7 K. 50 fill.

Kelemen Béla Kézi Szótár előreláthatólag ugyannyol kedvező fogadtatásra számíthat, amibőlben Zebszótár részeseült. A Kézi Szótár lehető teljességben öleli fel a magyar és német nyelv közeletű szókincsét és e mellett tág teret juttat a két nyelv szólásának is. A Kézi Szótár a nyelvtani alakokat is közli és ugy német, mint magyar szó- és szóláskincse minden ízében világot, helyes és modern.

A Kézi Szótár I. kötetének ára pompás félbörkötésben csak 7 kor. 50 fillér. Ezen olcsó ár mellett mindenki megszerezheti ezt a jeles könyvet.

A II. Magyar-német rész legközelebb jelenik meg.

Kapható az „Athenaeum” r-t. könyvkiadóhivatalában VII. ker. Kerepesi-út 34. és minden könyvkereskedésben.

Minden nap egyeztetés a kiadással. Nonszparellé betűköl 4 fill. vastagabb betűköl 8 fill.

ÁRÓK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdetések

Breuer növények
donnyuzás
Terék-körút 54. szám alatt.
Deutsches Nilskáné
Andrássy-ut 21.
Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Párdy-utca 3. szám.
Engelmann Márk
gyorsírói iroda
IV. ker. Kálvinyi-ut 2. szám.
Franké Pál
könyvkereskedő
IV. ker. Csáky-utca 16. szám.
Károlyi-utca, Károlyi, Dr.
(Károlyi-utca-utca szögletén).

Magyar barba

Ínyadók, végül is a legújabbak. Szerecs, által megcsinált a mindennapi. Vágyom talalkozásra, ölelést, gondolatok ram, mind a két csupán rólad álmodom. Kedvő alkalommal írd le. Gépész. 15091

Tubicum.

Aranyos élet, drága szeretet! Ercsike, 4, 6, 7, 8 vagy kilencdelváltó felkötőre kérted pályaművedet talalkozásunk-é? Boldog boldog, ha igaz szerelmünk nélkül megismerjük a szerelmet. Várván boldog viszontlátásig csoklik forrón, epedőn, mílőszor. 15094

Fischer J. D.

hirdetési iroda
IV. Gerőczy-utca 11.

Goldberger A. V.

hirdetési iroda
V. ker. Yichinyi-utca 2. szám.

Goldner József

Andrássy-ut 50.
Goldgruber Márk
könyvkereskedő
II. ker. Füzfa-utca 17. szám.

Gyöngyösi János

gyorsírói iroda
MISKOLC és környéke részére hirdetések felvitelére iroda.

Haasenstein és Vogler

hirdetési iroda
III. ker. Dorottya-utca 9. szám.

Jambrikovits

donnyuzás
Kerepesi-ut 6. (Kerepesi-ut szögletén)

Kernberg Rozália

donnyuzás
VIII. ker. Múzeum-körút 18.

Leopold Gyula

hirdetési iroda
VII. ker. Károlyi-körút 4. I. em.

Roosé G. H. de Goff

hirdetési iroda
Ferenek-utca 3.

Toldi Lajos

gyorsírói iroda
II. ker. Füzfa-utca 17. szám.

Mezei Antal

hirdetési iroda
IV. ker. Eszkü-utca 9. szám.

Nemetsek A. J.

gyorsírói iroda
IV. ker. Füzfa-utca 17. szám.

Uj. Nagel Ottó

donnyuzás
Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bérház).

Rohozsni Hana

donnyuzás
VI. Andrássy-ut 28. szám.

Sikrány Samu

hirdetési iroda
VI. ker. V. szent-utca 12. szám.

Sopronyi A. V.

donnyuzás
VIII. ker. Kerepesi-ut 1. szám.

Szántó Mór

donnyuzás
IV. ker. Keleti-utca 14. szám.

Schwarz József

hirdetési iroda
V. ker. Marokló-utca 4. szám.

Schönwald Ferenc

donnyuzás
Ferenek-körút 32. szám.

Schödl Gyula

donnyuzás
VI. ker. Lipóci-körút 8.

Tencer Gyula

hirdetési iroda
IV. ker. Szerbia-utca 8. szám.

Weitzenfeld Jakab

hirdetési iroda
Király-utca 1.

Sváb Eliz

donnyuzás
II. ker. Nagybányai-utca 12. szám.

Nyolc év.

Mécs szivem! De fűdik a szívem, mikor jón levél? Már nagyon várom! Csókol és ölel szeretőm - én! 15102

Családias szem.

Hogy mitől lett engem, leírni nem tudom. Elméskömből származom, nem tudom mit kívánok, mit szeretek? Oly labirintus, melyből csak az igazi szeretet vezet ki! Már átmentem az isten háza felé, most már csak a te szeretetedre várok! Kérlek: légy utamat, vezess meg a szeretet felé! Szeresd, drága szeretőm, hogy láthatóan, megismerhesd, hogy valójában ki vagyok én! 15092

Édes.

Egyetlen szerelmem! Halványan, keserűen, de mégis tudom mit kívánok, mit szeretek? Oly labirintus, melyből csak az igazi szeretet vezet ki! Már átmentem az isten háza felé, most már csak a te szeretetedre várok! Kérlek: légy utamat, vezess meg a szeretet felé! Szeresd, drága szeretőm, hogy láthatóan, megismerhesd, hogy valójában ki vagyok én! 15092

KINÁLAT.

2 polgárit
végzett 13 éves fiamat helyben vagy nagyobb vidéki városba vaskezelésbe mint tanoncot elhozom adni. Cim: Lampel Lipót VII. Akáfa-utca 39. Budapest.

Gyógymaszírozó
és fűrészes álműködés helyben és vidékre. Fehér, Kouti-u. 8. 6462

Újvesz aljvárróné
és tanítónéy felvételt Szentkirályi-utca 22. II. em. 26.

Intelligens fiatal
aranyos pénztárosnak vagy elváltónak ajánlok szerezni 12-13 évesek. Gyakoriak is rendelkezésedre állnak. "Pénztáros" jelleggel a kiadóba keretnek. 6460

Angol, francia
vagy németül alaposan tanítja egy tapasztalt magyar nyelvtanár, ki tanulmányait külföldön végezte. Szikseri mezőgazdász. Kúria-utca, Lakás-Gyár Bernát-VI. Vörösmarty-u. 51. A. 21. ajtó.

Rendkívül ügyes
fodrász ismeret-teremtő bányában cunton alkalmazott. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Kitűnő szabász
ruhát készít szakmájában és házilag is. Vidékre is megrendelést is vállal. Legjobb toleltet a kiadóba keretnek. 6460

Zongorajátzó
ajánlja magat ostyékere és házilag is. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Éltesebb magyar
írások, cikkek, eszmék, által sorozások, suttjak, társalkodások, házzéveztetők vagy könnyebb leírások. Fehérmező-utca 11. sz. 6462

Tavaszi
és tavaszi tollak elölegben a kiadóba keretnek. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Magánnyomozó
Fischer Mór. Budapest. Váci-körút 40. 15090

Fehérvárróné
szakmájában teljesen járatos. Alkalmazkodik házzéveztetők, díjazott. Papp Gyula, Nyár-utca 6. I. 6.

Hat polgári iskolát
végzett fiatal fia alkalmazkodik keres iródba. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Egy gyakorlott
magyar és hírvételező foglalkozást ajánlja magat. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Ha uraságod
nincs megelégedve szobájával, úgy ne sajnáljon elmentni Sándor-utca 20/B. I. emeletre, ahol minden igényt megeléged, elegáns, kényelmes és mégis olcsó szobát kaphat. Esztétikus és kényelmes. 6460

Egy ebédlő
keréne leír magánnyelven és angolul is. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Egy nagy asztali
tűzhely, vendéglételek igen alkalmas. Hiteles úti. Rókk Szállár-utca 25. 4741.

Vérpáros
fajánarcos, 641105 postaközlő ir. 150. egy katonai ládában 4 darab 4 írt. Károlyi József Budapest, Kerepesi várdarcsanak. 15065

Ébérletes.
Művészi és teljes sikerrel utatbort a közönséggel való érintkezés felé. Ezre 6 forint, két hónapra, 12 forint, két hónapra, 18 forint, két hónapra, 24 forint, két hónapra, 30 forint, két hónapra, 36 forint, két hónapra, 42 forint, két hónapra, 48 forint, két hónapra, 54 forint, két hónapra, 60 forint, két hónapra, 66 forint, két hónapra, 72 forint, két hónapra, 78 forint, két hónapra, 84 forint, két hónapra, 90 forint, két hónapra, 96 forint, két hónapra, 102 forint, két hónapra, 108 forint, két hónapra, 114 forint, két hónapra, 120 forint, két hónapra, 126 forint, két hónapra, 132 forint, két hónapra, 138 forint, két hónapra, 144 forint, két hónapra, 150 forint, két hónapra, 156 forint, két hónapra, 162 forint, két hónapra, 168 forint, két hónapra, 174 forint, két hónapra, 180 forint, két hónapra, 186 forint, két hónapra, 192 forint, két hónapra, 198 forint, két hónapra, 204 forint, két hónapra, 210 forint, két hónapra, 216 forint, két hónapra, 222 forint, két hónapra, 228 forint, két hónapra, 234 forint, két hónapra, 240 forint, két hónapra, 246 forint, két hónapra, 252 forint, két hónapra, 258 forint, két hónapra, 264 forint, két hónapra, 270 forint, két hónapra, 276 forint, két hónapra, 282 forint, két hónapra, 288 forint, két hónapra, 294 forint, két hónapra, 300 forint, két hónapra, 306 forint, két hónapra, 312 forint, két hónapra, 318 forint, két hónapra, 324 forint, két hónapra, 330 forint, két hónapra, 336 forint, két hónapra, 342 forint, két hónapra, 348 forint, két hónapra, 354 forint, két hónapra, 360 forint, két hónapra, 366 forint, két hónapra, 372 forint, két hónapra, 378 forint, két hónapra, 384 forint, két hónapra, 390 forint, két hónapra, 396 forint, két hónapra, 402 forint, két hónapra, 408 forint, két hónapra, 414 forint, két hónapra, 420 forint, két hónapra, 426 forint, két hónapra, 432 forint, két hónapra, 438 forint, két hónapra, 444 forint, két hónapra, 450 forint, két hónapra, 456 forint, két hónapra, 462 forint, két hónapra, 468 forint, két hónapra, 474 forint, két hónapra, 480 forint, két hónapra, 486 forint, két hónapra, 492 forint, két hónapra, 498 forint, két hónapra, 504 forint, két hónapra, 510 forint, két hónapra, 516 forint, két hónapra, 522 forint, két hónapra, 528 forint, két hónapra, 534 forint, két hónapra, 540 forint, két hónapra, 546 forint, két hónapra, 552 forint, két hónapra, 558 forint, két hónapra, 564 forint, két hónapra, 570 forint, két hónapra, 576 forint, két hónapra, 582 forint, két hónapra, 588 forint, két hónapra, 594 forint, két hónapra, 600 forint, két hónapra, 606 forint, két hónapra, 612 forint, két hónapra, 618 forint, két hónapra, 624 forint, két hónapra, 630 forint, két hónapra, 636 forint, két hónapra, 642 forint, két hónapra, 648 forint, két hónapra, 654 forint, két hónapra, 660 forint, két hónapra, 666 forint, két hónapra, 672 forint, két hónapra, 678 forint, két hónapra, 684 forint, két hónapra, 690 forint, két hónapra, 696 forint, két hónapra, 702 forint, két hónapra, 708 forint, két hónapra, 714 forint, két hónapra, 720 forint, két hónapra, 726 forint, két hónapra, 732 forint, két hónapra, 738 forint, két hónapra, 744 forint, két hónapra, 750 forint, két hónapra, 756 forint, két hónapra, 762 forint, két hónapra, 768 forint, két hónapra, 774 forint, két hónapra, 780 forint, két hónapra, 786 forint, két hónapra, 792 forint, két hónapra, 798 forint, két hónapra, 804 forint, két hónapra, 810 forint, két hónapra, 816 forint, két hónapra, 822 forint, két hónapra, 828 forint, két hónapra, 834 forint, két hónapra, 840 forint, két hónapra, 846 forint, két hónapra, 852 forint, két hónapra, 858 forint, két hónapra, 864 forint, két hónapra, 870 forint, két hónapra, 876 forint, két hónapra, 882 forint, két hónapra, 888 forint, két hónapra, 894 forint, két hónapra, 900 forint, két hónapra, 906 forint, két hónapra, 912 forint, két hónapra, 918 forint, két hónapra, 924 forint, két hónapra, 930 forint, két hónapra, 936 forint, két hónapra, 942 forint, két hónapra, 948 forint, két hónapra, 954 forint, két hónapra, 960 forint, két hónapra, 966 forint, két hónapra, 972 forint, két hónapra, 978 forint, két hónapra, 984 forint, két hónapra, 990 forint, két hónapra, 996 forint, két hónapra, 1000 forint, két hónapra, 1006 forint, két hónapra, 1012 forint, két hónapra, 1018 forint, két hónapra, 1024 forint, két hónapra, 1030 forint, két hónapra, 1036 forint, két hónapra, 1042 forint, két hónapra, 1048 forint, két hónapra, 1054 forint, két hónapra, 1060 forint, két hónapra, 1066 forint, két hónapra, 1072 forint, két hónapra, 1078 forint, két hónapra, 1084 forint, két hónapra, 1090 forint, két hónapra, 1096 forint, két hónapra, 1102 forint, két hónapra, 1108 forint, két hónapra, 1114 forint, két hónapra, 1120 forint, két hónapra, 1126 forint, két hónapra, 1132 forint, két hónapra, 1138 forint, két hónapra, 1144 forint, két hónapra, 1150 forint, két hónapra, 1156 forint, két hónapra, 1162 forint, két hónapra, 1168 forint, két hónapra, 1174 forint, két hónapra, 1180 forint, két hónapra, 1186 forint, két hónapra, 1192 forint, két hónapra, 1198 forint, két hónapra, 1204 forint, két hónapra, 1210 forint, két hónapra, 1216 forint, két hónapra, 1222 forint, két hónapra, 1228 forint, két hónapra, 1234 forint, két hónapra, 1240 forint, két hónapra, 1246 forint, két hónapra, 1252 forint, két hónapra, 1258 forint, két hónapra, 1264 forint, két hónapra, 1270 forint, két hónapra, 1276 forint, két hónapra, 1282 forint, két hónapra, 1288 forint, két hónapra, 1294 forint, két hónapra, 1300 forint, két hónapra, 1306 forint, két hónapra, 1312 forint, két hónapra, 1318 forint, két hónapra, 1324 forint, két hónapra, 1330 forint, két hónapra, 1336 forint, két hónapra, 1342 forint, két hónapra, 1348 forint, két hónapra, 1354 forint, két hónapra, 1360 forint, két hónapra, 1366 forint, két hónapra, 1372 forint, két hónapra, 1378 forint, két hónapra, 1384 forint, két hónapra, 1390 forint, két hónapra, 1396 forint, két hónapra, 1402 forint, két hónapra, 1408 forint, két hónapra, 1414 forint, két hónapra, 1420 forint, két hónapra, 1426 forint, két hónapra, 1432 forint, két hónapra, 1438 forint, két hónapra, 1444 forint, két hónapra, 1450 forint, két hónapra, 1456 forint, két hónapra, 1462 forint, két hónapra, 1468 forint, két hónapra, 1474 forint, két hónapra, 1480 forint, két hónapra, 1486 forint, két hónapra, 1492 forint, két hónapra, 1498 forint, két hónapra, 1504 forint, két hónapra, 1510 forint, két hónapra, 1516 forint, két hónapra, 1522 forint, két hónapra, 1528 forint, két hónapra, 1534 forint, két hónapra, 1540 forint, két hónapra, 1546 forint, két hónapra, 1552 forint, két hónapra, 1558 forint, két hónapra, 1564 forint, két hónapra, 1570 forint, két hónapra, 1576 forint, két hónapra, 1582 forint, két hónapra, 1588 forint, két hónapra, 1594 forint, két hónapra, 1600 forint, két hónapra, 1606 forint, két hónapra, 1612 forint, két hónapra, 1618 forint, két hónapra, 1624 forint, két hónapra, 1630 forint, két hónapra, 1636 forint, két hónapra, 1642 forint, két hónapra, 1648 forint, két hónapra, 1654 forint, két hónapra, 1660 forint, két hónapra, 1666 forint, két hónapra, 1672 forint, két hónapra, 1678 forint, két hónapra, 1684 forint, két hónapra, 1690 forint, két hónapra, 1696 forint, két hónapra, 1702 forint, két hónapra, 1708 forint, két hónapra, 1714 forint, két hónapra, 1720 forint, két hónapra, 1726 forint, két hónapra, 1732 forint, két hónapra, 1738 forint, két hónapra, 1744 forint, két hónapra, 1750 forint, két hónapra, 1756 forint, két hónapra, 1762 forint, két hónapra, 1768 forint, két hónapra, 1774 forint, két hónapra, 1780 forint, két hónapra, 1786 forint, két hónapra, 1792 forint, két hónapra, 1798 forint, két hónapra, 1804 forint, két hónapra, 1810 forint, két hónapra, 1816 forint, két hónapra, 1822 forint, két hónapra, 1828 forint, két hónapra, 1834 forint, két hónapra, 1840 forint, két hónapra, 1846 forint, két hónapra, 1852 forint, két hónapra, 1858 forint, két hónapra, 1864 forint, két hónapra, 1870 forint, két hónapra, 1876 forint, két hónapra, 1882 forint, két hónapra, 1888 forint, két hónapra, 1894 forint, két hónapra, 1900 forint, két hónapra, 1906 forint, két hónapra, 1912 forint, két hónapra, 1918 forint, két hónapra, 1924 forint, két hónapra, 1930 forint, két hónapra, 1936 forint, két hónapra, 1942 forint, két hónapra, 1948 forint, két hónapra, 1954 forint, két hónapra, 1960 forint, két hónapra, 1966 forint, két hónapra, 1972 forint, két hónapra, 1978 forint, két hónapra, 1984 forint, két hónapra, 1990 forint, két hónapra, 1996 forint, két hónapra, 2000 forint, két hónapra, 2006 forint, két hónapra, 2012 forint, két hónapra, 2018 forint, két hónapra, 2024 forint, két hónapra, 2030 forint, két hónapra, 2036 forint, két hónapra, 2042 forint, két hónapra, 2048 forint, két hónapra, 2054 forint, két hónapra, 2060 forint, két hónapra, 2066 forint, két hónapra, 2072 forint, két hónapra, 2078 forint, két hónapra, 2084 forint, két hónapra, 2090 forint, két hónapra, 2096 forint, két hónapra, 2102 forint, két hónapra, 2108 forint, két hónapra, 2114 forint, két hónapra, 2120 forint, két hónapra, 2126 forint, két hónapra, 2132 forint, két hónapra, 2138 forint, két hónapra, 2144 forint, két hónapra, 2150 forint, két hónapra, 2156 forint, két hónapra, 2162 forint, két hónapra, 2168 forint, két hónapra, 2174 forint, két hónapra, 2180 forint, két hónapra, 2186 forint, két hónapra, 2192 forint, két hónapra, 2198 forint, két hónapra, 2204 forint, két hónapra, 2210 forint, két hónapra, 2216 forint, két hónapra, 2222 forint, két hónapra, 2228 forint, két hónapra, 2234 forint, két hónapra, 2240 forint, két hónapra, 2246 forint, két hónapra, 2252 forint, két hónapra, 2258 forint, két hónapra, 2264 forint, két hónapra, 2270 forint, két hónapra, 2276 forint, két hónapra, 2282 forint, két hónapra, 2288 forint, két hónapra, 2294 forint, két hónapra, 2300 forint, két hónapra, 2306 forint, két hónapra, 2312 forint, két hónapra, 2318 forint, két hónapra, 2324 forint, két hónapra, 2330 forint, két hónapra, 2336 forint, két hónapra, 2342 forint, két hónapra, 2348 forint, két hónapra, 2354 forint, két hónapra, 2360 forint, két hónapra, 2366 forint, két hónapra, 2372 forint, két hónapra, 2378 forint, két hónapra, 2384 forint, két hónapra, 2390 forint, két hónapra, 2396 forint, két hónapra, 2402 forint, két hónapra, 2408 forint, két hónapra, 2414 forint, két hónapra, 2420 forint, két hónapra, 2426 forint, két hónapra, 2432 forint, két hónapra, 2438 forint, két hónapra, 2444 forint, két hónapra, 2450 forint, két hónapra, 2456 forint, két hónapra, 2462 forint, két hónapra, 2468 forint, két hónapra, 2474 forint, két hónapra, 2480 forint, két hónapra, 2486 forint, két hónapra, 2492 forint, két hónapra, 2498 forint, két hónapra, 2504 forint, két hónapra, 2510 forint, két hónapra, 2516 forint, két hónapra, 2522 forint, két hónapra, 2528 forint, két hónapra, 2534 forint, két hónapra, 2540 forint, két hónapra, 2546 forint, két hónapra, 2552 forint, két hónapra, 2558 forint, két hónapra, 2564 forint, két hónapra, 2570 forint, két hónapra, 2576 forint, két hónapra, 2582 forint, két hónapra, 2588 forint, két hónapra, 2594 forint, két hónapra, 2600 forint, két hónapra, 2606 forint, két hónapra, 2612 forint, két hónapra, 2618 forint, két hónapra, 2624 forint, két hónapra, 2630 forint, két hónapra, 2636 forint, két hónapra, 2642 forint, két hónapra, 2648 forint, két hónapra, 2654 forint, két hónapra, 2660 forint, két hónapra, 2666 forint, két hónapra, 2672 forint, két hónapra, 2678 forint, két hónapra, 2684 forint, két hónapra, 2690 forint, két hónapra, 2696 forint, két hónapra, 2702 forint, két hónapra, 2708 forint, két hónapra, 2714 forint, két hónapra, 2720 forint, két hónapra, 2726 forint, két hónapra, 2732 forint, két hónapra, 2738 forint, két hónapra, 2744 forint, két hónapra, 2750 forint, két hónapra, 2756 forint, két hónapra, 2762 forint, két hónapra, 2768 forint, két hónapra, 2774 forint, két hónapra, 2780 forint, két hónapra, 2786 forint, két hónapra, 2792 forint, két hónapra, 2798 forint, két hónapra, 2804 forint, két hónapra, 2810 forint, két hónapra, 2816 forint, két hónapra, 2822 forint, két hónapra, 2828 forint, két hónapra, 2834 forint, két hónapra, 2840 forint, két hónapra, 2846 forint, két hónapra, 2852 forint, két hónapra, 2858 forint, két hónapra, 2864 forint, két hónapra, 2870 forint, két hónapra, 2876 forint, két hónapra, 2882 forint, két hónapra, 2888 forint, két hónapra, 2894 forint, két hónapra, 2900 forint, két hónapra, 2906 forint, két hónapra, 2912 forint, két hónapra, 2918 forint, két hónapra, 2924 forint, két hónapra, 2930 forint, két hónapra, 2936 forint, két hónapra, 2942 forint, két hónapra, 2948 forint, két hónapra, 2954 forint, két hónapra, 2960 forint, két hónapra, 2966 forint, két hónapra, 2972 forint, két hónapra, 2978 forint, két hónapra, 2984 forint, két hónapra, 2990 forint, két hónapra, 2996 forint, két hónapra, 3000 forint, két hónapra, 3006 forint, két hónapra, 3012 forint, két hónapra, 3018 forint, két hónapra, 3024 forint, két hónapra, 3030 forint, két hónapra, 3036 forint, két hónapra, 3042 forint, két hónapra, 3048 forint, két hónapra, 3054 forint, két hónapra, 3060 forint, két hónapra, 3066 forint, két hónapra, 3072 forint, két hónapra, 3078 forint, két hónapra, 3084 forint, két hónapra, 3090 forint, két hónapra, 3096 forint, két hónapra, 3102 forint, két hónapra, 3108 forint, két hónapra, 3114 forint, két hónapra, 3120 forint, két hónapra, 3126 forint, két hónapra, 3132 forint, két hónapra, 3138 forint, két hónapra, 3144 forint, két hónapra, 3150 forint, két hónapra, 3156 forint, két hónapra, 3162 forint, két hónapra, 3168 forint, két hónapra, 3174 forint, két hónapra, 3180 forint, két hónapra, 3186 forint, két hónapra, 3192 forint, két hónapra, 3198 forint, két hónapra, 3204 forint, két hónapra, 3210 forint, két hónapra, 3216 forint, két hónapra, 3222 forint, két hónapra, 3228 forint, két hónapra, 3234 forint, két hónapra, 3240 forint, két hónapra, 3246 forint, két hónapra, 3252 forint, két hónapra, 3258 forint, két hónapra, 3264 forint, két hónapra, 3270 forint, két hónapra, 3276 forint, két hónapra, 3282 forint, két hónapra, 3288 forint, két hónapra, 3294 forint, két hónapra, 3300 forint, két hónapra, 3306 forint, két hónapra, 3312 forint, két hónapra, 3318 forint, két hónapra, 3324 forint, két hónapra, 3330 forint, két hónapra, 3336 forint, két hónapra, 3342 forint, két hónapra, 3348 forint, két hónapra, 3354 forint, két hónapra, 3360 forint, két hónapra, 3366 forint, két hónapra, 3372 forint, két hónapra, 3378 forint, két hónapra, 3384 forint, két hónapra, 3390 forint, két hónapra, 3396 forint, két hónapra, 3402 forint, két hónapra, 3408 forint, két hónapra, 3414 forint, két hónapra, 3420 forint, két hónapra, 3426 forint, két hónapra, 3432 forint, két hónapra, 3438 forint, két hónapra, 3444 forint, két hónapra, 3450 forint, két hónapra, 3456 forint, két hónapra, 3462 forint, két hónapra, 3468 forint, két hónapra, 3474 forint, két hónapra, 3480 forint, két hónapra, 3486 forint, két hónapra, 3492 forint, két hónapra, 3498 forint, két hónapra, 3504 forint, két hónapra, 3510 forint, két hónapra, 3516 forint, két hónapra, 3522 forint, két hónapra, 3528 forint, két hónapra, 3534 forint, két hónapra, 3540 forint, két hónapra, 3546 forint, két hónapra, 3552 forint, két hónapra, 3558 forint, két hónapra, 3564 forint, két hónapra, 3570 forint, két hónapra, 3576 forint, két hónapra, 3582 forint, két hónapra, 3588 forint, két hónapra, 3594 forint, két hónapra, 3600 forint, két hónapra, 3606 forint, két hónapra, 3612 forint, két hónapra, 3618 forint, két hónapra, 3624 forint, két hónapra, 3630 forint, két hónapra, 3636 forint, két hónapra, 3642 forint, két hónapra, 3648 forint, két hónapra, 3654 forint, két hónapra, 3660 forint, két hónapra, 3666 forint, két hónapra, 3672 forint, két hónapra, 3678 forint, két hónapra, 3684 forint, két hónapra, 3690 forint, két hónapra, 3696 forint, két hónapra, 3702 forint, két hónapra, 3708 forint, két hónapra, 3714 forint, két hónapra, 3720 forint, két hónapra, 3726 forint, két hónapra, 3732 forint, két hónapra, 3738 forint, két hónapra, 3744 forint, két hónapra, 3750 forint, két hónapra, 3756 forint, két hónapra, 3762 forint, két hónapra, 3768 forint, két hónapra, 3